

ΚΛΕΙΣΤΕ ΤΙΣ ΤΗΛΕΟΡΑΣΕΙΣ

Πρόλογος

Εις το περιοδικόν «*Χριστιανική Σπίθα*» κατά καιρούς εδημοσιεύσαμεν άρθρα σχετικά με την τηλεόρασιν. Εξητάσαμεν το θέμα της τηλεοράσεως εκ διαφόρων εσώψεων, κυρίως δε εξ εσώψεως της χριστιανικής ηθικής, δια την οποίαν τίποτε δεν είνε αδιάφορον.

Τα άρθρα εκείνα προεκάλεσαν παντού σχόλια και συζητήσεις και δια μίαν ακόμη φοράν εισπράξαμεν ουκ ολίγας ειρωνείας παρά των κοσμικών ανθρώπων δια την αντίθεσιν μας προς την τηλεόρασιν, όπως λειτουργεί αύτη, και δια το σύνθημα μας «*Κλείστε τις τηλεοράσεις*».

Η απήχησις των άρθρων μας περί τηλεοράσεως έφθασε μέχρι του εξωτερικού. Και ξένοι, πληροφορηθέντες εκ των εφημερίδων του Εξωτερικού, ότι ένας επίσκοπος της Ελλάδος βάλλει σφοδρώς κατά της τηλεοράσεως ως μέσου διαφθοράς του σύγχρονου κόσμου, έστειλαν επαινετικάς και ενθαρρυντικάς επιστολάς.

Αλλά το σπουδαιότερον εξ όλων, δια το οποίον ήξιζε να γραφούν τα εν λόγω άρθρα, είνε το γεγονός, ότι χιλιάδες Έλληνες έκλεισαν τας συσκευάς τηλεοράσεως και έπαυσαν να παρακολουθούν τα επαίσχυντα προγράμματα. Εκατοντάδες δ' εξ αυτών έγραψαν και επιστολάς, γνωστοποιούντες το ευχάριστον γεγονός, ότι έκλεισαν τας τηλεοράσεις.

Επειδή εξητήθη η εις έν τεύχος έκδοσις των άρθρων περί τηλεοράσεως, δια τούτο αναδημοσιεύομεν τα άρθρα ταύτα εις το παρόν τεύχος μετά ελαχίστων τροποποιήσεων, ελπίζοντες ότι η κυκλοφορία και η διάδοσις του τεύχους τούτου θα βοηθήση και άλλους να καταλάβουν, πόσον φθοροποιόν μέσον είνε η τηλεόρασις, ιδίως δια τα παιδιά, και να λάβουν την ηρωϊκήν απόφασιν, να κλείσουν τας συσκευάς τηλεοράσεως προς σωτηρίαν των οικογενειών των. Ονομάζομεν δε ηρωϊκήν την απόφασιν να κλείση κανείς την τηλεόρασιν λόγω της τρομακτικής έλξεως, την οποίαν αύτη εξασκεί επί των ανθρώπων. Το να βαδίζη δε κανείς αντιθέτως προς το ρεύμα του αιώνος τούτου του απατεώνος είνε αληθινός ηρωϊσμός και απόδειξις όντως αντιστασιακού πνεύματος, τον οποίον διακρίνει τους συνειδητούς χριστιανούς, συμφώνως προς το αποστολικόν σύνθημα: «*Αντίστητε τῷ διαβόλω, και φεύζεται άφ' ύμῶν*» (Ιάκ. 4, 7).

Φλώρινα τη 15 Ιουνίου 1981

εορτή του ιερού Αυγουστίνου, επισκόπου Ιπώνος

† Ο Φλωρίνης Αυγουστίνος

1. - ΜΙΑ ΕΡΕΥΝΑ

Και εις την Ελλάδα

Η πατρίς, αγαπητοί μου, η πατρίς της τηλεοράσεως είνε η Αμερική. Από εκεί εξηπλώθη εις όλον τον κόσμον.

Ότε δια πρώτην φοράν ενεφανίσθη και εις την Ελλάδα η τηλεόρασις – ολίγοι δε ήσαν τότε κάτοχοι συσκευής τηλεοράσεως – υπηρέτουν ως ιεροκήρυξ εις τας Αθήνας. Εκ των πληροφοριών, τας οποίας είχαν από πρόσωπα αξιόλογα, που είχαν αγοράσει τηλεοράσεις ηδύναντο να εκφέρουν γνώμην επί της ποιότητος του προγράμματος, εσχημάτισα την ιδέαν, ότι νέος καταλυτικός δαίμων, νέος παράγων διαφθοράς του Ελληνικού λαού ενεφανίσθη.

Αλλά το κακόν ήτο τότε περιορισμένον. Δεν παρήλθεν όμως πενταετία και μανία τις κατέλαβε τας ψυχάς. Όλοι, πτωχοί και πλούσιοι, ήθελαν ν' αποκτήσουν τηλεόρασιν. Η τηλεόρασις εθεωρείτο ως πρώτο είδος ανάγκης. Οικία χωρίς τηλεόρασιν; Πολλοί προετίμων ν' αποκτήσουν τηλεόρασιν, παρά να έχουν άλλα πράγματα, αναγκαία δια την οικογένειάν των. Έβλεπε τις εις τας Αθήνας και πτωχάς ακόμη οικογενείας, αι οποίαι είχαν ανάγκην οικονομικής βοηθείας, να στερώνται των πάντων, δια ν' αποκτήσουν τηλεόρασιν. Από υψηλής τινος οικοδομής έβλεπε τις ένα δάσος από κεραίας τηλεοράσεων να καλύπτη τας στέγας των οικειών. Ευτυχείς εθεωρούντο όσοι είχαν τηλεόρασιν, δυστυχείς όσοι δεν είχαν τηλεόρασιν.

Η αντίδρασις μας ως ιεροκήρυκος

Όποιος δεν ετόλμα να ομιλήση κατά της τηλεοράσεως, ως αύτη ελειτούργει, εθεωρείτο οπισθοδρομικός και καθυστερημένος άνθρωπος, ο οποίος δεν δύναται να συλλάβη το νόημα των καιρών. Μεταξύ αυτών ήτο και ο υποφαινόμενος. Και από του άμβωνος ναών και από του βήματος συλλόγων, αλλά και από των στηλών του περιοδικού «*Χριστιανική Σπίθα*» από ετών εκήρυττον κατά της ηθικής και θρησκευτικής βλάβης, η οποία προήρχετο από τα πανάθλια προγράμματα της τηλεοράσεως. Και επειδή ουδεμία διάθεσις των τηλεοπτικών σταθμών εφαινέτο, αλλά το πρόγραμμα ολοέν εξηθλιούτο, έρριψα το σύνθημα, όπως οι χριστιανοί κλείσουν τας τηλεοράσεις, εάν ήθελον να σώσουν εαυτούς, και προ παντός τα τέκνα των. Πολλοί ήκουον αδιάφοροι τα κατά της τηλεοράσεως κηρύγματά μας. Τινές δε και εμειδίων, ειρωνευόμενοι τον τόσον πολύ καθυστερημένον ιεροκήρυκα. Ελάχιστα μέσα εις την Πρωτεύουσαν, την σύγχρονον αυτήν Βαβυλώνα, ήκουσαν και εφήρμοσαν το από άμβωνος κήρυγμα κατά της τηλεοράσεως. Εντονώτερον δε εκήρυττον κατά της τηλεοράσεως, ότε ήρχιζεν η περίοδος της Μεγάλης Τεσσαρακοστής. - Οι

χαλεποί καιροί, τους οποίους διερχόμεθα έλεγον, προδρομικοί καιροί του Αντιχρίστου, επιβάλλουν ένα νέον είδος νηστείας, ανώτερον από την συνηθισμένην νηστείαν, από την αποχήν ωρισμένων φαγητών. Ω χριστιανοί! Νηστεύσατε κατά την αγίαν αυτήν περίοδον από τα αισχρά θεάματα και ακροάματα. Ω μάτια, τα οποία ο Κύριος αμόλυντα από την αμαρτίαν, παύσατε να βλέπετε την ματαιότητα του αποστάτου και ματαιίου τούτου κόσμου. Κλείσατε τας τηλεοράσεις της γης, αι οποίαι είνε βόρβορος, και ανοίξατε την τηλεόρασιν του ουρανού, δια να ίδετε τα πλέον υπέροχα θεάματα και ν' ακούσετε τα πλέον υπέροχα μηνύματα. Τηλεόρασις του ουρανού είνε η Αγία Γραφή.

Η αντίδρασίς μας ως επισκόπου

Ταύτα εν Αθήναις. Ότε δε ανεξιχνιάστοις βουλαίς του Θεού και απείρω ελέει αυτού έχειροτονήθην επίσκοπος εξ Αθηνών, όπου ειργάσθην ως ιεροκήρυξ, εις την προσφιλή ακριτικήν περιοχήν της Μακεδονίας, την Φλώριναν, ως επίσκοπος δεν έπαυσα να διαμαρτύρωμαι συν τοις άλλοις και εναντίον της ούτω πως λειτουργούσης τηλεοράσεως των Αθηνών. Εδώ ήκουσα θεατάς και ακροατάς της ελληνικής ραδιοφωνίας και τηλεοράσεως, πιστούς χριστιανούς, να διαμαρτύρωνται και να λέγουν, ότι τα προγράμματα ραδιοφωνίας και τηλεοράσεως γειτονικών χωρών δεν παρουσιάζουν εξαθλίωσιν τοιαύτην, οποίαν παρουσιάζουν οι ιδικοί μας σταθμοί. Φοβερόν! Η φωνή της Ελλάδος, η οποία έπρεπε να είνε αγνή, παρθένος φωνή εξαγγέλουσα τα αιώνια ρήματα του Χριστού εις τα πέρατα του κόσμου, φωνή θρησκευτική και πατριωτική, φωνή ιεραποστολική, κατήντησε να γίνη μία φωνή πόρνης. Εις μάτην αι ημέτεραι διαμαρτυρίαί. Εζήτησα άδειαν να ιδρύσω ίδιον ραδιοφωνικόν σταθμόν και, ει δυνατόν, σταθμόν τηλεοράσεως επί της ιστορικής κορυφής 1020 της Φλωρίνης, εκεί όπου έχει υψωθή πελώριος Σταυρός, φωταγωγούμενος καθ' εκάστην νύκτα, σύμβολον της χριστιανικής μας πατρίδος, η οποία με το «*Εν τούτω νίκα*» επραγματοποίησε τας ωραιότερας εξορμήσεις εν τω κόσμω.

Και δεν περιορίσθημεν εις το κήρυγμα αλλ' επράξαμεν και κάτι άλλο. Επειδή τινες, αντιτιθέμενοι προς τα κατά της τηλεοράσεως κηρύγματά μας, έλεγον ότι τα προγράμματα αυτής ήσαν αρεστά εις τον λαόν, ετολμήσαμεν, εν ημέραις δικτατορικού καθεστώτος, άνευ άδειας των αρχών, να διενεργήσωμεν αστραπιαίον δημοψήφισμα εις όλας τας ενορίας μας, και 21.853 άτομα, ως επί το πλείστον γονείς και κηδεμόνες, όλως αβιάστως προσήλθον και υπέγραψαν την σχετικήν διαμαρτυρίαν. Αλλά δυστυχώς ουδέν εγένετο. Τα προγράμματα της τηλεοράσεως εξηκολούθουν να διοχετεύουν βόρβορον.

Ηλπίζομεν, ότι με την αποκατάστασιν της δημοκρατίας εν Ελλάδι, συμφώνως δε και προς το μεγαλόστομον σύνθημα της γενικής καθάρσεως, θα

επεδιώκετο και η κάθαρσις του εθνικού σταθμού τηλεοράσεως. Η δημοκρατία, η αληθής δημοκρατία, η οποία παρομοιάζεται με παρθένον αγνήν, θα έπρεπε και ως φωνή και ως θέαμα, να είνε ηθικώς αδιάβλητος. Μόνον καθεστώτα διεφθαρμένα, ως ήσαν τα καθεστώτα των τελευταίων Ρωμαίων αυτοκρατόρων, δια να κολακεύσουν και να αποτρέψουν τα πλήθη από του να ασχολώνται με τα σοβαρά θέματα, προσέφερον θεάματα προς τελείαν αυτών έξαχρείωσιν και διαφθοράν. Αλλ' η δημοκρατία δεν πρέπει κατά τοιούτον χυδαίον τρόπον να ψυχαγωγή τον λαόν. Πρέπει να διδάσκη και να εμπνέη αυτόν με θεάματα υψηλής ποιότητος, οποία θεάματα προσέφερον η αληθής δημοκρατία εν ημέραις δόξης αυτής δια των περιφήμων δραματικών ποιητών Σοφοκλέους, Ευριπίδου και Αισχύλου. Αλλά δυστυχώς το θέαμα, αισχρόν επί των ημερών της τελευταίας δικτατορίας, εγένετο αισχρότερον επί των ημερών της δημοκρατίας, εάν κρίνη τις από τας συνεχώς δημοσιευμένας επιστολάς τηλεθεατών.

Καθημερινή εφημερίς επιτίθεται

Αλλ' αίφνης εν μέσω της βαθείας νυκτός της αδιαφορίας περί την ηθικήν αγωγήν του λαού μας ηκούσθη φωνή· «*Κλειστε τις τηλεοράσεις. Σκοτώνουν τὰ παιδιά σας*». Τίνος η βροντερά αυτή φωνή; Είνε η φωνή του Αρχιεπισκόπου Αθηνών κ Σεραφείμ εκ του καθεδρικού ναού των Αθηνών; Είνε η φωνή της Ι. Συνόδου;... Δυστυχώς η ανωτάτη ηγεσία της Εκκλησίας μας περί άλλα ασχολείται, η φωνή της επί θεμάτων υψίστης θρησκευτικής, ηθικής και εθνικής σημασίας έπαυσε να ακούεται. Και αν ακούεται κάποτε, δεν ακούεται ως φωνή ισχυρά του Αγίου Πνεύματος, ικανή να εκριζώση τα άκαρπα πελώρια δένδρα της αμαρτίας. Άπνοια εν των εκκλησιαστικώ οργανισμώ. Ω, είθε το Άγιον Πνεύμα, του οποίου την ιεράν κάθοδον επί τους αποστόλους εν πυρίναις γλώσσαις εορτάζει κατ' έτος η Εκκλησία κατά την Κυριακήν της Πεντηκοστής, είθε να εμψύσηση νέαν πνοήν ζωής εις τας νεκρωθείσας καρδίας κλήρου και λαού.

Η φωνή, το σύνθημα, «*Κλειστε τις τηλεοράσεις*», ηκούσθη εκ μέρους αθηναϊκής εφημερίδος, η οποία διενήργησε προ ετών μεγάλην έρευναν, σχετικήν με την τηλεόρασιν, ως αυτή λειτουργεί εν Ελλάδι.

Χαίρω, διότι το σύνθημα, «*Κλειστε τις τηλεοράσεις*», το οποίον ως ιεροκήρυξ εν Αθήναις και ως επίσκοπος εν τη επαρχία έρριψα, έρριψεν ήδη μεγάλης κυκλοφορίας εφημερίς, χωρίς – εννοείται – να υπάρχη μεταξύ μας ουδεμία συννενόησις. Αλλά το κακόν έχει παραγίνει τόσον, ώστε και εφημερίς εκόμη, η οποία εις άλλα θέματα τρέμει μήπως χαρακτηρισθή ως καθυστερημένη εάν λάβη ορθήν χριστιανικήν θέσιν, ετόλμησε να ρήξη φωνήν διαμαρτυρίας προς το πανελλήνιον.

Συγχαρητήριον τηλεγράφημα

Και μόνον δια την φωνήν αυτήν είνε αξία συγχαρητηρίων. Προς την διεύθυνσιν της εφημερίδος εστείλαμεν το εξής τηλεγράφημα:

*«Σᾶς συγχαίρω θερμῶς διὰ τὴν λίαν διαφωτιστικὴν ἔρευναν ποὺ διεξάγετε περὶ τῆς βλαβερᾶς ἐπιδράσεως τῆς τηλεοράσεως εἰς τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς νέους. Δυστυχῶς εἰς τὴν Πατρίδα μας ἡ τηλεόρασις λειτουργεῖ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατ' ἀπομίμησιν ξένων αἰσchrῶν προτύπων Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς, διὰ τῶν ὁποίων ἕνας ὀλόκληρος βορβορώδης ποταμὸς ἀθλιότητος καὶ ἐγκλήματος διοχετεύεται μὲ σατανικὴν μαεστρίαν, εἰσβάλλει εἰς ὅλα τὰ σπίτια καὶ μολύνει τὴν ἠθικὴν, θρησκευτικὴν καὶ ἐθνικὴν ἀτμόσφαιραν τῶν ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν. Ἡ ἔρευνά σας, τεκμηριωμένη διὰ στοιχείων, εἶνε ἀποκαλυπτικὴ. Ὑπάρχουν κράτη, τὰ ὁποῖα κατηγοροῦνται ὡς ὀλοκληρωτικά, ἀλλ' ἐν τούτοις ἔχουν λάβει δραστικὰ μέτρα, καὶ ἐκ τῆς μικρᾶς ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς μεγάλης ὀθόνης δὲν διοχετεύεται τοιοῦτος βόρβορος. Ἡθικὸς αὐτουργὸς τῆς ψυχοκτονίας τῆς νεότητος εἶνε τὸ ἴδιον τὸ Κράτος, τὸ ὁποῖον εἰς μὲν τὸ τελευταῖον Σύνταγμα ὁμιλεῖ περὶ ὑγιοῦς ἀνατροφῆς τῆς νεότητος, ἀλλ' ἐν τῇ πράξει ἀφήνει νὰ διεφθείρῃται ἡ νεότης, καὶ τὸ μέλλον τῆς Πατρίδος νὰ διαγράφεται σκοτεινόν. Οἰκογένεια, Σχολεῖον καὶ Ἐκκλησία πρέπει νὰ ἀντιδράσουν ὄχι χλιαρῶς ἀλλ' ἐντόνως. Ὅ,τι καλὸν κτίζεται μὲ τοὺς κόπους γονέων καὶ διδασκάλων καὶ κηρύκων τοῦ Εὐαγγελίου, κρημνίζεται μὲ τὰς ἀθλίαις ἐκπομπὰς τῆς τηλεοράσεως, ἡ ὁποία μὲ μαγικὴν τέχνην ἀσκεῖ τεραστίαν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν ψυχῶν. Τὸ σύνθημά μας «**Κλειστε τὶς τηλεοράσεις**» πρέπει νὰ γίνῃ δεκτὸν ἀπὸ κάθε ἑλληνικὴν οἰκογένειαν. Κάποια προφητεία, ἡ ὁποία ἐλέχθη πρὸ 200 ἐτῶν καὶ ἀποδίδεται εἰς τὸν ἅγιον Κοσμᾶν τὸν Αἰτωλόν, προανήγγειλεν, ὅτι ἕνα κουτί, ποὺ θὰ κυβερνᾷ ὄχι ὁ Θεὸς ἀλλὰ ὁ διάβολος, θὰ τρελλάνῃ τὸν κόσμον. Ἦδη ἡ προφητεία αὕτη ἐκπληροῦται εἰς βάθος καὶ πλάτος ἀφάνταστον».*

Απάντησις εἰς μίαν ἐνστάσιν

Εγὼ δὲν ἔχω τηλεοράσιν εἰς τὴν Μητρόπολιν, ἀλλ' οὔτε καὶ εἰς τα ἰδρύματα, τα ὁποῖα με τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἔχω ἰδρύσει εἰς τὴν περιφέρειαν μου καὶ αλλοῦ. Δὲν παρακολουθῶ προγράμματα τηλεοράσεως. Καὶ ἴσως διὰ τούτο κάποιος ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστας νὰ μας εἴπῃ: «**Πάτερ μου, ἀφοῦ δὲν παρακολουθεῖς τηλεοράσιν, πῶς κρίνεις τὴν τηλεοράσιν καὶ προτρέπεις τὸν λαὸν νὰ κλείσῃ τὰς τηλεοράσεις;**». Ἀπαντῶ: Δὲν βλέπω τηλεοράσιν. Ἀλλ' ἀκούω τὰς κρίσεις τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι εἶνε εἰς θέσιν νὰ κρίνουν περὶ τοῦ ἠθικοῦ ποιοῦ τῶν θεαμάτων ποὺ προβάλλει ἡ τηλεόρασις. Καὶ ὅπως ἕνα δηλητήριο, τοῦ ὁποῖου ἡ ἐπιβλαβὴς δραστηκότης εἶνε γνωστὴ, δὲν το δοκιμάζει τις διὰ νὰ πεισθῇ προσωπικῶς, ἔτσι καὶ ἕνα θέαμα αἰσchrόν, ποὺ ἄλλοι μαρτυροῦν ὡς δηλητηριώδη τροφήν τοῦ πνεύματος, πρέπει ν' ἀποφεύγῃ τις καὶ νὰ μὴ θέλῃ νὰ δοκιμάσῃ εἰς τὸν εαυτὸν τοῦ τὰς συνεπειᾶς τοῦ ψυχικοῦ τούτου δηλητηρίου.

Αλλά, δυστυχώς, ενώ πας φοβείται και προσέχει μη λάβη ουδέ ελαχίστην ποσότητα δηλητηρίου, προκειμένου περί αισχρών θεαμάτων, ψυχικής τροφής, όντως δηλητηρίου των ψυχών, οι άνθρωποι δεν αρκούνται εις την μαρτυρίαν των άλλων, δεν λαμβάνουν υπ' όψιν τα φρικτά αποτελέσματα, που είχαν τα αισχρά θεάματα επί των ψυχών των συνανθρώπων των, αλλά θέλουν οι ίδιοι να ίδουν και απολαύσουν αυτά. Θλιβερόν δε είνε το εξής φαινόμενον· όταν ένα θέαμα χαρακτηρίζεται αυστηρώς ως ακατάλληλον δια τους νέους, αντί ο χαρακτηρισμός αυτός να απομακρύνη τους πάντας από την δηλητηριώδη αυτήν ατμόσφαιρα του θεάματος, αντιθέτως ο χαρακτηρισμός αυτός ως μαγνήτης του Διαβόλου ελκύει τους πολλούς. Και αν το θέαμα αυτό είνε τελευταίον εις το πρόγραμμα, πέραν του μεσονυκτίου, οι τηλεθεαταί δεν θα κοιμηθούν, αλλά θ' αγρυπνήσουν δια ν' απολαύσουν το θέαμα, δηλαδή, οι άνθρωποι του αιώνος μας, παρά τας προειδοποιήσεις περί βλαβεράς επιδράσεως των αισχρών και γκαγκστερικών θεαμάτων, πίπτουν θεληματικώς εις τους δηλητηριώδεις βόθρους, εις τα επικίνδυνα δηλαδή κανάλια των τηλεοράσεων, και αυτοδηλητηριάζονται, αυτοκτονούν.

Εκάησαν άλλοι, διότι ήγγισαν τα ηλεκτροφόρα σύρματα. Είνε ανάγκη και συ, άνθρωπε μου, να τα αγγίσης, να ίδης δηλαδή το θέαμα που καίει και πυρπολεί την ψυχήν σου, εφ' όσον τόσοι μαρτυρούν περί της ολεθρίας επιδράσεως που έχουν επί των ψυχών τα θεάματα της μεγάλης και της μικρής οθόνης;

Και ημείς, αγαπητοί μου, χωρίς να παρακολουθώμεν τα προγράμματα της τηλεοράσεως, δυνάμεθα εξ όσων ακούομεν και μελετώμεν εν σχέσει με την κακοποιόν δράσιν του επιτυχώς αποκληθέντος νεωτέρου τούτου «*Δράκουλα*», να κρίνωμεν και να δικάσωμεν. Και οι δικασταί δεν βλέπουν τα εγκλήματα που διέπραξαν οι κατηγορούμενοι. Αλλά πιστεύοντες εις την μαρτυρίαν αξιοπίστων μαρτύρων, οι οποίοι υπήρξαν αυτόπται και αυτήκοοι του εγκλήματος, κρίνουν και καταδικάζουν. Εδώ, εις την περίπτωσιν της τηλεοράσεως, πλήθος μάρτυρες συνωστίζονται δια να καταθέσουν την μαρτυρίαν των. Εδώ γονείς, διδάσκαλοι, καθηγηταί, παιδαγωγοί, ψυχίατροι, δημοσιογράφοι, με τας παρατηρήσεις, τας οποίας κάνουν παρακολουθούντες τα θύματα της τηλεοράσεως, μαρτυρούν περί της ολεθρίας επιδράσεως αυτής.

Βλαβερά η επίδρασις

Εις τας μαρτυρίας αυτάς και ημείς στηριζόμενοι, λέγομεν ότι η τηλεόρασις, ως λειτουργεί σήμερον, είνε μέγας διαφθορεύς της συγχρόνου κοινωνίας, η δε βλαβερά επίδρασις της είνε ανυπολόγιστος. Αναφέρομεν τας κυριωτέρας ζημίας που προκαλεί εις όλους, αλλ' ιδιαιτέρως εις τας παιδικάς και νεανικάς ψυχάς, την μεγαλυτέραν πελατείαν των τηλεοράσεων.

Η τηλεόρασις τείνει να καταργήση τα παιγνίδια των μικρών. Τα παιδικά

παιγνίδια, ως ομολογούν διάσημοι παιδαγωγοί, παίζουν σπουδαίον ρόλον εις την διανοητικήν και ηθικήν ακόμη ανάπτυξιν των παιδιών. Είνε δε εν ταυτώ και καθρέπτει του ψυχικού κόσμου, των κλίσεων και των ροπών των μικρών. Εις τα παιγνίδια φαίνονται αι κακαί ή καλαί ιδιότητες των παιδιών και ο παρακολουθών παιδαγωγός δύναται να συναγάγη ορθάς κρίσεις και συμπεράσματα περί των ατομικών διαφορών. Είπατε μας εις ποια παιγνίδια αρέσκειται ο μικρός, δια να σας είπωμεν ποιον θα είνε το επάγγελμα που θα εκλέξη και ποιον το μέλλον του. Εννοείται ότι εις τα παιγνίδια χρειάζεται ιδιαίζουσα προσοχή. Αλλ' εδώ δεν θέλομεν να ομιλήσωμεν περί της παιδαγωγικής αξίας, την οποίαν έχουν τα παιγνίδια και πως πρέπει αυτά να διεξάγονται, αλλά θέλομεν να τονίσωμεν ότι κάτω από την ολεθρίαν επίδρασιν της τηλεοράσεως η φυσική επιθυμία να παίζη το παιδί και να ασκή τας σωματικές και διανοητικές του δυνάμεις ατονεί και εξαφανίζεται, διότι το παιδί προτιμά να κάθεται ώρας πολλάς ενώπιον της τηλεοράσεως και να μη θέλη να κινηθή καθόλου. Γίνεται έτσι μία ανενέργητος αδρανής μάζα.

Άλλοτε τα παιδιά ήσαν πρόθυμα να προσφέρουν εις την οικογένειαν μικροϋπηρεσίας. Εβοήθουν τον πατέρα και την μητέρα εντός του οίκου, αλλά και εκτός του οίκου εις διάφορους μικροεργασίας των αγρών και εξετέλουν διάφορα θελήματα των γονέων των. Άλλοτε... Αλλά τώρα να είπης εις ένα παιδί και παρακολουθεί τηλεόρασιν να διακόψη και να εκτελέση κάποιο θέλημα; Δεν θα σε ακούση. Παραμένει προσηλωμένον εις την οθόνην και αδιαφορεί τελείως. Έτσι ο μικρός συνηθίζει εις την οκνηρίαν και όταν μεγαλώση θα ζη εις βάρος των άλλων και δεν θα αισθάνεται την ανάγκην να συντρέχη εις το κοινόν καλόν. Θα καταντήση ένας φιλήδονος άνθρωπος, ενδιαφερόμενος μόνον δια το πως θα ικανοποιή τας επιθυμίας του.

Αλλά η τηλεόρασις κατήργησεν ακόμη και τα βιβλία. Άλλοτε τα παιδιά ήνοιγον τα βιβλία και εμελέτων μέχρι μεσονυκτίου. Η ανάγνωσις ήτο δι' αυτά μία από τας μεγαλυτέρας τέρψεις. Τώρα η τηλεόρασις με τας ζωηράς εικόνας της, αι οποίαι σπανίως έχουν διδακτικόν και ωφέλιμον περιεχόμενον, εκτοπίζει διαρκώς τα βιβλία, τα διδακτικά και επιστημονικά βιβλία, και τα παιδιά άνευ διαλειμμάτων, επί πολλάς ώρας ακούουν και βλέπουν τον κακοηθέστατον διδάσκαλον και καθηγητήν, δηλαδή την τηλεόρασιν. Κανείς διδάσκαλος και καθηγητής, οσονδήποτε και αν είνε παιδαγωγικός μορφωμένος και επαγωγός κατά την μετάδοσιν, δεν δύναται να κρατήση τα παιδιά προσηλωμένα τόσην ώραν όσην η τηλεόρασις. Βεβαίως, και αν η τηλεόρασις μετέδιδε διδακτικά και επιστημονικά θέματα, από τους 100 μικρούς τηλεθεατάς ούτε 3 θα ήσαν εκείνοι, οι οποίοι θα παρηκολούθουν τας δια της τηλεοράσεως παραδόσεις. Άρα εκείνο, το οποίον τους ελκύει προς την τηλεόρασιν, είνε η αμαρτωλή περιέργεια, η οποία ολονέν και εξερεθίζεται με τας φαντασμαγορικές εικόνας της ανηθικότητος και του εγκλήματος.

Υπό την ναρκωτικήν επίδρασιν της τηλεοράσεως ούτε παιγνίδι, ούτε

ανάγνωσις βιβλίων, ούτε μελέτη και αυτοσυγκέντρωσις, αλλ' ούτε και διάλογος είνε δυνατόν να αναπτυχθή εντός της οικογενείας. Άλλοτε διαλέγοντο οι γονεΐς προς τα τέκνα και τα τέκνα προς τους γονεΐς και μέσα εις μίαν ατμόσφαιραν αγάπης και στοργής αι ψυχαί δια του λόγου ήρχοντο εις επαφήν, ελύοντο απορίαι, προελαμβάνοντο παρεξηγήσεις, και τα παιδιά και γλωσσικώς εξεπαιδεύοντο. Άλλοτε... Τώρα με την επιδρομήν της τηλεοράσεως ο διάλογος κατηργήθη. Μόλις αρχίσει η εκπομπή, όλοι σιωπούν. Υπάρχουν δε περιπτώσεις, που οι μικροί τηλεθεαταί εδημιούργησαν επεισόδια, διότι οι άλλοι, οι μεγαλύτεροι, ήθελον να συζητούν κατά την διάρκειαν της εκπομπής. - «*Βουλώστε το!*», ηκούσθη η φωνή του μικρού βαρβάρου. Δια να παρακολουθήση απερίσπατος την εκπομπήν, έπρεπεν οι γονεΐς του να σιωπήσουν! Υπό τοιαύτας συνθήκας οι οικογενειακοί δεσμοί διαλύονται η βαρβαρότης επικρατεί, και η οικία καταντά ξενοδοχείον ύπνου και φαγητού.

Άλλά και ο ύπνος των παιδιών δεν είνε πλέον ο ύπνος που εκοιμώντο τα παιδιά των προηγουμένων γενεών μέσα εις το ειρηνικό περιβάλλον της οικογενείας των. Τα παιδιά, που βλέπουν τας αγρίας σκηνάς, αίματα, νεκρούς και τραυματίας, την νύκτα βλέπουν εφιάλτας, και εκβάλλουν σπαρακτικάς φωνάς, ως να καταδιώκωνται από τους βαρβάρους.

Άλλά και η όρασις των παιδιών, που παρακολουθούν τας εκπομπάς της τηλεοράσεως, κατά τας παρατηρήσεις των επιστημόνων ιατρών υφίσταται βλάβην λόγω της ατάκτου ακτινοβολίας και της ταχύτητος των προβαλλομένων εικόνων. Εντός ολίγου η νέα γενεά θα γίνη διοπτροφόρος.

Πρόξενος ολέθρου

Και τώρα ερχόμεθα να ομιλήσωμεν δια μεγαλυτέρας ακόμη συμφοράς, τας οποίας επιφέρει η τηλεόρασις με το περιεχόμενον της. Διότι τι είνε, ως επί το πλείστον, το περιεχόμενον της τηλεοράσεως; Ένας μετεκπαιδευόμενος διδάσκαλος, ο κ. Αναστάσιος Βολτής, είχε την υπομονήν να κάνη έρευναν ως προς την επίδρασιν της τηλεοράσεως επί της παιδικής ψυχής. Εις την έρευναν έλαβον μέρος 500 μαθηταί και μαθήτριά της Ε' και της ΣΤ' τάξεως του Δημοτικού, ηλικίας 11-12 ετών. Τρομακτικά ήσαν αι διαπιστώσεις. Από τα 500 παιδιά, εις τα οποία απηυθύνθησαν διάφορα ερωτήματα σχετικά με την τηλεόρασιν, ένα μόνον κοριτσάκι είπεν, ότι δεν βλέπει τηλεόρασιν. Τα άλλα δεν «ξεκολλούν» από την τηλεόρασιν! Παρακολουθούν 5-6 ώρας την ημέραν τηλεόρασιν, όλα σχεδόν τα προγράμματα, ιδία τα νυκτερινά. Εις τα προγράμματα, τα οποία παρακολουθούν, συμπεριλαμβάνονται· 1) φόννοι εκ προθέσεως, 2) φόννοι εξ αμελείας, 3) ληστεΐαι και φόννοι, 4) απόπειραι βιασμού, 5) απαγωγαί, 6) ανήθικοι επιθέσεις, 7) κλοπαί, 8) αυτοκτονΐαι, 9) εκβιασμοί, και 10) ερωτικά δράματα. Αυτά τα προγράμματα κατά μεγάλην πλειονοψηφίαν παρακολουθούν οι μαθηταί και αι μαθήτριά του Δημοτικού Σχολείου. Μόνον

μία ελαχίστη μειονοψηφία (12-15 παιδιά) παρακολουθεί εκπαιδευτικά εκπομπάς.

Εάν δε ληφθή υπ' όψιν, ότι εις την ηλικίαν αυτήν επικρατεί ο μιμητισμός, και ότι το παιδί ό,τι ακούει και βλέπει, ακρίτως θέλει να το μιμηθή και να γίνη ο ήρωας των σκηνών, δύναται να φαντασθή κανείς πόσον φοβερά είνε τα αποτελέσματα των εκπομπών της τηλεοράσεως εις τας ψυχάς των παιδιών. Άπειροι είνε αι κακοήθεις πράξεις, εις τας οποίας προβαίνουν τα παιδιά υπό την επίδρασιν της τηλεοράσεως. Δεν έρχονται όλα εις το φως της δημοσιότητος. Καλύπτονται κάτω από τον πέπλον μυστικών οικογενειακών δραμάτων, τα οποία οι ταλαίπωροι γονείς δεν τολμούν ν' αποκαλύψουν. Αλλά κάποτε έρχονται εις την επιφάνειαν μερικά από τα δράματα αυτά και συγκλονίζουν προς στιγμήν την κοινήν γνώμην.

Μία συνέντευξις

Ο πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Ψυχοβιολογίας κ. Δρακουλίδης εις συνέντευξιν του ανέφερε μερικά χαρακτηριστικά παραδείγματα. Αλλ' ας ακούσωμεν τι λέγει επί λέξει ο ίδιος:

«Κάθε τόσο μᾶς έρχονται οί στατιστικὲς καταγραφὲς ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν, 6.000 ἐγκληματικὲς πράξεις ἔδειξε σ' ἓνα χρόνο ἡ ἀμερικανικὴ τηλεόρασις. Ἀλλὰ καὶ ἡ δική μας συναγωνίζεται, ἀντάξια σὲ φόνους, ληστεῖες, βιασμοὺς κ.τ.λ. Σύμφωνα μὲ τὰ συμπεράσματα σχετικῆς ἔρευνας ποὺ ἔγινε ἀπὸ ὀμάδα ἐπιστημόνων τῆς Παιδιατρικῆς Κλινικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, τὰ παιδιά στὴν Ἀθήνα βλέπουν 4.000 ἐγκληματικὲς πράξεις τὸ χρόνο, μ' αἱματοκυλίσματα, γρονθοκοπήματα, διαρρήξεις, δολοφονίες καὶ καταστροφές. Τὸ ὅτι μάλιστα τὸ ἓνα κανάλι συναγωνίζεται τὸ ἄλλο σὲ ἐγκληματικὲς πράξεις, δίνει μία ὀλοκληρωμένη ἐντύπωση τοῦ περιβαλλοντικοῦ κόσμου καὶ ἓνα ὀλέθριο παράδειγμα γιὰ μίμηση ἢ τρομοκρατία. Μπορεῖ καὶ νὰ αὐτοκτονήσουν.

Ἀλλὰ καὶ γιὰ τὶς συνέπειες ὑπάρχουν ἀποδεικτικὰ στοιχεῖα καθημερινά. Ἡ αὐξηση τῆς ἐγκληματικότητος ἐνηλίκων, ὅπως καὶ τῶν ἀνηλίκων, ὀφείλεται στὴν ἐπίδραση τοὺς ἀπὸ τὴν τηλεόραση, ποὺ ἐξοικειώνει τοὺς θεατὲς μὲ τὸ ἐγκλημα. Κυρίως στὶς “μικροπαιδικές” ἡλικίες ἡ ἐπίδραση τῆς ΤΙ-ΒΙ εἶναι ὀλέθρια. Στὶς ἡλικίες αὐτές ὁ μιμητισμὸς ξεπερνάει κάθε ὄριο. Μπορεῖ δηλαδὴ καὶ νὰ αὐτοκτονήσῃ ἓνα παιδί ἀπὸ μίμηση. Σᾶς ἀναφέρω ἓνα συγκεκριμένο παράδειγμα ἀπὸ μία εἴδησις, ποὺ δημοσιεύθηκε στὶς ἐλληνικὲς ἔφημερίδες τῆς 11 Αὐγούστου 1973, ὅτι παιδί ἡλικίας 8 χρόνων ἀπαγχονίσθηκε μιμούμενο παρόμοια σκηνὴν ποὺ εἶδε στὴν τηλεόραση...

Ἀλλ' οἱ ἐκδηλώσεις εἶναι πολλὲς καὶ οἱ συνέπειες ἀτελείωτες. Ἄλλο παράδειγμα: Δύο ἀδελφάκια, 8 καὶ 10 χρόνων, παρακολουθοῦν τηλεόραση μὴ ἔχοντας τί ἄλλο νὰ κάνουν τὴν ὥρα ποὺ λείπουν οἱ γονεῖς τοὺς ποὺ τοὺς ἀπαγόρευσαν νὰ κατέβουν στὴν αὐλὴ νὰ παίξουν. Στὴν ὀθόνη ἓνας ἄντρας

αγκαλιάζει μιὰ γυναίκα καὶ τὴν φιλάει. Τὸ μεγάλο παιδὶ σηκώνεται νὰ φύγη λέγοντας: “Σαχλαμάρες”. Ὁ μικρὸς ὅμως τοῦ λέει: “Κάτσε νὰ δοῦμε. Μπορεῖ καὶ νὰ τὴ σκοτώσῃ”. Κι ἂν τύχη καὶ δὲν περάσῃ κάτι τὸ ἐγκληματικὸ ἀπὸ τὴ σκέψη τοῦ παιδιοῦ, ἡ E.P.T. θὰ φροντίσῃ ἐνημερωτικά. Τώρα τελευταῖα διάβασα σ’ ἐφημερίδα μία καταγγελία, ὅτι στις 8,15’ τὸ πρωὶ τῆς Κυριακῆς 16 Μαρτίου 1977 τὸ ἐθνικὸ πρόγραμμα μετέδωσε τὸν ἀκόλουθο διάλογο μ’ ἓνα παιδάκι: “Ἄν μποροῦσες νὰ στείλῃς ἓνα γράμμα στὸ Θεό, τι θὰ τοῦ ζητοῦσες;” “Θὰ τοῦ ζητοῦσα ἓνα κανόνι... Ἄ, ὄχι, ἓνα τάνκ. Θ’ ἀνέβαινα ἐπάνω καὶ θὰ σκότωνα ἀνθρώπους”.

Δὲν χρειάζεται ὅμως ἡ δυνατότητα νὰ στείλῃ γράμμα στὸ Θεό. Φτάνει νὰ παρακολουθήσῃ τὴν τηλεόραση. Ἡ στατιστικὴ μας πληροφορεῖ, ὅτι κατὰ μέσο ὄρο τὰ παιδιὰ 3-12 ἐτῶν παρακολουθοῦν τηλεόραση μιὰμιση ὥρα τὴν ἡμέρα, καὶ τὰ παιδιὰ 13-19 ἐτῶν δυόμιση ὥρες, βλέποντας σκηνὲς βίας κάθε δέκα λεπτά, καὶ μία σκηνὴ φόνου κάθε ὥρα.

Οἱ συνέπειες ἀπὸ τὴς βιαιοπραγίες ποὺ παρουσιάζει ἡ τηλεόραση εἶναι βασικὰ δύο γιὰ τὴν παιδικὴ ἡλικία: Ἡ τρομοκρατοῦνται κατὰ τρόπο ποὺ νὰ γίνουν ἄτομα φοβικὰ σ’ ὄλη τους τὴ ζωὴ, καταφεύγοντας σὲ ψυχολόγους καὶ ψυχιάτρους, ἢ ἐπιδίδονται σὲ πράξεις ἐγκληματικὲς μόνον αὐτοὺς ἢ μὲ ὀμάδα, πολλὰς φορὲς ἀπὸ μίμηση, περιέργεια ἢ διασκέδαση. Τὶς τελευταῖες αὐτὲς περιπτώσεις τὶς μαθαίνουμε κάθε τόσο ἀπὸ τὴς ἐφημερίδες. Παραθέτω γιὰ παράδειγμα μία τέτοια εἶδηση: “Στὸ Γκέντερ τῆς Δυτ. Γερμανίας δυὸ ἀνήλικα κοριτσάκια στραγγάλισαν ἓνα ἀγόρι ἐφτὰ χρονῶν, ἀπὸ περιέργεια γιὰ νὰ δοῦν πῶς ξεψυχάει. Τὴν ἀπόφασή τους πῆραν ἐσπευσμένα ἀπὸ ἓνα φιλμ στὴν τηλεόραση” (ἐφημερίδες τῆς 10 Σεπτ. 1975).

Ἡ ΤΙ-ΒΙ σὰν μέσο ἐνημερώσεως φροντίζει καὶ τὴν προετοιμασίαν τῶν νέων σὲ σεξουαλικὲς βιαιοπραγίες. Μὲ τὴς ταινίες “Λιποτάκτης” καὶ “Καυτὴ ἐκδίκηση” ἔδωκε ἀρκετὰ μαθήματα σεξουαλικῶν διαστροφῶν, χειρουργικῶν εὐνουχισμῶν κ.λ.π.»».

Ἀλλά καὶ ὁ καθηγητὴς κ. Α. Μιχαηλίδης-Νουάρος, ἀναπτύσσων τὸ θέμα «Ἡ τηλεόρασις καὶ τὸ εὐαίσθητο ἢ νευρικὸ παιδί» εἰς τὸ Ζ’ Παιδιατρικὸν Συμπόσιον Θεσσαλονίκης, ομιλεῖ ἰδιαιτέρως περὶ τῆς ἐπιδράσεως τῆς τηλεοράσεως εἰς τὰ εὐαίσθητα ἢ νευρικὰ παιδιὰ. «Ἄν δεχθοῦμε – λέγει – σὰν πιθανὸ τὸ ποσοστὸ 3-6% (ἀφοῦ τὰ παιδιὰ ἡλικίας 3-7 ἐτῶν εἶναι στὴν χώρα μας περίπου 708.540), τὰ νευρικὰ ἢ εὐαίσθητα παιδιὰ πρέπει νὰ εἶναι μεταξὺ 21.250 καὶ 42.500. Τὸ χαμηλὸ ὄριο ἀντιστάσεως δημιουργεῖ ἔντονα συναισθήματα καὶ ἄλλες ἐσωτερικὲς ἀντιδράσεις ὁμοίου τύπου, ποὺ εἶναι ὑποκειμενικὲς καὶ διαφέρουν ἀπὸ παιδί σὲ παιδί».

Κινδυνεύουν και οι μεγάλοι

Σχολείον, λοιπόν, ψεύδους, απάτης και εγκλήματος είνε η τηλεόρασις. Δεν το λέγομεν ημείς, αλλά το διαπιστώνουν έρευναι, τας οποίας έχουν διενεργήσει ευσυνείδητοι διδάσκαλοι και καθηγηταί.

Αλλά γράφοντες περί της ολεθρίας επιδράσεως της τηλεοράσεως, δεν πρέπει να περιορίσωμεν την ολεθρίαν αυτήν επίδρασιν μόνον εις τας παιδικάς και νεανικάς ψυχάς. Βεβαίως εις τας ψυχάς αυτάς η επίδρασις αυτή είνε μεγαλύτερα. Αλλ' η βλαβερά επίδρασις επεκτείνεται εις όλους τους ανθρώπους οιασδήποτε ηλικίας. Όλοι μολύνονται εκ των αισχρών θεαμάτων της μικράς και της μεγάλης οθόνης. Μόνον ο βαθμός της μολύνσεως διαφέρει. Μήπως δεν υπάρχουν γέροντες, οι οποίοι εφείνοντο εγκρατείς και γαλήνιοι, και αίφνης από παρακολούθησιν αισχρών ταινιών επαρουσίασαν μίαν ανησυχητικήν αλλαγήν, και έπραττον και έλεγον πράγματα, τα οποία προεκάλουν την εντροπήν;

Δια τούτο ορθώς ο καθηγητής της Κοινωνιολογίας κ. Ιωάννης Παπαζαχαρίου εις διάλεξιν του ετόνισεν· *«Εσφαλμένως υπό τῶν πολλῶν και υπό τῆς κοινῆς γνώμης ὑπολαμβάνεται, ὅτι ὁ κινηματογράφος δύναται νὰ ἀσκῆσῃ ἐπιβλαβῆ ἐπιρροὴν μόνον ἐπὶ τὴν κυρίως ἐφηβικὴν ἡλικίαν. Αλλ' ἄς μὴ ἀπατώμεθα, διότι ἡ πικρὰ ἀλήθεια, ὡς ἀπέδειξεν ἐγγύτερα ἐγκληματολογικὴ ἔρευνα, εἶναι ὅτι ὀλεθρίαν ἐπίδρασιν ἀσκεῖ οὗτος ὡσαύτως τόσον ἐπὶ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, ὅσον ἀφ' ἑτέρου και ἐπὶ τὴν μετεφηβικὴν, ἀλλὰ και ἐπὶ τοὺς ἐνηλίκους. Εἰς πᾶσαν, λοιπόν, περίοδον τῆς ἡλικίας του διατρέχει κινδύνους ἀπὸ τὸ βρωμερὸν θέαμα ὁ ἄνθρωπος, πλὴν ἀπλῶς ἡ ζημία αὕτη ποικίλλει ποιοτικῶς και ποσοτικῶς, ἀναλόγως πρὸς τὴν περίοδον τῆς ἡλικίας ἐκάστου, ἀλλὰ και βεβαίως και ἀναλόγως πρὸς ἄλλους παράγοντας, ὡς μορφώσεως κ.τ.λ.»* (Ιδέ βιβλίον *«Θέαμα και νεότης»*, Αθήναι 1962, σελ. 55-56).

Απάντησις εις άλλην ένστασιν

Αλλ' ακούοντες τινες το σφοδρόν τούτο κατηγορητήριον κατά της τηλεοράσεως ίσως προβάλουν το επιχείρημα, ότι η τηλεόρασις, όπως λειτουργεί σήμερα, δεν έχει μόνον αρνητικά στοιχεία, αλλ' έχει και θετικά. Δεν ωραιοποιεί και δεν ηρωοποιεί μόνον τους δράστας του κακού. Παρουσιάζει και σκηνάς, δια των οποίων μορφώνεται, διδάσκεται και ψυχαγωγείται ο άνθρωπος. - Συνεπώς, λέγουν, ας καταδικάσωμεν την κακήν χρήσιν της τηλεοράσεως, και όχι την κακήν χρήσιν αυτής. Ας μη είμεθα απόλυτοι...

Απαντώμεν. Εκ πρώτης όψεως φαίνεται, ότι το επιχείρημα τούτο είνε λογικόν. Αλλ' εάν βαθύτερον εξετάσωμεν τα πράγματα, θα ίδωμεν, ως και άλλοι παρετήρησαν, ότι το θετικό στοιχείον είνε ελάχιστον, ενώ πλεονάζει το αρνητικόν. Αλλά και αν υποθέσωμεν, ότι το αρνητικόν στοιχείον περιορίζεται, εφ' όσον αι τηλεοράσεις θα ευρίσκονται υπό την διεύθυνσιν ανθρώπων

κοσμικών, ανθρώπων οι οποίοι δεν φρονούν τα του Θεού, αλλά τα του Διαβόλου, εκ της πονηράς και διεστραμμένης αυτών καρδίας, της πηγής του κακού, θα εκχύνεται δια μέσου των καναλιών και πάλιν το δηλητήριο, και η ζημία θα επέρχεται όχι κατά τρόπον αισθητόν, αλλά βαθμιαίως και ασφαλώς.

Ένα παράδειγμα

Ας ομιλήσωμεν δια παραδείγματος. Πεινάς; Κάποιος σου ετοιμάζει ένα εκλεκτόν φαγητόν της αρεσκείας σου, μαγειρευμένον κατά τον καλύτερον τρόπον. Σου το προσφέρει, και συ είσαι έτοιμος να γευθής το εκλεκτόν τούτο φαγητόν. Αλλ' εάν ένας σου είπη, ότι εις το εκλεκτόν τούτο φαγητόν κάποιος έχει ρίψει μερικάς σταγόνας δηλητηρίου, σε ερωτώ, θα φάγης το φαγητόν; Ασφαλώς όχι. Θα προτιμήσης να φάγης ένα τεμάχιον ξηρού άρτου και να πής ένα ποτήριον ψυχρού ύδατος, παρά να γευθής φαγητόν, εκλεκτής μεν ποιότητος και κατασκευής, αλλ' εις το οποίον υπάρχουν σταγόνες δηλητηρίου. Εννοείτε τι θέλομεν να είπωμεν; Και η πνευματική τροφή, την οποίαν προσφέρει η σύγχρονος τηλεόρασις, ως έχουν σήμερον τα πράγματα, δεν δύναται να είνε κατά πάντα αμόλυντος από τας σταγόνας του ηθικού δηλητηρίου. Και συνεπώς υπάρχει φόβος, το δηλητήριο, το οποίον με τόσην επιτηδειότητα αναμιγνύεται, να είνε ικανόν να εξουδετερώση παν τυχόν άλλο αγαθόν στοιχείον των εκπομπών και να προκαλέση ανήκεστον ζημίαν και συμφοράν.

Αλλά δυστυχώς, ενώ οι άνθρωποι είμεθα τόσον προσεκτικοί δια να μη λαμβάνωμεν τροφήν αποσυντεθειμένην και δηλητηριασμένην και είμεθα έτοιμοι να καταγγείλωμεν και να μηνύσωμεν τους νοθευτάς και δηλητηριαστάς των υλικών τροφών, το δε Κράτος έτοιμον να επιβάλη αυστηράς ποινάς κατά των επιβουλευμένων την σωματικήν υγείαν, προκειμένου περί προφυλάξεως της ψυχικής υγείας εκ των ανηθικών θεαμάτων, ουδείς λόγος. Και απόδειξις το ότι, μολονότι συνεπληρώθη 15ετία αφ' ότου ο δαίμων της τηλεοράσεως εισήλασεν εις την πατρίδα μας, ουδεμία σοβαρά προσπάθεια εγένετο δια την κάθαρσιν της τηλεοράσεως. Το κακόν συνεχίζεται. Μόνον εάν το Κράτος μας, όχι εν λόγοις αλλ' εν έργοις, γίνη Κράτος χριστιανικόν, και την διοίκησιν του Κράτους τούτου αναλάβουν ποτέ άνδρες θρησκευτικής και ηθικής περιωπής ενός Καποδιστρίου, έχοντες ως γνώμονα το Ευαγγέλιον και μόνον, τότε είνε δυνατόν και η τηλεόρασις από οργάνου ποικίλης διαφθοράς να γίνη όργανον ζωής και σωτηρίας. Επί του παρόντος πικρά είνε η διαπίστωσις, ότι η τηλεόρασις όχι μόνον εις την πατρίδα αλλά και εις τον κόσμον όλον ευρίσκεται υπό την εξουσίαν του κοσμοκράτορος του αιώνος τούτου, δηλαδή του Διαβόλου. Έτσι επί των ημερών μας επέπρωτο να εκπληρωθή λαϊκή τις προφητεία αποδιδόμενη εις τον Άγιον Κοσμάν τον Αιτωλόν, ότι εν ταις εσχάταις ημέραις *«θα βγῆ τὸ κουτὶ τοῦ Διαβόλου καὶ θὰ ξετρελλάνη τὸν κόσμον»*.

Αδιαφορία των υπευθύνων

Βελτίωσιν της καταστάσεως ως προς την τηλεόρασιν δεν πρέπει να περιμένωμεν, διότι διαρκώς ο κόσμος βυθίζεται εις διαφθοράν και το ηθικόν αισθητήριον διαρκώς μειούται και αμβλύνεται και ο λαός μας, στερούμενος γενναίας εκκλησιαστικής ηγεσίας, δεν διαμαρτύρεται καθ' ον τρόπον θα έδει να διαμαρτυρηθή. Υπεύθυνοι δε είνε και οι γονεείς, διότι πολλοί εξ αυτών, δια να απαλλαγούν των ενοχλήσεων που προκαλούν τα ζωηρά και ανήσυχα παιδιά, εύρον τρόπον απαλλαγής να ανοίγουν την τηλεόρασιν. Αλλά οι γονεείς αυτοί κακουργούν. Προτιμότερον ήτο να ποτίσουν τα παιδιά των με ναρκωτικόν και να κοιμώνται, παρά να συνδέουν το καλώδιον της τηλεοράσεως των με την πρίζαν.

Αλλ' υπεύθυνοι ακόμη είνε και οι διδάσκαλοι και καθηγηταί... Αυτοί θα έπρεπεν, όπως ο καλός εκπαιδευτικός κ. Βολτής που αναφέραμεν ανωτέρω, να κάνουν έρευναν. Θα διεπίστωνον τότε ότι η επί ώρας ολοκλήρους παρακολούθησις των εκπομπών της τηλεοράσεως είνε η κυριωτέρα αιτία της καθυστερήσεως πολλών μαθητών.

Αξιότιμοι κ.κ. διδάσκαλοι και καθηγηταί! Η τηλεόρασις σας έχει σχεδόν καταργήσει. Αυτή είνε το νέον σχολείον. Οι ηθοποιοί, οι γκάγκστερς, οι κλέπται, οι διαρρήκται, οι δολοφόνοι, που προβάλλονται από τηλεοράσεως, αυτοί είνε οι προσφιλείς διδάσκαλοι των μαθητών σας. Και όταν σεις διδάσκετε από της έδρας, οι μαθηταί δεν σας προσέχουν, διότι η ζωηρά φαντασία των στρέφεται διαρκώς προς τα πρόσωπα αυτά. Βλέποντες και διαπιστώνοντες την τεραστίαν φθοράν, την οποίαν επιφέρει εις τα πνεύματα των μαθητών σας η τηλεόρασις, ως αυτή λειτουργεί σήμερα, θα έπρεπε να επαναστατήσετε, θα έπρεπε να κάνετε απεργίαν, αγίαν απεργίαν, με μοναδικόν αίτημα την κάθαρσιν της τηλεοράσεως εκ τοιούτων εκπομπών. Εις το αίτημα σας αυτό θα συμπαρίστατο όλος ο ευσεβής ελληνικός λαός.

Ζοφερόν το μέλλον

Λόγω της αδιαφορίας, η κατάστασις ως προς την τηλεόρασιν όχι μόνον δεν θα βελτιωθή, αλλά προβλέπω ότι θα είνε και χειρότερα απ' ότι είνε. Διότι μη λησμονείτε, ότι ήδη εγένετο η ένταξις μας εις την Ε.Ο.Κ. Μέσα εις την χοάνην αυτήν των εθνών που αποτελούν τον οργανισμόν αυτόν, η Ελλάς κατά τας αντιλήψεις των πολλών πρέπει να συγχρονισθή καθ' όλα με την νοοτροπίαν των εθνών τούτων. Και όπως λειτουργεί η τηλεόρασις εις τα έθνη αυτά, έτσι πρέπει να λειτουργή και εις την Ελλάδα; Πορνική είνε εκεί η τηλεόρασις; Πορνική πρέπει να είνε και η τηλεόρασις της Ελλάδος. Όχι πλέον ελληνικά αλλ' ευρωπαϊκά πρέπει να σκεπτώμεθα και να ενεργώμεν ως εξειλιγμένοι άνθρωποι του 20ου αιώνο. Και μήπως δεν ηκούσθη η τηλεόρασις να

προπαγανδίζη υπέρ του αυτομάτου διαζυγίου; Τι το παράξενον αν αύριον ή μεθαύριον από της τηλεόρασεως προβληθή ταινία υπέρ αμβλώσεων, υπέρ καταργήσεως μοιχείας, υπέρ ομοφυλοφίλων, υπέρ...; Έτσι εξελίσσεται ο κόσμος. Ευρισκόμεθα κάτω από την επίδρασιν σκοτεινών δυνάμεων εωσφορικής εμπνεύσεως. Ο Αντίχριστος εν όψει...

Απεγνωσμένοι φωναί διαμαρτυριών ακούονται από την πατρίδα της τηλεόρασεως, την Αμερικήν. Εάν υπάρχη μία χώρα, εις την οποίαν ο σατανάς της τηλεόρασεως έδρασε κατά βάθος και πλάτος, αυτή είνε η Αμερική. Και η Αμερική φρικιά. Κορυφαίοι επιστήμονες με άρθρα και στατιστικούς πίνακας αποδεικνύουν ότι μία από τας κυριωτέρας αιτίας της καταπληκτικής αυξήσεως του εγκλήματος εις την Αμερικήν είνε η τηλεόρασις. Δεν γίνεται εκεί πλέον λόγος περί βελτιώσεως της τηλεόρασεως, αλλά περί της καταργήσεως της. Αμερικανίς δημοσιογράφος, η Μαίρη Ουίν, έγραψε βιβλίον κατά της τηλεόρασεως με τίτλον «*Τò ναρκωτικό με την πρίζα*», το οποίον εσημείωσε καταπληκτικήν κυκλοφορίαν. «*Η τηλεόρασις – γράφει – είνε τò χειρότερον και βαναυσότερον άπ' όλα τὰ μέσα ύποβολής, ή πιò επικίνδυνος πλύσις έγκεφάλου, ποù κατασκευάζει ρομπότ*». Και καλεί εις συναγερμόν όχι πλέον «*διά περιορισμόν τών ώρών, βελτίωσιν προγραμμάτων, περιορισμόν τής βιαιότητος και τής κακογουστιᾶς, αλλά διά την κατάργησιν τής τηλεόρασεως*». Άγγλος εκπαιδευτικός εδήλωσεν, ότι η τηλεόρασις έχει προξενήσει εις την ανθρωπότητα μεγαλύτερον κακόν απ' ότι η ατομική βόμβα εις το Ναγκασάκι. Άγγλος δε επίσκοπος εκαυτηρίασε με ωμήν γλώσσαν τους υπευθύνους της τηλεόρασεως και εκάλεσε τον λαόν εις έντονον διαμαρτυρίαν.

Ηρωϊκόν σύνθημα

Ημείς δε, ο Επίσκοπος Φλωρίνης, της ακριτικής ταύτης πόλεως, εξ αφορμής της νέας διαφωτιστικής ερεύνης, την οποίαν διενήργησε καθημερινή εφημερίς, απευθυνόμεθα προς τον ευσεβή Ελληνικόν λαόν και λέγομεν:

ΟΡΘΟΔΟΞΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ ΚΛΕΙΣΑΤΕ ΤΙΣ ΤΗΛΕΟΡΑΣΕΙΣ ΣΑΣ

Κλείοντες δε τας τηλεοράσεις σας θα πράξετε έργον καθάρσεως της οικίας σας. Θα εκδιώξετε από το οικογενειακόν σας άσυλον τους δαίμονας, οι οποίοι εισβάλλουν και ρυπαίνουν με το βρωμερόν θέαμα παν το ελληνικόν, παν το χριστιανικόν. Και όπως δεν επιτρέπετε να εγκατασταθή εις την οικίαν σας μία περιβόητος πόρνη, ένας απατεών και δολοφόνος, έτσι δεν πρέπει να επιτρέψετε την δια της τηλεόρασεως είσοδον και εγκατάστασιν εντός της οικογενείας σας των νεοβαρβάρων. Κλείσατε, παρακαλώ, σφραγίσατε και απομακρύνατε την τηλεόρασιν, το κουτί αυτό του Διαβόλου.

Αντί δε της τηλεοράσεως, παρακαλούμεν, ανοίξατε την άλλην τηλεόρασιν, την τηλεόρασιν του ουρανού. Η δε τηλεόρασις του ουρανού, η οποία παρουσιάζει τα σπουδαιότερα θεάματα, είνε η Αγία Γραφή. Αλλά, δυστυχώς, αυτήν την τηλεόρασιν ο αμαρτωλός κόσμος κρατεί κλεισμένην και ουδέποτε ανοίγει. Και η ιερά Βίβλος μένει σκονισμένη εις κάποιο ράφι. Έκλεισεν ο κόσμος τα αυτιά του εις τον Θεόν, και τα ήνοιξεν εις τον Διάβολον, εις την τηλεόρασιν. Και ιδού, έρχεται ο πνευματικός και υλικός όλεθρος...

Θα χαρώ χαράν μεγάλην, εάν 10, 100, 1.000 Έλληνες Χριστιανοί, διαβάζοντες το παρόν, λάβουν την ηρωϊκήν απόφασιν να κλείσουν την τηλεόρασιν και αντί της τηλεοράσεως ν' ανοίξουν την Αγίαν Γραφήν. Όσοι και όσοι λάβουν την απόφασιν αυτήν, παρακαλώ να μου γράψουν εις την Φλώριναν, δια να τους στείλω ένα μικρόν δώρον ως ευλογίαν. Αλλά και αν κανείς δεν μας ακούση, ας είπωμεν και ημείς: *«Είπομεν, έλαλήσαμεν, άμαρτίαν ούκ έχομεν»*. Σεις, οι οποίοι διαβάζετε το τεύχος αυτό, εάν δεν εφαρμόσετε ό,τι σας συμβουλεύομεν, σεις θα έχετε την αμαρτίαν.

2. - ΤΗΛΕΟΡΑΣΕΙΣ ΕΚΛΕΙΣΑΝ!

(Το σύνθημα του προηγούμενου άρθρου «*Κλείστε τις τηλεοράσεις*» πολλοί εχαρακτήρισαν ως οπισθοδρομικών. Μεθυσμένοι από τον οίνον της τηλεοράσεως, εδυστρόπουν όταν κανείς επεχείρει να τους αποσπάσει από τον «*παράδεισον*» της τηλεοράσεως, εις τον οποίον ευρίσκοντο. Αρκετοί όμως, αναθεωρούντες την μέχρι τότε τακτικήν των και πειθόμενοι περί της ολεθρίας επιδράσεως της τηλεοράσεως, ήκουσαν μετ' ενθουσιασμού το σύνθημα, το ενεστερνίσθησαν και το έθεσαν εις εφαρμογήν. Εξ αυτών ωρισμένοι μας απέστειλαν επιστολάς, αι οποίαι εδημοσιεύθησαν εις το περιοδικόν της Ιεράς Μητροπόλεως Φλωρίνης «*Σάλπιγξ Ορθοδοξίας*», τ. 108, τομ. 1977, σελ. 244-247. Τας επιστολάς εκείνας παραθέτομεν κατωτέρω. Εξ αυτών φαίνεται ότι η πρώτη εκείνη προσπάθεια δεν υπήρξεν άκαρπος).

Από τον Βασσαράν – Σπάρτης

... Προ ημερών edιάβασα την «*Σπίθαν*», να κλείσωμεν τας τηλεοράσεις. Η πρώτη τηλεόρασις όπου ήλθεν edώ είνε η δική μου. Την έφερεν ο υιός μου από το εξωτερικόν. Αλλ' έχω τρία έτη, όπου την edίωξα από το σπίτι μου, διότι edειχνε τα αισχρά και ανήθικα, και έπιστευσα ότι είνε ο κακός σύμβουλος, ο δάσκαλος της διαφθοράς και ανηθικότητος.

Πάνος Ανδρ. Γαλάνης

Από την Συκιάν - Κορινθίας

... Το παιδί μου, 5 ετών, με έστειλε στο Δαίμονα πολλές φορές. Όταν το παρετήρησα και το μάλωσα, μου είπε «*Δέν είνε κακό. Άφού στὰ έργα τής τηλεοράσεως τὸ λένε αὐτὸ πολλές φορές οἱ ήθοποιοὶ ὁ ἕνας στὸν ἄλλον*»...

Γεώργιος Μιχαλόπουλος

Από την Κάλυμνον

... Προ ετών, πηγαίνοντας ο σύζυγος μου σε κατάστημα Τραπεζής που

πρότεινε ο υπάλληλος να αγοράση λαχείο ενός Συλλόγου. Το αγόρασε. Μετά από λίγες ημέρες μάθαμε, ότι με το λαχείο κερδίσαμε μια τηλεόρασι. Σε λίγο μας την στείλανε. Στην αρχή η χαρά μας ήταν μεγάλη. Κατόπιν ακούοντας τις συμβουλές του πνευματικού μου και διαβάζοντας τη «[Σπίθα](#)», κατάλαβα ότι η τηλεόρασις δεν ήταν τόσο ωραίο δώρο. Φροντίσαμε και την πουλήσαμε και τα χρήματα που πήραμε τα δώσαμε για ιερό σκοπό...

Μια Καλύμνια μητέρα

Από την Πτολεμαίδα

... Σαν κατηχητόπουλο και ομαδόπουλο διάβασα τη «[Σπίθα](#)», που γράφατε για την τηλεόρασι. Επειδή πολύ με συγκίνησαν όσα γράφετε, όπου βρεθώ μιλώ για σας και για τη «[Σπίθα](#)» μας. Εμείς στο σπίτι μας δεν έχουμε τηλεόρασι κι' ούτε θα πάρουμε, αν δεν αλλάξω περιεχόμενο. Οι συμμαθήτριες μου που έχουν τηλεόρασι, τα περισσότερα πρωινά νυστάζουν στο σχολείο κι' ούτε διαβάζουν πολύ. Μοίρασα και φύλλα της «[Σπίθας](#)». Σας στέλνω από τον κουμπαρά μου 500 δράχμες να τα διαθέσετε για το δύσκολο, αλλά όμορφο αγώνα σας.

Παναγιώτα Μ. Μαβή

Από την Αφρικήν

... Είχα την ευτυχία να διαβάσω τη «[Σπίθα](#)» του Απριλίου. Η χαρά μου είνε μεγάλη, που υπάρχει Ορθόδοξος Επίσκοπος, ο οποίος ενδιαφέρεται με την καρδιά του να σώση τον Ελληνισμό από τη διαφθορά της τηλεοράσεως. Ευτυχώς εμείς δεν έχουμε τέτοιο πράγμα στο σπίτι μας. Ας μας λένε ότι δεν είμαστε με τη μόδα.

Παρασκευή Ψαριανού

Από το Περιστερι - Αθηνών

... Πιστεύω, ότι πολλοί έκλεισαν τις τηλεοράσεις ύστερα από το άρθρο της «[Σπίθας](#)». Και μεις με τη βοήθεια του Θεού κλείσαμε την τηλεόρασι μας.

Βέβαια ωρισμένοι μέσα στο σπίτι αντέδρασαν στην απόφασι μου. Εγένετο πραγματικός πόλεμος δια το θέμα της τηλεόρασεως. Τώρα πάνε πλέον δύο μήνες, που η τηλεόρασις απεμακρύνθη της οικίας μας...

Ευάγγελος Γεγάκης

Από την Α. Ηλιούπολιν - Αθηνών

... Είμαι 20 ετών. Μέχρι προ τινος παρακολουθούσα τηλεόρασι και, παρ' όλο που με έβλαπτε, δεν σταματούσα να βλέπω. Σας αναφέρω, ότι εξ αιτίας της τηλεόρασεως έχω 6 βαθμούς μυωπία. Αλλ' από σήμερα σας υπόσχομαι, ότι θα κλείσω την τηλεόρασι του Διαβόλου. Προσευχηθήτε να μείνω σταθερός στην απόφασι μου αυτή.

Γεώργιος Μουλατσιώτης
τελ. Παιδ. Ακαδημίας

Από την Πτολεμαΐδα

Σεβαστέ πατέρα, διάβασα την «[Σπίθα](#)» και έλαβα την απόφασι να κλείσω την τηλεόρασι. Εύχομαι ο Θεός να σας δίνη δύναμι να συνεχίσετε να σκορπάτε τα χριστιανικά σας λόγια.

Ιωάννης Ρίζος

Από τους Αγ. Αναργύρους – Αττικής

... Παρά τις πιέσεις των παιδιών μου, δεν έχω αγοράσει την ψυχοφθόρο τηλεόρασι και εδήλωσα στα παιδιά μου ότι δεν πρόκειται να την βάλω στο σπίτι μου... Έχω μια συγγενή, που πριν πάρη τηλεόρασι, έτρεχε συχνά στο δικό μου σπίτι και εγώ στο δικό της και συζητούσαμε ψυχοσωτήρια πράγματα. Από τότε όμως που έβαλε την τηλεόρασι στο σπίτι της, πηγαίνω στο σπίτι της το βράδυ, και η οικογένεια της δεν γυρίζουν ούτε να με καλησπερίσουν, γιατί είνε προσηλωμένοι στην τηλεόρασι.

Χρήστος Ψυχογιόπουλος

Από την Α. Γλυφάδα – Αθηνών

... Με ενθουσίασε η πρότασις σας να κλείσουν οι τηλεοράσεις και αναμφιβόλως είνε πολλοί, που συμφωνούν μαζί σας δια την μάστιγα αυτή του σατανά, και γενικά δι' όλον τον αγώνα που διεξάγετε. Από αυτή τη στιγμή γίνομαι συνδρομητής και σας αποστέλλω ένα μικρό χρηματικό ποσό, δια να συμβάλω με τας πτωχάς μου δυνάμεις εις τον πόλεμον που κάνετε εναντίον των σκοτεινών και πονηρών δυνάμεων...

Κωνσταντίνος Κροκιδάς

Από την Θεσσαλονίκη

Είμαστε δυο φοιτητές που σπουδάζουμε φιλολογία και οικονομικές επιστήμες. Έπεσε στα χέρια μας η «[Σπίθα](#)». Διαβάσαμε το άρθρο σας σχετικά με το θέμα της τηλεοράσεως και διαπιστώσαμε πως υπάρχει μια ισχυρή επιχειρηματολογία στα γραφόμενα σας. Κατ' αρχάς συμφωνούμε με το άρθρο σας, γιατί πραγματικά σε πολλά σημεία η τηλεόρασις έχει καταντήσει πληγή για την πατρίδα μας. Θα μας επιτρέψετε όμως να έχουμε και μερικές αντιρρήσεις.

Υπάρχουν εκπομπές με καθαρά επιστημονικά θέματα, τα οποία μας ενδιαφέρουν ως αυριανούς επιστήμονες. Δεν νομίζουμε λοιπόν, ότι η παρακολούθησις τέτοιας εκπομπής θα μας βλάψη... Αλλά, Σεβασμιώτατε, γιατί εμείς οι χριστιανοί να μένουμε στην αρνητική μόνον επίδρασι; Γιατί να μη γίνουν ενέργειες από την Εκκλησία, ώστε να προβάλλωνται προγράμματα με πνευματικό περιεχόμενο, που να έχουν κάτι το βαθύτερο να πουν στις καρδιές των τηλεθεατών;...

Γρηγόριος Μητρόπουλος, φοιτ. Φιλολογίας
Γεώργιος Βαρσαμίδης, φοιτ. Βιομηχανικής

(Σ.Σ. Υπάρχουν ελάχισται εκπομπάι με καθαρώς επιστημονικόν και ακίνδυνον ηθικώς περιεχόμενον. Επειδή όμως αι περισσότεραι των εκπομπών είνε βλαβεραί και καταστρεπτικάι, δια τούτο ερρίφθη το σύνθημα «[Κλείστε τις τηλεοράσεις](#)». Εννοείται, ότι ο αγών δεν γίνεται κυρίως του μέσου

ενημερώσεως, το οποίο ονομάζεται τηλεόρασις, αλλ' εναντίον του σκοπού, τον οποίο εξυπηρετεί την στιγμήν αυτήν η τηλεόρασις εις την Ελλάδα. Θα ηδύνατο ασφαλώς η Εκκλησία να δημιουργήσῃ σταθμόν χριστιανικῆς τηλεοράσεως. Αλλά δια να γίνῃ τούτο, πρέπει να προηγηθούσιν αγώνες, οἱ οποίοι θα οδηγήσουν εἰς αναγέννησιν καὶ ανύψωσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν μας πραγμάτων).

Από τον Πεντάλοφον – Μεσολογγίου

... Ανέγνωσα τὴν «*Σπίθα*» με τὸ ἀρθρον «*Κλειῖστε τὶς τηλεοράσεις*». Ομολογῶ, ὅτι ἔχετε ἀπόλυτον δίκαιον καὶ τὰ πράγματα ἔχουν ὅπως ἀκριβῶς τα τοποθετεῖτε. Ὁ Θεὸς νὰ σας χαρίζη υγείαν καὶ μακροήμερευσιν.

Ιερεὺς Ἀθανάσιος Πετρονικολός

Από τας Ἀθήνας

... Ἡ νύφη μου ἔφερε στο σπίτι μια τηλεόρασι. Ἐχει χαλάσει τώρα ἓνα μῆνα καὶ δὲν τὴν διόρθωσα. Τώρα που διάβασα τὴν «*Σπίθα*» εἶπα: Καλὰ κάθεσαι βουβή. Δὲν πρόκειται νὰ σε ξαναανοίξουμε...

Νεφέλη Σταματιάδου

Από τὴν Κοζάνην

Σεβασμιώτατε, θὰ σας ἔγραφα χθες, 16 Μαΐου, αλλ' ἤθελα νὰ δῶ τι ἀπήχησι θὰ εἶχε ὁ λόγος σας καὶ στὴ γυναίκα μου σχετικῶς με τὸ κλείσιμο τῆς τηλεοράσεως. Ευτυχῶς δὲν τὴν ξανάνοιξε. Καὶ πιστεύω, ὅτι δὲν θὰ τὴν ανοίξῃ πλέον μετὰ τὴν ομιλία σας στὸν Ἅγιο Ἀχίλλιο, καθὼς καὶ τὸ κατατοπιστικὸ φυλλάδιο τῆς «*Σπίθας*». Θὰ ανοίγουμε πλέον τὴ θεϊκὴ τηλεόρασι, δηλαδὴ τὴν Ἁγία Γραφή.

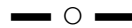
Ρούσης Νικ. Κρίμτσιαλης

Από το Αγρίνιον

... Λαμβάνω το θάρρος να σας συγχαρώ από καρδίας δι' όσα διάβασα περί κλεισίματος της τηλεοράσεως, την οποίαν ούτε έβαλα ούτε και θα βάλω στο σπίτι μου.

Πελοπίδας Κίτσος

Από τα Ιωάννινα

Την στιγμήν αυτήν υπόσχομαι συγκινημένη, ότι κλείνω για πάντα την τηλεόρασι μου, που μέχρι τώρα θεωρούσα διασκέδασι. Είνε παγίδα του σατανά, για να σπαταλούμε το χρόνο ασκόπως και να μη έχουμε καιρό για χριστιανικά έργα...

Μαργαρίτα Γερολάμπη

Από τον Ν. Εύοσμον - Θεσσαλονίκης

... Προτιμότερο να την σπάσουν την τηλεόρασι, παρά να την έχουν και να τους διαφθείρη. Μια τηλεόρασις έχει δεκαπέντε χιλιάδες(δραχμές), αλλ' ένας άνθρωπος έχει αξία ανυπολόγιστη. Δεν μπορεί κανείς να υπολογίση την αξία του.

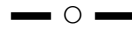
Άννα Μαυρομουστάκη

Από τον Βόλον

... Δεν έχω πάρει τηλεόρασι. Αλλά και τα παιδιά μου ούτε στον κινηματογράφο έχουν πάει μέχρι τώρα. Η μία κόρη μου είναι 16 ετών, Β' Λυκείου, και η άλλη 13 ετών, Α' Γυμνασίου. Τα γραφόμενα σας μου δίνουν δύναμι να συνεχίσω τον αγώνα εναντίον του κακού.

Δ. Νταφέκας

Από τα Χουνταλέϊκα - Αργολίδος

... Έχω καταλάβει το ύπουλο δηλητήριο της τηλεόρασεως. Όταν πήγαινα καμιά φορά, έπειτα δεν ένιωθα ήρεμη και γαλήνια τη συνείδησι μου. Σας γράφω όμως, για να σας εκφράσω τις ευχαριστίες μου και την ευγνωμοσύνη μου γι' αυτόν τον μεγάλο αγώνα σας και γι' αυτή την τόσο μεγάλη προσπάθεια σας. Βέβαια το δικό μου ευχαριστώ είναι ένα τίποτε εμπρός στις προσπάθειες σας. Παρακαλώ, δεχθήτε το, σεβασμιώτατε, από μία ψυχή που αγαπά τον Κύριο και πονεί τους αδελφούς της βλέποντας τους στην αμαρτία...

Δήμητρα Χουντάλα

Από την Τερπνήν - Σερρών

... Σας γνωρίζω τούτο το λυπηρόν. Εδώ εις τον Νομό Σερρών δεν υπάρχει οικία κληρικού που να μην έχει τηλεόρασιν. Το πρωί ο ιερέυς λειτουργός, και την εσπέραν της Κυριακής ή εορτής θεατής της τηλεόρασεως. Επίσης και όσοι χριστιανοί είναι πιστοί και δεν απουσιάζουν από την θείαν λατρείαν, εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων, δεν στερούνται τηλεόρασεως...

Κωνσταντίνος Λαφαζάνης

Από το Παλαιοχώριον - Καρδίτσης

... Εδώ στο χωριό μου στα 100 σπίτια υψώνονται σχεδόν 90 κεραιές. Όλα αυτά είναι σπίτια φτωχών. Δεν το εξέτασαν αν αυτό είναι επιζήμιο στην οικογένεια και στην τσέπη. Ας παραλείψωμεν την τσέπη. Στην οικογένεια όμως; Καταστροφή! Με την ευκαιρία του φύλλου της «*Χρ. Σπίθας*» έλαβα την ηρωϊκή απόφασι, ότι τελεία και παύλα, δεν ξανανοίγει αυτό το καταστρεπτικό κουτί!...

Πολυχρόνης Πάττας

Από την Νέαν Φυλήν - Ροδολείβους

... Συμφωνώ απόλυτα. Από την άλλη πλευρά βλέπω στα γύρω χωριά ότι όλοι οι παπάδες έχουν από αυτό το διαβολοκούτι...

Κυριάκος Σαρηγγιανίδης

Από το Ομόλιον - Λαρίσης

... Ετοιμαζόμουν να αγοράσω κι' εγώ μία τηλεόρασι για το σπίτι μου, για να μη με νομίζουν καθυστερημένο - αν και για να είμαι ειλικρινής δεν μου αρέσουν τα προγράμματα που παρουσιάζουν αμφότερα τα κανάλια -. Διαβάζοντας όμως στην «[Σπίθα](#)» τα όσα γράφετε σχετικά με τις τηλεοράσεις, πήρα την γενναία απόφασι: Να μην βάλω το αμαρτωλό αυτό κουτί στο σπίτι μου...

Ζήσης Οικονόμου

Από την Κύμην

... Στο περιοδικό «[Σπίθα](#)» αριθμ. 384 στο άρθρο περί της τηλεοράσεως τα λέτε τόσο ωραία. Είθε ο Πανάγαθος να σας μακροημερεύη επ' αγαθώ της χριστιανοσύνης...

Γεώργιος Κ. Προκοπίου

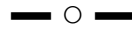

Από το Δημάριον - Άρτης

... Ο ίδιος είμαι εναντίον της τηλεοράσεως και δεν διαθέτω στο σπίτι μου. Δια το άρθρον της «[Σπίθας](#)» όμως έχω πείσει την αδελφή μου, μητέρα και αυτήν ανηλίκων παιδιών, και επέστρεψαν την τηλεόρασι στην αντιπροσωπεία και αντί αυτής πήραν πλυντήριο. Θεός μου πολύτεκνος έχει πεισθή κι' εκείνος από το άρθρον σας δια τον εξευτελισμόν της τηλεοράσεως και επέστρεψε την

τηλεόρασιν και εις αντάλλαγμα πήρε μία μεγάλη ντουλάπα...

Ευάγγελος Λάππας

Από τις Λίθινες – Σητείας Κρήτης

... Το κείμενο (της «*Σπίθα*») είναι στολισμένο και πλουτισμένο με θεόπνευστα λόγια ωραία και παρμένα από την πραγματικότητα. Το περιοδικό το πήγα στο καφενείο και το διάβασα μεγαλοφώνως και το άκουσαν άνω των 50 κατοίκων του χωριού μας και όλοι έμειναν με ανοικτό το στόμα.

Πέτρος Φραγκουλάκης

Από την Καρύτσαν – Μεσολογγίου

Σεβασμιώτατε, με ευχαρίστησε πολύ διαβάζοντας τη «*Σπίθα*», που έγραφε για την τηλεόρασι. Η τηλεόρασις όχι μόνο δεν είναι απαραίτητη για τον άνθρωπο, αλλά και τον καταστρέφει.

Κωνσταντίνος Ντόβας

Από το Γεράκιον – Λακωνίας

... Όταν εμφανίσθηκαν οι πρώτες τηλεοράσεις στο χωριό μας, αντελήφθηκα πόσο επικίνδυνες είναι, και ούτε καν σκέφτηκα να βάλω μια τέτοια επικίνδυνη νάρκα στα θεμέλια της οικογενείας μου. Πλην όμως δεν αναπαύομαι· χρειάζεται επαγρύπνησις να γλυτώσω τα παιδιά μου από τις τηλεοράσεις των συγγενών και των γειτόνων.

Χρήστος Μαρουθάς

Από την Κοζάνη

Μετά το κήρυγμα που κάνατε στο νησάκι της Πρέσπας για την τηλεόρασι και από το περιοδικό «*Σπίθα*» που το διαβάσαμε οικογενειακώς, σας δίνουμε την υπόσχεσι να μην ξανανοίξουμε την τηλεόρασι. Μεγάλη καταστροφή η τηλεόρασις. Πολλές φορές δεν μπορούσα να κάνω προσευχή, γιατί την ώρα της προσευχής το μυαλό μου στριφογύριζε στα θεάματα που έβλεπε στην τηλεόρασι.

Όλγα Εμφιετζόγλου
μαθήτρια

Από την Ν. Πέλλην – Γιαννιτσών

Σεβασμιώτατε, ματαιοπονείτε. Τιούτου είδους φρούρια δεν είναι δυνατόν να κυριευθούν δια μιας λόγγης. Χρειάζεται επιτελική επίθεσις από ολόκληρο τη δύναμι του συντάγματος. Μόνο αν ολόκληρος η Ιερά Σύνοδος απαιτήση από το Κράτος την κάθαρσιν του εθνικού σταθμού της τηλεοράσεως, μόνο τότε θα επιτύχη ο επιδιωκόμενος σκοπός.

Αλέξανδρος Μιχαλόπουλος

(Σ.Σ.: Ασφαλώς περισσότερα αποτελέσματα θα είχαν ο αγών, εάν διεξήγετο οργανομένος υπό της διοικήσεως της Εκκλησίας. Αλλά και μεμονωμένος διεξαγόμενος, δύναται να έχη θαυμαστά αποτελέσματα. Ποτέ ο αγών ενός εργάτου του Ευαγγελίου δεν είναι ματαιοπονία).

Από την Πτολεμαΐδα

Αγαπημένε μου παππούλη Αυγουστίνε, με λένε Μιχάλη Φουστέρη και πάω στα Μεγάλα Νήπια. Στη γιορτή των Κατηχητικών στην Πτολεμαΐδα σε άκουσα που είπες να κλείσουμε τις τηλεοράσεις, και εγώ πια δεν ξαναβλέπω. Θα περιμένω το δώρο σου. Μη το ξεχάσης.

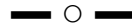
Μιχάλης Φουστέρης

Από την Κηπούπολιν – Αθηνών

Από την ώρα που διαβάσαμε την «[Σπίθα](#)» κλείσαμε την τηλεόρασι. Με τη δύναμι του Θεού και την ενίσχυσί σας δεν πρόκειται στη ζωή μας να ξαναδούμε. Μη μας ξεχνάτε στην προσευχή σας.

Γεώργιος Ζιώγας

Από την Μελίκην – Βεροίας

Συγκινήθηκα πολύ διαβάζοντας τη «[Σπίθα](#)» για την τηλεόρασι που είνε του Διαβόλου. Με τη βοήθεια του Θεού δεν έχω πάρει τηλεόρασι.

Αστέριος Μυλωνάς

Από το Τζερμιάδο – Λασηθίου

Εδιάβασα τη «[Σπίθα](#)». Δεν έχω στο σπίτι μου τηλεόρασι. Και στο καφενείο που πηγαίνω αποστρέφομαι τα αισχρά έργα της τηλεοράσεως. Εύχομαι ν' ακούσουν όλοι τις συμβουλές σας.

Δράκος Ανυφαντάκης

Από την Πτολεμαΐδα

Διάβασα το φυλλάδιο σας και κατάλαβα πόση αξία έχουν τα λόγια σας και απεφάσισα να κλείσω την τηλεόρασι του Διαβόλου και ν' ανοίξω την τηλεόρασι του ουρανού, την Καινή Διαθήκη. Είμαι 11 χρονών. Μαζί με μένα θέλει να κλείση την τηλεόρασι και ο αδελφός μου.

Δημήτριος Κωνσταντινίδης

Από το Στόμιον – Λαρίσης

Διαβάσαμε στο χριστιανικό φύλλο της «[Σπίθας](#)» ότι είναι αμαρτία να βλέπουμε τηλεόρασι και πήραμε την απόφασι να μην ξαναδούμε.

Οι μαθηταί του Δημοτ. Σχολείου
Μαρία Σκουμή, Ιωάννα Τσιάρα, Αγγελική Διαμαντή, Μιχάλης Διαμαντής,
Ηλίας Σκουμής

— ○ —

Από την Πτολεμαΐδα

Ευχαρίστως σας γνωρίζω, ότι ουδέποτε ασχολήθηκα με την τηλεόρασι, ούτε και στο σπίτι μου υπάρχει αυτό το αντιχριστιανικό πράγμα. Κάποιος γνωστός μου θέλησε να μου κάνη αυτό το δώρο. Του είπα: Δεν θα το δεχθώ· δεν θα με ευχαριστήσης. Επέμεινα και δεν την έφερε.

Ντίνα Κυπραίου

— ○ —

Από το Στενόν – Κορινθίας

Είχα υπ' όψι μου να πάρω τηλεόρασι. Αλλά ύστερα από αυτά που διάβασα στη «[Σπίθα](#)», εσταμάτησα. Δεν θα πάρω.

Νικόλαος Χαρλαύτης

— ○ —

Από τους Κυνοσάργους – Αθηνών

Σας πληροφορώ, ότι δεν έχω ούτε πρόκειται να βάλω στο σπίτι μου αυτό το κουτί του διαβόλου. Υποφέρουμε πολύ από τα γειτονικά κουτιά, προ παντός τώρα το καλοκαίρι. Είνε σωστή μάλιστα.

Θεώνη Παπαδάκη

— ○ —

Από τους Αμπελοκήπους – Αθηνών

Είχα την τηλεόρασι, το κουτί του Διαβόλου, όπως λέτε, μέσα εις το υπνοδωμάτιο. Επί 5 συνεχή έτη είχα υποστή τελεία πλύσι εγκεφάλου. Είχα κλείσει όμως το Χριστό έξω. Την άνοιξι του 1975 εγνώρισα το Χριστό και ανένησα. Με τη φώτησι και τη βοήθεια του Θεού μετά ένα έτος κατήργησα την τηλεόρασι. Την άνοιγε μόνο ο σύζυγος μου. Κατέφυγα σε θερμή προσευχή. Ο Θεός με εισήκουσε. Το Σεπτέμβριο του 1976 ευρέθη τρόπος να φύγη η τηλεόρασις, ως δανεική, τη συναινέσει του συζύγου. Δεν παύω όμως να λέγω στην προσευχή μου: *«Κύριε, σὲ ἱκετεύω, μὴν ἐπιστρέψῃς νὰ ξαναμπῆ τὸ σατανικὸ κουτὶ μέσα στο σπίτι μου»*.

Φανή Ηλιοδώρου

3. - ΚΑΙ ΠΑΛΙΝ: "ΚΛΕΙΣΤΕ ΤΙΣ ΤΗΛΕΟΡΑΣΕΙΣ"

«Εισβάλλουν οί βάρβαροι...»

«Ναρκωτικὸ μὲ τὴν πρίζα»

Πολλοί, αγαπητοί μου αναγνώσται, πολλοί, όταν ήκουσαν το σύνθημα *«Κλειστε τις τηλεοράσεις»*, εξερράγησαν εις γέλωτας, βέβαιοι δια την αποτυχίαν της προσπαθείας. - Ο Επίσκοπος Φλωρίνης, είπον, επιχειρεί νέαν εκστρατείαν, η οποία, ως έγγραφεν παλαιότερον δημοσιογράφος, παρομοιάζεται με τας εκστρατείας του μυθικού εκείνου ήρωος, του Δον Κιχώτη κατά των ανεμομύλων... Εις ένα λαόν, ο οποίος έχει μεθύσει κυριολεκτικώς από την τηλεόρασιν, η σύστασις *«Κλειστε τις τηλεοράσεις»* ομοιάζει με την σύστασιν εις αλκοολικόν να παύση να πίνη αλκοόλ. Κάτι χειρότερον από το αλκοόλ είνε η μανία της τηλεοράσεως, η οποία κατέλαβε μικρούς και μεγάλους. Ως έγγραφεν Αμερικανίς δημοσιογράφος, η Μαίρη Ουίν, η τηλεόρασις είνε το ναρκωτικόν με την πρίζαν. Πατάς το κουμπί, συνδέεις την συσκευήν με το ηλεκτρικόν ρεύμα, και ιδού από εκατοντάδας χιλιόμετρα, ως δι' αστραπής, φθάνουν διάφοροι ζωηραί εικόνες, αι οποίαι παρουσιάζουν ποικιλίαν πραγμάτων. Βλέπεις και ακούεις και παραδίδεσαι εις το μαγικόν αυτό κουτί ευκολώτερον από ό,τι παρεδόθησαν εις την Κίρκην οι σύντροφοι του Οδυσσέως. Νεωτέρα Κίρκη, απείρως χειρότερα της παλαιάς Κίρκης, αποδεικνύεται η τηλεόρασις. Η τηλεόρασις έχει γίνει ένα είδος πρώτης ανάγκης, ο επιούσιος άρτος του συγχρόνου κόσμου. Οι πολλοί δεν ημπορούν να ζήσουν χωρίς τηλεόρασιν. Εάν δια τον α' η τον β' λόγον η συσκευή δεν λειτουργή, οι τηλεθεαταί δεν υποφέρουν την στέρησιν της, εκνευρίζονται, αναστατώνουν το οικογενειακόν περιβάλλον, ωρύνονται και βλασφημούν, ιδίως όταν η διακοπή γίνεται εις έργον που έχει δι' αυτούς μεγάλο ενδιαφέρον. Μανιώδης καπνιστής δεν θα εστεναχωρείτο δια την έλλειψιν τσιγάρων τόσον, όσον στενοχωρείται ο μανιώδης θεατής της τηλεοράσεως όταν στερήται ταύτης. Ορθώς λοιπόν έχει λεχθή, ότι οι τηλεθεαταί προσβάλλονται από ένα νέον είδος ναρκομανίας, το οποίον είνε χειρότερον από το πάθος, το οποίον προκαλούν τα συνήθη ναρκωτικά. Και τα μεν ναρκωτικά διώκονται απηνώς, ενώ η δια της τηλεοράσεως εις βάθος και έκτασιν ενεργουμένη νάρκωσις όχι μόνον δεν διώκεται, αλλά και διατελεί υπό την προστασίαν του Κράτους!

Άνω των 2.000.000 τηλεοράσεις λειτουργούν εις την μικράν μας Πατρίδα. Καθημερινώς δε και αυξάνονται. Σπίτι, το οποίον δεν έχει τηλεόρασιν θεωρείται οπισθοδρομικόν. Πτωχοί υπάλληλοι και εργάται υποβάλλονται εις στερήσεις, δια να προμηθευθούν συσκευάς τηλεοράσεως. Επειδή δε εν Ελλάδι δεν υπάρχει εργοστάσιον κατασκευής τηλεοράσεων, η μικρά μας Πατρίς

διαρκώς εξάγει συνάλλαγμα δι' αγοράν συσκευών τηλεοράσεως. Λιτότητα και οικονομίαν συνιστούν εσχάτως οι κυβερνώντες τον τόπον τούτον. Αλλ' εάν ετόλμων ν' απαγορεύσουν την εκ του εξωτερικού εισαγωγήν τηλεοράσεων επί χρονικόν τι διάστημα, όλοι θα διεμαρτύροντο και θα εζήτουν την διακοπήν της απαγορεύσεως πράγματος, το οποίον, ως ανωτέρω είπομεν, αποτελεί δι' αυτούς είδος πρώτης ανάγκης. Τα παιδιά ιδίως προτιμούν να μείνουν νηστικά, παρά να μη ίδουν τηλεόρασιν. Αι δε κραυγαί των μικρών καταπαύουν μόλις αι μητέρες πατήσουν το κουμπί. Τότε και μόνον επικρατεί ησυχία. Όλοι σιωπούν και βυθίζονται εις την νιρβάνα, τον ψευδή παράδεισον, τον οποίον δημιουργούν αι εκπομπαί.

Χίλιοι περίπου έκλεισαν τας T.V.

Έλα τώρα συ, μέσα εις αυτόν τον κόσμον, ο οποίος έχει καταληφθή από την μανίαν αυτήν της τηλεοράσεως, έλα να είπης «*Κλείστε τις τηλεοράσεις*»! Η αποτυχία του συνθήματος θεωρείται από τους περισσοτέρους βεβαία. Και όμως ο γράφων τας γραμμάς ταύτας εξ αφορμής δημοσιογραφικής ερεύνης γύρω από την αθλίαν επίδρασιν της συγχρόνου τηλεοράσεως, ιδίως εν Ελλάδι, έρριψε το σύνθημα «*Κλείστε τις τηλεοράσεις*». Παρεκάλεσα δε, όπως όσοι αναγνώσουν το σχετικόν άρθρον και αποφασίσουν να κλείσουν τας τηλεοράσεις, μου γράψουν, συστήσουν δε εις φίλους και συγγενείς να κλείσουν και αυτοί τας τηλεοράσεις των.

Και το αποτέλεσμα; Μηδέν ανεμένετο από εκείνους, οι οποίοι μας εκάγαζον δι' ένα τοιούτον καθυστερημένον σύνθημα. Και όμως, το αποτέλεσμα δεν υπήρξε μηδέν. Τρεις περίπου εκατοντάδες αναγνωστών απήντησαν εις την έκκλησιν μας. Έγραψαν επιστολάς και με λέξεις συγκινητικάς όχι μόνον επεδοκίμασαν το περιεχόμενον του άρθρου, αλλά και έλαβον ηρωικήν απόφασιν και έκλεισαν τας τηλεοράσεις των, δοξάζοντας τον Θεόν, διότι απηλλάγησαν της βλαπτικής επιδράσεως της τηλεοράσεως. Το δε συγκινητικώτερον είνε, ότι ωρισμένοι εκ των αποφάσεων περί κλεισίματος της τηλεοράσεως ελήφθησαν εν οικογενειακώ συμβουλίω.

Επιστολαί αναγνωστών, οι οποίοι απεφάσισαν να κλείσουν τας τηλεοράσεις των, εδημοσιεύθησαν εις το δημοσιογραφικόν όργανον της Ι. Μητροπόλεως Φλωρίνης «Σάλπιγξ Ορθοδοξίας» (τεύχος 108/1977) και παρετέθησαν εις το παρόν τεύχος προ του άρθρου τούτου (σελ. 32-48). Αλλά και μετά την δημοσίευσιν των επιστολών, αν και έχουν παρέλθει έτη από της δημοσιεύσεως του άρθρου «*Κλείστε τις τηλεοράσεις*», λαμβάνω επιστολάς ατόμων, τα οποία τελευταίως έλαβον γνώσιν τούτου. Ιδού μία εκ των νεωτέρων επιστολών:

«Σεβασμιώτατε,

Έπειτα από τὸ χάλασμα τῶν τεσσάρων παιδιῶν μας ἀπὸ τὴν τηλεόρασι

ἀπεφασίσαμε νὰ τὴν κλείσωμε. Διαβάσαμε καὶ τὴν σχετικὴ “Σπίθα”. Ἦδη τὰ παιδιά μας συνῆλθαν καὶ βρήκαν τὸν ἑαυτό τους. Διαβάζουν χριστιανικὰ βιβλία καὶ περιοδικὰ τὴν ὥρα ποὺ σπαταλοῦσαν ἄδικα στὴν τηλεόρασι. Τὸ σπίτι ξαναβρῆκε τὸν κανονικὸ του ρυθμό.

Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλὰ σας λόγια. Σὰν εὐλογία περιμένομε τὸ δῶρο σας γιὰ τὸ κλείσιμο τῆς τηλεοράσεως. Σᾶς εὐχόμεθα κάθε εὐλογία εἰς τὸ ἔργον σας.

*Μετὰ σεβασμοῦ
Γεωργία Σμυρνάκη»*

Αλλά δεν έκλεισαν τας τηλεοράσεις μόνον αυτοί, οι οποίοι μας ἔγραψαν. Ὡς καλῶς γνωρίζομεν, υπάρχουν και ἄλλοι, οι οποίοι δια διαφόρους λόγους δεν μας ἐγνώρισαν τὴν ἀπόφασιν τῶν δια το κλείσιμον τῆς τηλεοράσεως. Δυνάμεθα μετ’ ασφαλείας να εἰπώμεν, ὅτι οι χριστιανοί, οι οποίοι ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἀρθροῦ ἐκείνου τῆς «*Σπίθας*» έκλεισαν τας τηλεοράσεις, ἀνέρχονται εἰς χιλίους.

Ολίγοι; Ἀλλ’ ἐκλεκτοὶ ἀγωνισταί!

Χίλιοι! Ελάχιστος, θα μας εἶπτε, ο ἀριθμός, εἴαν λάβωμεν ὑπ’ ὄψιν, ὅτι τα 9/10 τῶν κατοίκων τῆς γωνίας αὐτῆς τῆς γῆς βλέπουν τηλεόρασιν. Εἶνε παρατηρημένον, ὅτι κατὰ τας ὥρας, κατὰ τας ὁποίας προβάλλονται ἐκ τῆς μικρᾶς οθόνης ἀγῶνες ποδοσφαίρου καὶ προκαλεῖται γενικόν ενδιαφέρον, οι δρόμοι καὶ αἱ πλατεῖαι εἶνε ἔρημοι, καὶ ὅλοι, ὡς να τελήται μυσταγωγία, εἶνε συγκεντρωμένοι εἰς τας οἰκίας δια τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ θεάματος. Ἀποδεικνυόμεθα λαός, ο οποίος ὡς πρὸς τὴν δίψαν τοῦ θεάματος υπερβάλλει τὸν Ῥωμαϊκόν λαόν τῆς παρακμῆς, ο οποίος δι’ οὐδέν ἄλλο ἐζῆ, εἰμὴ μόνον δι’ ἄρτον καὶ θεάματα.

Και τότε μεν τα θεάματα τοῦ ἵπποδρομίου ἐβλεπον μόνον οι κάτοικοι τῆς Ῥώμης. Ἀλλὰ σήμερον τα θεάματα, αἰσχροτέρα καὶ ἀγριώτερα τῶν θεαμάτων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, δια μέσου τῆς τηλεοράσεως βλέπει ἀναρίθμητο πλῆθος ἀνθρώπων. Βλέπουν χωρὶς να ἐκτίθενται ἐν ὑπαίθρῳ εἰς τὸν καύσωνα τοῦ θέρους ἢ το ψύχος τοῦ χειμῶνος. Βλέπουν ἐν ἀναπαύσει εἰς τοὺς οἴκους τῶν, οι οποίοι κατὰ τὴν ὥραν τῶν τηλεοπτικῶν ἐκπομπῶν μεταβάλλονται εἰς ἵπποδρόμια καὶ ἀρένας καὶ οἴκους ἀνοχῆς.

Και οι οφθαλμοὶ δεν χορταίνουν, κατὰ το Γραφικόν, να βλέπουν ὅ,τι ἐγκληματικόν, ἀνήθικον καὶ αἰσχρόν. Βλέπουν χωρὶς ἔλεγχον, χωρὶς τύψιν συνειδήσεως. Ἡδονίζονται, ὡς να πίνουν ἠδύποτα καὶ να τρώγουν ἐκλεκτὰ ἐδέσματα. Οὕτω παρουσιάζονται τα θεάματα εἰς τοὺς οφθαλμούς τῆς συγχρόνου μοιχαλίδος καὶ διεστραμμένης γενεᾶς, ἐνῶ πρόκειται περὶ κοπροφαγίας.

Τι εἶνε, λοιπόν, ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ μέγα πλῆθος τῶν τηλεθεατῶν τα χίλια

άτομα, τα οποία έλαβον απόφασιν να μην βλέπουν τηλεόρασιν; Ναι, μικρός, ελάχιστος αριθμός. Αναλογεί ένας προς 9.000 τηλεθεατάς. Αλλ' ενώ είνε ελάχιστος ο αριθμός, είνε δι' ημάς παρήγορον σημείον, σημείον που μαρτυρεί, ότι ο κόπος δεν πηγαίνει εξ ολοκλήρου χαμένος. Δυνάμεθα και ημείς οι ελάχιστοι να είπωμεν το του Αποστόλου: «*Ὁ κόπος ἡμῶν οὐκ ἔστι κενὸς ἐν Κυρίῳ*» (Α Κορ. 15, 58).

Ο ελάχιστος αυτός αριθμός αποδεικνύει, ότι μέσα εις τον ελληνικόν λαόν υπάρχουν εκλεκταί, ηρωικά ψυχαί, αι οποίαι, όταν δείξη τις εις αυτάς τας κορυφάς της ευαγγελικής ηθικής, ελκύονται από τα ύψη, και, παρ' όλην την πίεσιν του κοσμικού περιβάλλοντος, κατορθώνουν να προχωρήσουν προς τας κορυφάς. Μία δε αναμφισβήτητος κορυφή της ευαγγελικής ηθικής είνε η εντολή του Κυρίου, η οποία συνιστά, όχι μόνον το σώμα του ανθρώπου να είνε καθαρόν από τα βδελυρά σαρκικά αμαρτήματα, αλλά και αυτή ακόμη η όρασις να είνε καθαρά από θεάματα και ινδάλματα του αμαρτωλού, πορνικού και διεφθαρμένου κόσμου. Είνε η κραυγή του προφήτου, ο οποίος παρακαλεί τον Θεόν να τον ενδυναμώση, ώστε να νικήση τον πειρασμόν των ματαίων θεαμάτων «*Ἀπόστρεψον τοὺς ὀφθαλμούς μου τοῦ μὴ ἰδεῖν ματαιότητα*» (Ψάλμ. 118, 37).

Ναι! Η θέα αισχρών θεαμάτων είνε αμάρτημα το οποίον καταδικάζει η ευαγγελική ηθική. Διότι εκ του οράν προέρχεται το εράν. Εκ της αισχράς οράσεως ο αισχρός έρωσ και αι βδελυραί και ακατανόμαστοι πράξεις. Πας οφθαλμός πρέπει να κλείεται προ των αισχρών θεαμάτων, οποία παρουσιάζονται από της μικράς και της μεγάλης οθόνης. Ναι, πας οφθαλμός!

Όταν ο περιβόητος Κρούστσεφ, αρχηγός των Σοβιέτ, επεσκέφθη την Αμερικήν και ωδηγήθη εις κινηματογράφον, όπου προεβάλλοντο αισχραί ταινία, επί τη θέα αυτών εκάλυψε με τας χείρας τους οφθαλμούς του, εκδηλώνων ούτω την δυσαρέσκειαν του. Άθεος αυτός, edίδαξε τους «*χριστιανούς*» του νυν αιώνος, ότι δεν επιτρέπεται να βλέπουν τοιαύτα θεάματα.

Τα πρώτα χελιδόνια

Έλκονται από τας κορυφάς, έλκονται από το ηθικόν μεγαλείον ευγενείς υπάρξεις. Και αν ακόμη δια διαφόρους λόγους δεν δύνονται να βαδίσουν προς τας κορυφάς, αναστενάζουν δια την ηθικήν κατάπτωσιν, όπως αναστενάζει και μαραίνεται ο αετός εκείνος, ο οποίος ενώ επλάσθη δια τους αιθέρας, συνελήφθη, προσεδέθη εις πάσσαλον και είνε υποχρεωμένος να ζη ζωήν ορνιθώνος. Ο άνθρωπος επλάσθη δια τα μεγάλα και υψηλά. Αλλ' ο ψευδής πολιτισμός των ημερών μας τον προσέδεσεν εις πασσάλους υλιστικής ζωής και τον υποχρεώνει να ζη μίαν ζωήν αισθησιασμού, η οποία δεν ανταποκρίνεται εις τας ευγενείς εφέσεις της υπάρξεως του.

Οι χίλιοι τηλεθεαταί, οι οποίοι έκλεισαν τας τηλεοράσεις των, είνε ως προς το θέμα που μας απασχολεί, θέμα καθάρσεως της ελληνικής κοινωνίας εκ των αισχρών και γκαγκστερικών εκπομπών, είνε, λέγομεν, τα πρώτα χελιδόνια, τα οποία ύστερον από βαρύτατον χειμώνα έρχονται εις την Πατρίδα μας, δια ν' αναγγείλουν την γλυκύτατην άνοιξιν.

Ταύτα λέγοντες δεν καταλαμβάνομεθα από αισθήματα υπερβολικής τινός αισιοδοξίας. Όχι! Γνωρίζομεν, ότι η ανθρωπότης, της οποίας μέρος είνε η ιδική μας Πατρίς, διανύει περίοδον μεγάλης ηθικής κρίσεως, και ότι τα σημεία των καιρών ολονέν και πυκνώνονται, και ο διεθνής ορίζων ζοφούται επικινδύνως. Γνωρίζομεν, ότι το κακόν, το οποίον ήρχισεν από άλλας χώρας και έφθασε μέχρις ημών, δι' έλλειψιν αντιστάσεως κατά τας πρώτας ημέρας της εμφανίσεως του, επρόλαβε και έρριψε και εδώ ρίζας βαθείας. Η εκρίζωσις αυτού είνε δύσκολος.

Αλλά «*θαρσεῖν χρή*». Ένα δένδρον άκαρπον, όχι μόνον άκαρπον αλλά και επιβλαβές και θανατηφόρον, ως έχει εξελιχθή η κρατική τηλεόρασις εν Ελλάδι, δεν πίπτει με ένα ή δύο άρθρα. Θα είνε αστείον να το πιστεύση τις. Αλλ' όπως ένα δένδρον, οσονδήποτε και αν είνε ριζωμένον εις το έδαφος, ύστερον από αλλεπάλληλα κτυπήματα, που επιφέρει με τον πέλεκυν του ο υλοτόμος, δεν δύναται να μην πέση, έτσι – λέγει ο ιερός Χρυσόστομος – και ένα κακόν, το οποίον, λόγω πολυκαιρίας έχει ριζώση εις τας καρδίας των ανθρώπων, χρειάζεται πολλά κτυπήματα, «*πολλές τσεκουριές*» δια να συντριβή και διαλυθή. Η τηλεόρασις, η οποία έχει καταντήσει μέσον μεγίστης διαφθοράς, δεν πρόκειται να πέση μόνον με τα ιδικά μας κτυπήματα. Χρειάζεται γενική εξέγερσις και κινητοποιήσις του ευσεβούς λαού μας. Οι χίλιοι πρέπει να γίνουν δέκα χιλιάδες. Και οι δέκα χιλιάδες πρέπει να γίνουν εκατόν χιλιάδες. Και δια τον σκοπόν αυτόν γράφεται το παρόν. Γράφεται δε εκ της εξής αφορμής.

Έρευνα εκπαιδευτικού

Εάν υπάρχουν άνθρωποι, οι οποίοι αισθάνονται περισσότερο όλων την ζημίαν, η οποία προσγίνεται εις τα παιδιά εκ της τηλεοράσεως, είνε οι διδάσκαλοι και καθηγηταί. Όχι βεβαίως όλοι, αλλ' εκείνοι, οι οποίοι εις τας δύσκολους αυτάς ημέρας προσπαθούν να εκτελέσουν τα ιερά των καθηκόντα απέναντι της σπουδαζούσης νεολαίας. Αυτοί βλέπουν και πείθονται εκ των πραγμάτων, ότι η τηλεόρασις, ως λειτουργεί σήμερον, έχει καταντήσει ο σπουδαιότερος παράγων της διαφθοράς της νεότητος, παράγων ο οποίος συντελεί να παραμελούν τα μαθήματά των οι μαθηταί και ν' αδιαφορούν δι' ό,τι υψηλόν και άγιον. Ούτως η τηλεόρασις εξουδετερώνει τους κόπους και τους μόχθους του ευσυνειδήτου εκπαιδευτικού. Γυμνασιάρχης μας έλεγεν, ότι είχε κάποιον μαθητή, ο οποίος ήτο πρώτος εις όλα τα μαθήματα. Αλλ' αποτόμως ο μαθητής επαρουσίασε μεγάλην πτώσιν. Ο πρώτος εκινδύνευε να

γίνη τελευταίος. Ο γυμνασιάρχης ηθέλησε να εξακριβώσει την αιτίαν της πτώσεως. Ηρεύνησε και διεπίστωσεν, ότι αιτία ήτο η τηλεόρασις, η οποία προτινος ηγοράσθη και ήρχισε να λειτουργή εις την οικίαν του. Η τηλεόρασις είχε κατακτήσει τον μαθητήν.

Ένας από τους καλούς εκπαιδευτικούς, τους οποίους έχει η Πατρίς μας, είναι και ο κ. Θεόδωρος Παπανδρέου, νεαρός διδάσκαλος, ήδη μετεκπαιδευθείς. Ούτος ηρεύνησεν επιμελώς το θέμα της επιδράσεως της τηλεοράσεως εις τους μαθητάς. Υπέβαλε μίαν σειράν ερωτημάτων εις 400 μαθητάς Δημοτικού Σχολείου, οι οποίοι προήρχοντο από διάφορα διαμερίσματα της Ελληνικής πατρίδος. Τα δε αποτελέσματα της ερεύνης εκθέτει εις πολυγραφημένον βιβλίον του υπό τον τίτλον «*Η τηλεόρασις, ή επανάστασις τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα*». Μερικά εκ των συμπερασμάτων του βιβλίου περιέχουν τοιαύτη τραγικότητα, ὡστε ο αναγνώστης φρικιά προ της σκληράς πραγματικότητος, την οποίαν δημιουργούν αι άθλια εκπομπάι.

Εκ της ερεύνης αυτής αποδεικνύεται, ὅτι 82% των μαθητῶν ἔχουν εις τας οικίας των τηλεοράσεις. Θα ενόμιζε δε κανείς, ὅτι οι υπόλοιποι, οι οποίοι δεν ἔχουν ιδικάς των τηλεοράσεις, δεν βλέπουν τηλεόρασιν. Και ὅμως! Εις την ἐρώτησιν «*Βλέπεις τηλεόρασις;*» ἀπάντησαν, ὅτι ὅλοι βλέπουν. Υπάρχουν, δηλαδή, ὠρισμένοι, οι οποίοι δεν ἔχουν τηλεόρασιν, ἀλλ' η μανία των δια τηλεόρασιν εἶνε τόσον μεγάλη, ὡστε καταφεύγουν εις γειτονικάς οικίας, δια να ἴδουν και να απολαύσουν την τηλεόρασιν. Γενικόν το κακόν. Ουδείς μαθητής μένει ἐκτός επιδράσεως της τηλεοράσεως.

Ψευδής εικὼν της ζωῆς

Έχοντες ὑπ' ὄψιν την σπουδαίαν αὐτήν παιδαγωγικήν ἔρευναν του ἀνωτέρω εκπαιδευτικού, ὡς και ἄλλας παρατηρήσεις ψυχολόγων, κοινωνιολόγων και ἐκλεκτῶν δημοσιογράφων, ἐξετάζομεν ἐκ νέων τινῶν ἐπόψεων το θέμα της τηλεοράσεως.

Εν πρώτοις η τηλεόρασις με τας ἐκπομπάς της παρουσιάζει ψευδή την εικόνα της ζωῆς. Δια να φθάσῃ ο κόσμος εις ἓνα ἐπίπεδον τεχνικῆς και οικονομικῆς πολιτισμοῦ, δια να προοδεύσῃ ἠθικῶς και θρησκευτικῶς και να δημιουργήσῃ πόλεις και πολιτείας, ἐχρειάσθησαν κόποι και μόχθοι αἰῶνων και χιλιετηρίδων. Πῶς ο τρωγλοδύτης ἄνθρωπος, ο οποίος ἔζη εις τα σπήλαια και τας ρωγμάς των βράχων, κατόρθωσε να κτίσῃ ουρανοξύστας; Πῶς ο χρησιμοποιῶν το ομηρικόν ἄροτρον ἔφθασεν εις τα σύγχρονα γεωργικά μηχανήματα, δια των οποίων ἐντός ὀλίγων ὡρῶν θερίζονται κάμποι; Πῶς ο ταπεινόν ὄναριον χρησιμοποιῶν ἄνθρωπος ὡς μέσον συγκοινωνίας ἔφθασεν εις το σημεῖον να χρησιμοποιή σιδηροδρόμους, αυτοκίνητα και αεροπλάνα; Πῶς το μονόξυλον των ποταμῶν ἐγένεν ὑπερωκεάνειον; Πῶς ἐξεύχθησαν ποταμοί, ἀπεξηράνθησαν ἔλη, κατεπολέμησαν νόσοι και ἐπιδημίαι; Πῶς;... Ὅλα αὐτά, τα

οποία αποτελούν ένα κόσμο ολόκληρον με περιπέτειας και ηρωισμούς, όλα αυτά αγνοούνται, και η νεολαία δεν διδάσκεται, ότι κόποις τα αγαθά δίδονται τοις ανθρώποις. Η ζωή = όχι θυσία, αλλ', ως παρουσιάζεται κατά το πλείστον, εις την σύγχρονον τηλεόρασιν, η ζωή = έρωσ, αισχρός έρωσ, ηδονή, απόλαυσις.

Η πραγματικότητα της ζωής αποκρύπτεται από τους οφθαλμούς της νεότητος. Και δι' αυτό ο νέος της τηλεοράσεως, όταν έλθη εις επαφήν με την πραγματικότητα της ζωής, αποδुकνύεται ανίκανος ν' αντιμετωπίση τα δεινά της ζωής, απογοητεύεται και ή αυτοκτονεί ή χρησιμοποιεί ναρκωτικά, δια να λησμονήση την πραγματικότητα και να ζήση τον φανταστικόν κόσμο, τον οποίον δεικνύει η τηλεόρασις. Από την μίαν νάρκωσιν εις την άλλην νάρκωσιν. Γυναίκες - σεξουαλικαί βόμβαι, γκάγκστερς, οι οποίοι διαπράττουν ειδεχθή εγκλήματα και κατορθώνουν να γίνωνται ασύλληπτοι και ν' αναδεικνύονται ήρωες, προκαλούντες τα χειροκροτήματα αφρόνων θεατών, τοιαύτα πρόσωπα είνε εκείνα, τα οποία κυριαρχούν εις τας τηλεοράσεις Ευρώπης και Αμερικής, επομένως δε και της Ελλάδος, η οποία ως πρότυπον έχει τας τηλεοράσεις των χωρών αυτών.

Ιδού γιατί είπομεν, ότι η τηλεόρασις δίδει ψευδή την εικόνα της ζωής.

Εισβολή βαρβάρων

Άλλη έποψις. Το ένατον άρθρον του ισχύοντος Ελληνικού Συντάγματος ορίζει: *«Η κατοικία έκάστου είναι άσυλον. Η ιδιωτική και οίκογενειακή ζωή τοῦ ατόμου είναι άπαραβίαστος... Οί παραβάται τής προηγουμένης διατάξεως τιμωροῦνται επί παραβίασει τοῦ οίκιακοῦ άσύλου και καταχρήσει έξουσίας, ύποχρεοῦνται δέ εις πλήρη άποζημίωσιν, ώς ό νόμος ορίζει»*. Αλλά, θα είπητε, ποιαν σχέσιν έχει η τηλεόρασις με το άρθρον του Συντάγματος; Εξηγούμεθα. Άλλοτε ένας αλκοολικός, ένας κλέπτης και απατεών, ένας πόρνος και μοιχός, ένας ασελγής, ένας κίναιδος, ένας εγκληματίας δεν ηδύνατο να εισέλθη εις την οικίαν του άλλου, παρά μόνον δια της βίας, θραύων τας θύρας. Ιδίως, όταν έδυνεν ο ήλιος και η νυξ ήπλωνε τα πτερά της, ούτε Εισαγγελεύς ηδύνατο να εισέλθη. Ούτε και τώρα δύναται να εισέλθη. Εκτός οικίας όλοι. Αλλά τώρα μη την τηλεόρασιν το άσυλον της οικίας εν τη πραγματηκότητι καταργείται. Παν στοιχείον, χωρίς να ερωτήση τον οικογενειάρχη, χωρίς να κτυπήση την θύραν, χωρίς να λάβη άδειαν εισόδου, δια της συσκευής καταργεί κλειθρα και θύρας και τοίχους και *«κεκλεισμένων τῶν θυρῶν»* εισέρχεται. Εισέρχεται όχι ο Χριστός, αλλ' ο Αντίχριστος. Εισέρχονται πολλοί αντίχριστοι. Εισέρχεται αυτός ο κερασφόρος Διάβολος ακολουθούμενος από πλήθος δαιμονίων.

Ο άνθρωπος δεν εξουσιάζει πλέον την οικίαν του. Το άσυλον κατηργήθη. Το κατήργησεν το ίδιον το Κράτος, εισβαλλον εις τας οικογενείας βιαίως! Ναι, βιαίως! Ο διευθύνοντες τα σύγχρονα τηλεοπτικά μέσα, συμφώνως προς την ανωτέρω διάταξιν του Συντάγματος, άλλα και άλλην διάταξιν του ιδίου

Συντάγματος, που προστατεύουν την οικογενειακή ζωήν, θα έπρεπε να σεβασθούν την ελληνικήν οικογένειαν και να μη επιτρέπουν δια της τηλεόρασεως να εισβάλλη εντός της οικογενείας ο βορβορώδης ποταμός της ανηθικότητος και του εγκλήματος. Θα έπρεπε να έχουν ως σύνθημα· *«Ἐκτὸς τοῦ οἰκογενειακοῦ ἀσύλου πᾶς βέβηλος»*. Εν τούτοις ἡ τηλεόρασις, ὡς λειτουργεῖ σήμερον, εισβάλλει βιαίως, καταλύουσα πάσαν ἔννοιαν ἠθικῆς. Απόδειξις ἔστω τὸ γεγονός, ὅτι μητέρες, αἱ ὁποῖαι οὐδέποτε ὑποψιάζοντο, ὅτι, ὅταν θὰ ἤνοιγον τὰς τηλεοράσεις δια ψυχαγωγίαν τῶν παιδιῶν τῶν, θὰ ἐνεφανίζοντο γυμνά κορμιά γυναικῶν, ἐπὶ τῷ οἰκτρῷ θεάματι ἐκβάλλουν γοεράς φωνάς καὶ σπεύδουν νὰ κλείσουν τὰς τηλεοράσεις. Ἀλλ' αλλοίμονον! Τὰ παιδιὰ ἐπρόλαβαν καὶ εἶδον. Καὶ διερωτῶνται, διατί ἐκλείσεν ἡ τηλεόρασις! Ὁρθῶς ἐλέχθη καὶ ὡς ρητόν εὐρίσκεται εἰς τὸ ἐξώφυλλον τοῦ βιβλίου τοῦ μνημονευθέντος ἐκπαιδευτικοῦ· *«Οἱ βάρβαροι δὲν θὰ ξανάρθουν πὰ ἀπὸ τὰ σύνορα. Τοὺς ἐκπαιδεύουν μέσα στὴ χώρα οἱ σοφοὶ μὲ τὴν τηλεόραση. Καὶ οἱ ὀρδὲς τῶν ἀπὸ τὰ παιδικὰ δωμάτια δὲν θὰ ἀργήσουν νὰ ὀρμήσουν»*.

Δια μέσου τῆς τηλεόρασεως ἐπιδρομὴ βαρβάρων, οἱ ὁποῖοι ἐπιφέρουν βλάβας καὶ καταστροφὰς ἀσυγκρίτως μεγαλυτέρας ἀπὸ ἐκεῖνας, τὰς ὁποῖας ἐπέφερον οἱ παλαιοὶ βάρβαροι. Ἐκεῖνοι ἐφόνευσαν καὶ ἐξηνδραπόδιζον σώματα. Ἀλλ' οἱ νέοι βάρβαροι ἐπιφέρουν κυρίως καταστροφὰς εἰς τὸν ψυχικόν κόσμον τῶν ἀνθρώπων, λεηλατοῦντες ὅτι πολύτιμον ἔχει ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ.

Καὶ σωματικὴ βλάβη

Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν καταστροφῶν εἰς τὸν ψυχικόν κόσμον, ἐπιφέρει καὶ βλάβη σωματικὴ. Ἡ τηλεόρασις, ὅπως πιστοποιοῦν διαπρεπεῖς ἰατροί, δια τῆς διαρκοῦς ἀκτινοβολίας ἐπιφέρει βλάβην εἰς τὰ ὀπτικά νεύρα καὶ προκαλεῖ πόνον εἰς τὸν ἐγκέφαλον, τὸν τηλεοπτικόν πονοκέφαλον, τὸν ὁποῖον ἀκολουθεῖ ἡ τηλεοψίτις, ἡ ὁποῖα οὐχὶ σπανίως ὀδηγεῖ εἰς τὴν φοβερὰν ἀσθένειαν τῆς ἐπιληψίας.

Κατάλυσις οἰκογενειακοῦ ἀσύλου

Τηλεόρασις, εἰσβολὴ βαρβάρων. Τηλεόρασις, κατάλυσις οἰκογενειακοῦ ἀσύλου. Ἐάν κάποιος μέθυσος ἐν καιρῷ νυκτός παραβίασῃ τὸ ἀσύλον μιᾶς οἰκογενείας καὶ εἰσέλθῃ καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ἐκβάλλῃ ὕβρεις καὶ βλασφημίας καὶ ἀποπειραθῇ νὰ ἀσχημονήσῃ, ὡς παραβάτης θεμελιώδους διατάξεως τοῦ Συντάγματος συλλαμβάνεται καὶ δικάζεται αὐστηρῶς. Ἀλλ' ἐκεῖνους, οἱ ὁποῖοι δια τῶν αἰσchrῶν καὶ γκαγκστερικῶν ἐκπομπῶν εἰσβάλλουν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ ἀσχημονοῦν, τοὺς νέους αὐτοὺς σατύρους καὶ τὰς μαινάδας, ποῖος θὰ συλλάβῃ καὶ θὰ τιμωρήσῃ; Ἀλλοίμονον! Οἱ τοιοῦτοι μένουσιν ἀτιμώρητοι. Εἰς τὰς περιπτώσεις, κατὰ τὰς ὁποῖας τόσον βαναύσως

καταπατείται το οικογενειακόν άσυλον και υβρίζεται η οικογενειακή ζωή, έχει εφαρμογήν ο έλεγχος του Κυρίου· *«Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, οἱ διυλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες»* (Ματθ. 23,24). Ουαὶ ὑμῖν, νεώτεροι σοφοὶ Ἕλληνες, οἱ οἱοῦντο εἰς τὸ Σύνταγμα γράφετε ὅτι εἶνε ἀπαραβίαστον τὸ άσυλον τῆς οικογενείας καὶ τιμωρεῖτε τοὺς μικροὺς καὶ ἀσημάντους, οἱ οἱοῦντο τυχόν παραβιάζουσιν τὸ άσυλον τούτο, ἀλλ' ἀφήνετε ἀτιμωρήτους ἐκεῖνους, οἱ οἱοῦντο καθημερινῶς δια τῆς τηλεοράσεως καταλύουσιν τὸ άσυλον μυριάδων οικογενειῶν.

«Ἐπὶ ἴσοις ὅροις;»

Ἄλλη ἐποψίς. Τὸ Σύνταγμα ορίζει· *«Ἡ ραδιοφωνία καὶ ἡ τηλεόρασις τελοῦν ὑπὸ τὸν ἄμεσον ἔλεγχον τοῦ Κράτους, σκοποῦν δὲ εἰς τὴν ἀντικειμενικὴν ἐπὶ ἴσοις ὅροις μετάδοσιν πληροφοριῶν, ὡς καὶ προϊόντων τοῦ λόγου καὶ τῆς τέχνης, διασφαλιζομένης πάντως τῆς ἐκ τῆς κοινωνικῆς ἀποστολῆς αὐτῶν καὶ ἐκ τῆς πολιτιστικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας ἐπιβαλλομένης ποιοτικῆς στάθμης τῶν ἐκπομπῶν»* (Ἄρθρον 15ον, παράγραφος 2).

Ἐρωτάται· Τηρεῖται ἡ διάταξις αὐτή; Ἐσχάτως ἐντονοὶ φωναὶ διαμαρτυρίας ἠκούσθησαν, διότι ἐκ τοῦ ραδιοφώνου καὶ τῆς τηλεοράσεως ἀκούεται μόνον ἡ φωνὴ τοῦ κυβερνώντος κόμματος, ἐνῶ αἱ φωναὶ τῶν ἄλλων κομμάτων δὲν ἀκούονται. Ἡ ὑπόθεσις ἐφθάσε μέχρι τῆς Βουλῆς καὶ φιλιππικοὶ ἐξεφωνήθησαν κατὰ τῆς κοινοβουλευτικῆς καταχρήσεως τοῦ ραδιοφώνου καὶ τῆς τηλεοράσεως. - Τα μέσα τῆς μαζικῆς ἐνημερώσεως, ἐφώναζον οἱ ῥήτορες, ἔχουσιν καταστήσει κυβερνητικόν φέουδον! Καὶ ἐζήτησαν νὰ ὀρισθῆ διακομματικὴ ἐπιτροπὴ, ἡ ὁποία ἐξ ἴσου, δικαίως, θὰ κανονίζῃ τὰς ἐκπομπὰς πολιτικῶν περιεχομένων εἰς τρόπον, ὥστε καμμία παράταξις νὰ μὴ μένη παραπονούμενη.

ΔΙΑ ΤΟ «ΑΥΤΟΜΑΤΟΝ ΔΙΑΖΥΓΙΟΝ»

Δεν ἀναμιγνυόμεθα εἰς τὴν ἐρίδα αὐτὴν τῶν πολιτικῶν μας ἀνδρῶν, ἡ ὁποία ἔλαβε μεγάλας διαστάσεις. Ἀλλ' ἀπλῶς σημειοῦντες τὴν ἐρίδα αὐτὴν τῶν πολιτικῶν δια τὴν κατάχρησιν τοῦ ραδιοφώνου καὶ τῆς τηλεοράσεως, ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι ἡ *«ἐπὶ ἴσοις ὅροις»* μετάδοσις πληροφοριῶν καὶ εἰδήσεων δὲν τηρεῖται ἐπὶ θεμάτων ὅχι πλέον πολιτικῆς φύσεως, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ θεμάτων φλεγόντων, τὰ ὁποία ἐνδιαφέρουσιν ὁλόκληρον τὸν Ἑλληνικόν λαόν. Τοιοῦτον π.χ. θέμα ἦτο τὸ θέμα τοῦ αυτομάτου διαζυγίου. Ἐπὶ ἓνα καὶ πλέον ἔτος ραδιόφωνον καὶ τηλεόρασις ὑπεστήριζον μανιωδῶς τὸ αὐτόματον. Ἐκάνον πλύσιν ἐγκεφάλου καὶ προσεπάθουν νὰ πείσουν ὅλους, ὅτι οἱ ἀντιδρώντες δὲν ἔχουσιν δίκαιον. Ἀλλ' ἡ φωνὴ τῶν ἀντιδρώντων κατὰ τοῦ αυτομάτου διαζυγίου δὲν ἠκούετο. Μόνον ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν γεγονότων οἱ διευθύνοντες τὴν τηλεόρασιν ἐδέχθησαν ὅπως καὶ ἡ παράταξις τῶν καταπολεμούντων τὸ

αυτόματον διαζύγιον αντιπροσωπευθή εις τηλεοπτικήν συνέντευξιν διαρκείας μιας ώρας. Αλλ' η Ιερά Σύνοδος, κατόπιν ημετέρας εισηγήσεως, απάντησεν, ότι μόνον εάν επί τρίμηνον τουλάχιστον η Εκκλησία συνεχώς διαφωτίζη τον λαόν επί των απόψεων της, θα δεχθή να συμμετάσχη εις τηλεοπτικήν συνέντευξιν. Φαντασθήτε δικαιοσύνην! Επί έν έτος οι κύριοι της τηλεοράσεως «*διαφωτίζον*» τον λαόν υπέρ του αυτομάτου διαζυγίου, και εις την Εκκλησίαν έδιδον μόνον μίαν ώραν, και αυτήν όχι ακέραιαν, αλλ' εν συζητήσει μετά των άλλων.

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΙΝ ΕΙΣ ΤΗΝ Ε.Ο.Κ.

Αλλ' ούτε και επί άλλου θέματος εγένετο η επί ίσοις όροις διαφώτισις. Είνε το φλέγον θέμα της εντάξεως ή μη της Ελλάδος εις την Ε.Ο.Κ. Όχι επί έν έτος, αλλ' επί δύο και τρία έτη εγένετο προπαγάνδα υπέρ της εντάξεως. Φωνή αντίθετος της εντάξεως δεν ησακούσθη. Επιστήμονες διαπρεπείς όλων των κλάδων, οι οποίοι γνωρίζουν καλώς τα τρωτά της εντάξεως και τας φοβεράς συνεπείας, που θα έχη αύτη και εις το κοινωνικόν, ηθικόν και θρησκευτικόν τομέα, θα ηδύναντο να εμφανισθούν από τηλεοράσεως και να ομιλήσουν, διαφωτίζοντες τον ελληνικόν λαόν. Αλλά τούτο δεν συνέφερεν εις την Κυβέρνησιν. Μονόπλευρος εσυνεχίσθη η διαφώτισις επί του φλέγοντος τούτου θέματος, εκ της λύσεως του οποίου, ως λέγουν οι κυβερνώντες, θα σωθή ο τόπος και θα ευεργετηθούν, όχι μόνον η παρούσα, αλλά και αι μέλλουσαι γενεαί της Ελλάδος!

ΔΙΑ ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟΝ Κ.Α.Π.

Μονόπλευρος ακόμη υπήρξεν η διαφώτισις επί σοβαρού θέματος, ως ήτο το θέμα της γλώσσης του Ελληνικού λαού. Μονόπλευρος ωσαύτος εγένετο προ ετών διαφώτισις επί του καρναβαλικού οργίου. Μετά την σχετικήν τότε εκπομπήν θιασώτης του καρναβάλου εμφανισθείς έλεγεν, ότι ο Μητροπολίτης Χαλκηδόνας κ. Μελίτων κατετρόπωσε τους αντικαρναβαλιστάς! Αλλά που ν' ακουσθή η φωνή των αντιφρονούντων; Αντιφρονούντες δε εν προκειμένω είνε οι μεγάλοι πατέρες και διδάσκαλοι της Εκκλησίας, οι οποίοι καταδικάζουν τον καρνάβαλον ως λείψανον ειδωλολατρικών εορτών, των εορτών του Βάκχου και της Αφροδίτης.

Τέλος, ως μας επληροφόρησαν μετ' αγανακτήσεως τηλεθεαταί, η τηλεόρασις διέπραξε και αυτήν την απρέπειαν. Λησμονούσα, ότι απευθύνεται προς τον Ελληνικόν λαόν, ο οποίος κατά 98% ανήκει εις την Ορθόδοξον Εκκλησίαν, ενεφάνισε βουδδιστάς, οι οποίοι ωμίλησαν και εξεθείασαν το μεγαλείον του Βουδδισμού!

Και αυτόματον διαζύγιον, και Ε.Ο.Κ., και μιξοβάρβαρος γλώσσα, και καρναβαλικόν όργιον, και νιρβανικοί παράδεισοι, και παν άλλο διαφημίζεται

από την τηλεόρασιν, πλην του ΧΡΙΣΤΟΥ. Και αυτή, παρακαλώ, λέγεται τηλεόρασις της Ορθοδόξου Ελληνικής Πολιτείας, η οποία εις την κορυφήν του Συντάγματος της έχει την επίκλησιν του ονόματος της Αγίας Τριάδος.

Μονοπώλιον!

Τέλος, παρατηρούμεν, ότι η τηλεόρασις, ως λειτουργεί σήμερον, δεν είνε εν τάξει με τους δημοκρατικούς θεσμούς. Διότι, όπως θα ήτο αντιδημοκρατικόν, μία μόνον εφημερίς να εκδίδεται εν Ελλάδι και αύτη να τελεί υπό αυστηρόν έλεγχον της Κυβερνήσεως, ούτω αντιδημοκρατικόν είνε να υπάρχη ένας και μόνον τηλεοπτικός σταθμός, και αυτός να διατελή υπό τον αυστηρόν έλεγχον της εκάστοτε Κυβερνήσεως. Που δημοκρατία;

Εις την Αμερικήν δεν υπάρχει ένας μόνον τηλεοπτικός σταθμός. Λειτουργούν 200 περίπου τηλεοπτικοί σταθμοί, τελούντες υπό την διοίκησιν Εκκλησιών και διαφόρων άλλων Οργανισμών. Λειτουργούν, εννοείται, κατόπιν αδείας του Κράτους, το οποίον κανονίζει το μήκος κύματος εκάστου σταθμού, ώστε να μη επέρχεται σύγχυσις εκπομπών και ματαίωσις επικοινωνίας του Κέντρου με κινδυνεύοντα πλοία. Ζηλωταί ιεροκήρυκες εις την Αμερικήν με συνδρομάς ευσεβών κατορθώνουν να ιδρύουν τηλεοπτικούς σταθμούς και να γεμίζουν τα προγράμματα με περιεχόμενον χριστιανικής διδασκαλίας και ψυχαγωγίας. Μυριάδες δε τηλεθεαταί παρακολουθούν τας εκπομπάς αυτάς. Εάν ο γράφων τας γραμμάς αυτάς ευρισκόμην εις την Αμερικήν, θα εφρόντιζον να ιδρύσω ένα τηλεοπτικόν σταθμόν ορθοδόξου διδασκαλίας και ψυχαγωγίας. Αλλ' είμαι εις την... δημοκρατικήν Ελλάδα, και εδώ μόνον αι φωναί εκείνων, τους οποίους εμνημονεύσαμεν ανωτέρω, πρέπει ν' ακούωνται!

Ποίος τολμά ν' ανοίξη εδώ, όχι τηλεοπτικόν σταθμόν, αλλ' έστω ένα ερασιτεχνικόν ραδιοφωνικόν σταθμόν με χριστιανικάς εκπομπάς; Η αστυνομία, συμφώνως προς τον Νόμον, θα καταδιώξη και θα συλλάβη τον... ένοχον! Αλλ' οι μεγάλοι εκείνοι ένοχοι, οι οποίοι με τας αισχράς και γκαγκστερικές εκπομπάς διέφθειραν και διαφθείρουν καθημερινώς τον Ελληνικόν λαόν, παραμένουν, ως είπομεν, ασύλληπτοι. Ο δε Ελληνικός λαός είνε υποχρεωμένος... δημοκρατικώ τω τρόπω, όχι μόνον να παρακολουθή, αλλά και να πληρώνη το «*χαράτσι*», δια ν' αμείβωνται με ηγεμονικούς μισθούς οι ένοχοι, οι καταρτίζοντες τα άθλια και πανάθλια προγράμματα και δι' αυτών ρυθμίζοντες την κοινωνικήν ζωήν του Έθνους.

Μονοπώλιον ραδιοφώνου. Μονοπώλιον τηλεοράσεως. Ωραία δημοκρατία!

Προ ετών εις τον Πειραιά ένας πιστός και ανιδιοτελής άνθρωπος, εμπορούμενος από χριστιανικά ιδεώδη, ίδρυσεν ιδικόν του ραδιοφωνικόν σταθμόν μικράς εμβελείας και μετέδιδε χριστιανικήν διδασκαλίαν, διαφωτίζων τον Ελληνικόν λαόν περί των αιρέσεων, και μάλιστα του Χιλιασμού. Χιλιάδες χριστιανοί Πειραιώς, Αθηνών και περιχώρων ήκουον τον σταθμόν τούτον και

εδόξαζον τον Θεόν λέγοντες, ότι επί τέλους ευρέθη άνθρωπος, ο οποίος διέσπασε το φράγμα και με τα ερτζιανά κύματα έκανε ν' ακουσθή η φωνή του Χριστού. Αλλά κάποιος χιλιαστής, ο οποίος εκαίετο, κατήγγειλε το πράγμα εις την Αστυνομίαν. Και ο πομπός κατεσχέθη και ο ζηλωτής χριστιανός συνελήφθη και συμφώνως πάλιν προς τον Νόμον, εδικάσθη και κατεδικάσθη εις μηνιαίαν φυλάκισιν. Πολύς δε κόσμος παρακολούθησε την δίκην και εξέφρασεν αισθήματα αγάπης και εκτιμήσεως προς τον άνθρωπον, ο οποίος ετόλμησε να μεταδώση από ραδιοφωνικού πομπού χριστιανικά μηνύματα.

Η μόνη λύσις

Μονοπώλιον η τηλεόρασις εν Ελλάδι. Τηλεόρασις δε, η οποία, παρ' όλας τας διαμαρτυρίας, εξακολουθεί να παρουσιάζη τας αθλίας εκπομπάς της και να σκορπίζη τον βόρβορον εις όλα τα σπίτια και να καταργή βαναύσως το άσυλον, διαφθείρουσα την ελληνικήν οικογένειαν και ανατρέπουσα την ηθικήν και κοινωνικήν τάξιν. Ούτω δε λειτουργών ο τηλεοπτικός σταθμός της Ελλάδος, έχει γίνει ο υπ' αριθμ. 1 παράγων διαφθοράς και εχθρός της Πατρίδος θανάσιμος. Ποιος θα τον διορθώση; Ελάχισται ελπίδες υπάρχουν. Δυστυχώς το κακόν εις παγκόσμιον κλίμακα αυξάνει και γιγαντώνεται. Τα πάντα τείνουν να γίνουν όργανα του Σατανά. Οι βάρβαροι έχουν εισβάλλει προ πολλού. Υπό τοιαύτας συνθήκας μία λύσις του προβλήματος υπάρχει. Η λύσις εκείνη, την οποίαν διαπρεπείς ψυχολόγοι και κοινωνιολόγοι της Αμερικής, της πατρίδος της τηλεοράσεως, υποδεικνύουν. Και αυτή είνε, όχι η διόρθωσις, αλλ' η κατάργησις, το κλείσιμον της τηλεοράσεως. *«Γονείς και κηδεμόνες, κλείστε τις τηλεοράσεις»*, ακούεται εις τας μεγάλας πόλεις της Αμερικής.

Ημείς δε, ενθαρρυνόμενοι από τα αποτελέσματα της πρώτης εξορμήσεως, εκ νέου από μικράς σκοπιάς απευθύνομεν έκκλησιν προς τον ευσεβή Ελληνικόν λαόν και λέγομεν

Χριστιανοί Έλληνες! Κλείστε τις τηλεοράσεις σας. Μη αφήνετε την χρονοφάγον τηλεόρασιν να κατατρώγη τον πολύτιμον χρόνον σας και να μεταβάλλη το σπίτι σας εις σκουπιδότοπον, γεμάτον από απορρίματα, τα οποία ρίπτουν αι εκπομπαί. Κλείστε τις τηλεοράσεις, επαναλαμβάνομεν. Κλείστε δοκιμαστικώς ένα μήνα, και θα ίδητε, και θα πεισθήτε, πόσον θα είσθε ωφελημένοι. Κλείστε τις τηλεοράσεις, και σώσατε τα παιδιά σας. Και το σύνθημα τούτο με επιμονήν διαδώσατε παντού. Και, μιμούμενοι το παράδειγμα εντίμου Έλληνοσ πολίτου, παύσατε πλέον να πληρώνετε το *«χαράτσι»*. Διότι η πληρωμή αύτη αντίκειται εις το δίκαιον, εις την δημοκρατικήν τάξιν και ευπρέπειαν. Κλείστε τις τηλεοράσεις, και διδάξατε τους πάντας, ότι η Ελλάς δεν είνε χώρα, εις την οποίαν πασ τις δύναται ν' ασχημονή.

Όσοι δε από σας θα λάβετε την ηρωϊκήν απόφασιν να κλείσετε τας τηλεοράσεις και να προστεθήτε εις τους χιλίους εκείνους, οι οποίοι ήδη τας

έχουν κλείσει, παρακαλώ, γράψατε μου εις Φλώριναν. Και εγώ θα σας στείλω ένα μικρόν δώρον, ως δείγμα αγάπης και ευλογίας της Εκκλησίας.

4. - ΚΑΙ ΑΛΛΑΙ ΤΗΛΕΟΡΑΣΕΙΣ ΕΚΛΕΙΣΑΝ!

(Μετά την δευτέραν εξόρμησιν με σύνθημα «*Κλειστε τις τηλεοράσεις*» ένα νέον πλήθος τηλεθεατών απεφάσισαν να κλείσουν τας συσκευάς τηλεοράσεως. Ωρισμένοι εξ αυτών απέστειλαν επιστολήν αναγγέλλοντες την απόφασίν των. Εκ των επιστολών αυτών παραθέτομεν μερικάς, αι οποίαι, δημοσιευθείσαι εις το υπ' αριθμ. 395/Μαΐου – Ιουνίου 1978 φύλλον της «*Σπίθα*», δεικνύουν, ότι και η δευτέρα εκείνη προσπάθεια δεν έμεινεν άκαρπος).

Ανούσιο κατασκευάσμα

Σεβασμιώτατε,

Είμαστε πανευτυχείς, που σας γράφουμε. Ερχόμαστε συχνά στις ωραίες σας ομιλίες. Μεταξύ αυτών ακούσαμε και την ομιλία σας με θέμα «*Οί βάρβαροι εισέρχονται*». Δεν περιμέναμε, ότι θα θίγατε αυτό το θέμα. Ήταν πολύ δυναμικό για μας τα νειάτα. Πολλές φορές προηγουμένως είχαμε προσπαθήσει να κλείσουμε την τηλεόρασι, γιατί είχαμε καταλάβει την βλαβερή της επίδρασι πάνω μας. Αλλά δεν μπορούσαμε να νικήσουμε το πραγματικό αυτό «*κουτί τοῦ διαβόλου*». Όμως ακούγοντας τις ομιλίες σας αυτές, ενισχυθήκαμε με περισσότερη πίστι στον αγώνα μας και πήραμε θάρρος για να μπορέσουμε να νικήσουμε. Και νικήσαμε!

Ο Χριστός, που είνε ο Αρχηγός της χριστιανικής νεολαίας, μας βοήθησε να επιβληθούμε στον κακό εαυτό μας. Η τηλεόρασις τώρα μας έγινε ένα ανούσιο κατασκευάσμα και θα αγωνιστούμε να γίνη το ίδιο και για τα υπόλοιπα Ελληνικά νειάτα.

Με άπειρο σεβασμό
Χουζούρη Αικατ., Φιλοσόφου Ελ., Φιλοσόφου Μαρ.

Μαθήτριες Λυκείου
Πετρούπολις – Αθηνών

Έδιωξε την τηλεόρασι

Σεβασμιώτατε,

Είμαι συνδρομητής εις το περιοδικόν σας και όταν εδιάβασα το άρθρον σας εις την «*Σπίθα*» περί τηλεοράσεως, έδιωξα την τηλεόρασιν από την οικίαν

μου και έδωσα το περιοδικόν εδώ εις το χωρίον εις πολλάς οικογενείας να το διαβάσουν δια να κλείσουν την τηλεόρασιν.

Μετά σεβασμού ασπάζομαι την χείρα σας
Ιωάννης Αγγ. Στουφάς
Άνω Βολίμαι - Ζακύνθου

Απεφασίσθη οικογενειακώς

Σεβασμιώτατε,

Με την βοήθεια του Θεού παρακολουθώ το θεάρεστο έργο σας, και είμαι ακροατής σας από τα εικοσιτέσσερα μου χρόνια (τώρα είμαι πενήνταδύο ετών) και τα μέγιστα έχω ωφεληθή... Σκοπός της παρούσης μου είναι να σας διαβεβαιώσω, ότι μετά το εμπνευσμένο κήρυγμα σας στις 26 Μαρτίου για την τηλεόρασι και τα τόσο ολέθρια αποτελέσματα που έχει, αποφασίσαμε οικογενειακώς να την κλείσουμε τελείως...

Με βαθύτατο σεβασμό
Νικόλαος Χίνης
Αθήναι

Απώλεια χρόνου

Σεβασμιώτατε,

... Είχα διαβάσει ξανά τα όσα είχατε γράψει για την τηλεόρασι και από τότε είχα αποφασίσει να την κλείσω. Δυστυχώς δεν την έκλεισα τελείως, αλλά έβλεπα μερικά παιχνίδια ή μερικά άλλα προγράμματα, που νόμιζα ότι δεν με επηρεάζουν. Δεν μπορώ να πω, ότι επηρεάστηκα αλλά δεν ωφεληθήκα. Απεναντίας έχανα τον χρόνο μου... Μπορώ να σας γράψω με βεβαιότητα ότι πιο πολλή ώρα αφιέρωνα να βλέπω τηλεόρασι, παρά να προσεύχωμαι. Ευτυχώς ο Χριστός με φώτισε και προτού αρχίση η Σαρακοστή σκεπτόμουν συνεχώς το ζήτημα αυτό. Τελικά δεν την έχω ανοίξει καθόλου και θα προσπαθήσω ν' αγωνισθώ την περίοδο αυτή να μην την ανοίξω. Θα σας γράψω ένα περιστατικό σχετικό με τον αγώνα μου. Στη δουλειά τα κορίτσια είπαν, ότι το βράδυ στις 8.30 έχει η τηλεόρασι ένα πρόγραμμα «*ωραίο*». Εγώ πήγα σπίτι. Το είχα ξεχάσει. Ακριβώς στις 8.30 το θυμήθηκα. Αγώνας μεγάλος να την ανοίξω ή όχι; Έλεγα να την ανοίξω, και μόλις δω κάτι άπρεπο να την κλείσω. Μετά από πολλές τέτοιες σκέψεις πήγα στο δωμάτιο και διάβασα λιγάκι, έως ότου πέρασε

η ώρα και τελείωσε το πρόγραμμα, και έτσι ησύχασα...

Με εκτίμησι και σεβασμό μια μικρή αγωνίστρια

Ευρυδίκη Κουλουμπή

Καλλιθέα – Αθηνών

Για να μην απορροφηθούν τα παιδιά του

Σεβασμιώτατε,

... Μελετήσαμε ιδιαίτερος το προηγούμενο, προ μηνών, άρθρον σας *«Κλειΐστε τις τηλεοράσεις»* και το δεύτερον άρθρον σας *«Καὶ πάλιν κλειΐστε τις τηλεοράσεις»* του Φεβρουαρίου - Μαρτίου, και έμεινα κατάπληκτος διαβάζοντας το περιεχόμενον του άρθρου αυτού. Τώρα εκατάλαβα και ένιωσα τη μεγάλη ζημιά που επιφέρει στην οικογένεια η τηλεόρασις. Και σας το υπόσχομαι, Σεβασμιώτατε, πως δεν πρόκειται να την βάλω στο σπίτι μου, διότι τα παιδιά μου θα τα απορροφήση αυτό το κουτί του Διαβόλου και δεν θα μάθουν γράμματα. Αφού ανέπτυξα και εις τον μπατζανάκη μου την ζημιά που φέρνει στην οικογένεια η τηλεόρασι, πήρε και αυτός την απόφασι να μην την βάλη στο σπίτι του...

Θεόδωρος Παπαδόπουλος

Φίλια – Μεσσηνίας

Δεν ηθέλησε να εμφανισθή στην τηλεόρασι

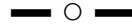
Σεβασμιώτατε,

... Έγινα ακροατής σας στις κασέττες συνήθως, κι αυτές το βράδυ, όταν οι γονείς μου βλέπουν την καταραμένη τηλεόραση. Κρυφά ακούω τις ομιλίες σας, γιατί οι γονείς μου φοβούνται μήπως καλογερέψω. Κι όμως τους έφερα κι αυτούς κι άκουσαν τα λόγια σας. Δέχτηκαν μερικά. Σας θαυμάζουν... Μιλώ στα παιδιά, προκαλώ τους άθεους, μοιράζω έντυπα και την *«Άστραπή»*, μ' αποτέλεσμα συχνά - πυκνά να μπεινοβγαίνω στο γραφείο του επιθεωρητού, τον οποίο ελέγχω για την όλη κατάσταση στο σχολείο. Είχα φιλόλογο άπιστη και άθεη. Εφέτος μου είπε ένα λόγο: *«Θέλω νὰ πιστέψω, δείξε μου τὸ δρόμο»*...

... Από την ημέρα που άκουσα το κήρυγμα σας για την τηλεόραση, έπαψα να βλέπω, κι όταν μάλιστα λόγω των βαθμών μου καλέστηκα να παρουσιαστώ στην τηλεόραση, αρνήθηκα... Συγχωρέστε με, αν παρασύρθηκα από τον

ενθουσιασμό μου. Έπρεπε κάποτε να σας γράψω...

Μαθητής Λυκείου
Πειραιεύς

Φως αντί του σκότους της τηλεόρασεως

Σεβασμιώτατε,

Έπειτα από αγώνα απεφάσισα και εγώ να κλείσω την τηλεόραση, και γνώρισα το φως αντί του σκότους. Απλώστε φως. Οι ψυχές διψούν και δεν θ' αργήση ο καρπός να συσσωρευθή στις χριστιανικές αποθήκες. Προχωρήστε στο έργο σας με χριστιανική αγάπη και δύναμη, και η αλήθεια θα νικήση...

Ναπολέον Ματσίκας
Γλυφάδα - Αθηνών

Αν έδειχνε καλές εκπομπές...

Σεβαστέ μου Πάτερ,

Προσκυνώ και σας φιλώ το χέρι με σεβασμό.

Άκουσα το κήρυγμα σας στην αίθουσα Ζωοδόχου Πηγής 44 με θέμα *«Κλείστε τις τηλεοράσεις»* και συγκλονίστηκα. Γι' αυτό και εγώ αποφάσισα να την κλείσω... Όταν έχη ανήθικες εκπομπές, ζημιώνεσαι, ζημιώνεσαι ανεπανόρθωτα. Μπορεί να σε μπάση στην κοίτη ενός ποταμού και να μη βγαίνης ποτέ, να έχης βουτηχτή για τα καλά... Αν όμως έδειχνε καλές εκπομπές, και παιδικές ιδιαιτέρως, θα την είχαμε όλοι στο σπίτι μας... Τόσα και τόσα μπορούμε να μάθουμε, αν αυτοί που την διευθύνουν και αυτοί που παίζουν άλλα και ο υπουργός Παιδείας διορθώσουν την τηλεόραση και τις εκπομπές της. Η Ελλάδα θα ξαναπάρη κοντά της τα τόσα παιδιά που ξεστράτισαν βλέποντας τις κοροϊδίες και τις ψευτιές μιας ανήθικης εκπομπής που πρόβαλε η τηλεόραση κάποια μέρα.

Σας φιλώ το χέρι με σεβασμό
η μαθήτρια της Ε' τάξεως Δημοτικού
Σοφία Γοργόλη
Κυψέλη – Αθηνών

Μία παράλυτη μας διδάσκει

Σεβασμιώτατε,

... Όσοι είναι χριστιανοί, όσοι είναι άνθρωποι που σέβονται τον εαυτό τους, όσοι θέλουν την οικογένεια τους χρηστή και τα παιδιά τους με κάποια αγωγή, είναι σίγουρο πως θα κλείσουν τις τηλεόρασεις. Για μένα η τηλεόρασις έπρεπε να είναι η μοναδική διασκέδασις. Γι' αυτό άλλωστε μου την χαρίσανε – είμαι μόνη και παράλυτη - . Όμως την έκλεισα. Την έκλεισα, είναι αδύνατον να ικανοποιήσω την μοναξιά μου μ' αυτές τις αηδίες που θέλουν να λέγονται εκπομπές. Την έκλεισα πολύ πριν διαβάσω την ΣΠΙΘΑ σας.

Με σεβασμό και αγάπη
Ευανθία Μπαζιάνα
Οικονόμου 12-14, Αθήναι

Συμφέρει να μη παρακολουθής τηλεόρασι

... Είδα λοιπόν, ότι η τηλεόρασις με καταστρέφει, όπως και όλον τον κόσμο. Γι' αυτό με συμφέρει να μην παρακολουθώ τα άπρεπα γεννήματα της, και την έκοψα. Όλα αυτά έγιναν με την ευλογία σας.

Νικόλαος Κεντεποζίδης
Μαθητής Γυμνασίου – Λάρισα

Δεν αισθάνονται την έλλειψι της

Σεβασμιώτατε,

Είμαι οικογενειάρχης, με δύο παιδιά. Τα παιδιά μου δεν έβλεπαν συχνά τηλεόρασι, διότι κατά κάποιο τρόπο είχαν καταλάβει σε πόσο χαμηλό επίπεδο φέρνει τον άνθρωπο, χωρίς όμως και να έχουν ποτέ επιχειρήσει να την κλείσουν. Ανήκουν και σε ομάδα «*Άστραπής*» και κάθε Κυριακή παρακολουθούν τα κηρύγματα σας στην αίθουσα Ζωοδ. Πηγής 44. Παρακολουθήσαμε και τα κηρύγματα σας περί τηλεοράσεως, και τα λόγια σας μας έδωσαν την τόλμη, για να μπορέσουμε να κλείσουμε την τηλεόρασι.

Έτσι λοιπόν αποφάσισα να την κλείσω, και τα παιδιά μου με ενθουσιασμό

δέχθηκαν το γεγονός, σαν να ήταν μία ήττα του Σατανά και μία νίκη του Χριστού μας. Είνε αρκετός καιρός που έχουμε κλείσει αυτό το κουτί. Δεν αισθανόμαστε καθόλου την έλλειψι του. Το αναπληρώσαμε, όπως μας συμβουλευσατε, με άλλα ενδιαφέροντα, που πραγματικά εξυψώνουν πνευματικά τον άνθρωπο, και ιδιαίτερος με τη μελέτη της Αγίας Γραφής.

Με σεβασμό
Δημήτριος Χουζούρης
Πετρούπολις – Αθηνών

Ύστερα από οικογενειακό συμβούλιο

Σεβασμιώτατε,

Με το διάβασμα της σχετικής «*Σπίθας*» και με το άκουσμα των θαυμαστών λόγων σας, η οικογένεια μου και εγώ απεφασίσαμε να κλείσωμε την τηλεόρασι, με ένα οικογενειακό συμβούλιο. Έτσι πια δεν θα «*είσβάλλουν οι βάρβαροι...*» στο σπίτι μας. Στο μεταξύ παρεκίνησα και ένα συμμαθητή μου. Είμαι 16 χρονών.

Με σεβασμό
Στέφανος Γκιόκας
Αιγάλεω – Αθηνών

Η «*Σπίθα*» έκαψε την τηλεόρασι

Να έχης της μάνας σου την ευχή, κι' εμείς να έχουμε την δική σου. Η «*Σπίθα*» έκαψε την τηλεόρασι μου και θα κάψει πολλές στη γειτονιά. Συγχαρητήρια για το άρθρο, που θα σώση πολλές οικογένειες. Εύχομαι η προσπάθεια σας να καρποφορήση πολλές ψυχές.

Με σεβασμό
Γεωργία Μυτάρα
Ν. Ψυχικό – Αθηνών

Η Πολιτεία πταίει

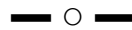
Σεβασμιώτατε,

Λαμβάνω το θάρρος να σας γράψω, αφού διάβασα εις την εφημερίδα «Καθημερινή» ότι έγραψες εναντίον της τηλεόρασεως. Είνε λυπηρόν, που η Πολιτεία άφησε να παρουσιάζονται ελεύθερα ωρισμένες εικόνες από την τηλεόρασι. Διατί η πνευματική ηγεσία δεν επισημαίνουν τον κίνδυνο της τηλεόρασεως, που κατέστρεψε την νεολαία;...

Μετά μεγάλου σεβασμού

Ι. Γ. Στρογγυλάκος

Αμφίκλεια – Λαμίας

Ξενύχτια για την τηλεόρασι;

... Στερήθηκα για να αγοράσω τηλεόρασι, νομίζοντας ότι θα βρω ψυχαγωγία και ξεκούρασι, αλλά και ωφέλεια. Δυστυχώς δεν συμφωνώ μαζί της. Αλλιώς τα θέλω εγώ, αλλιώς μου τα λέει εκείνη. Με την τηλεόρασι ξενοικοκοιρεύτηκα. Χαμένος χρόνος! Τις ελεύθερες ώρες μου έφτειαχνα το νοικοκυριό μου, και τώρα με την τηλεόρασι δεν μπορώ να ράψω ούτε ένα κουμπί. Αφήνω το ξενύχτι, που θέλει η τηλεόρασις. Να ξενυχτήση κανείς για την δουλειά του ή για έναν άρρωστο ή για προσευχή. Αλλά να ξενυχτάω για την τηλεόρασι; Όχι...

Στ. Μπαλάσκα

Βούλα – Αθηνών

Δεν εισήλθεν η τηλεόρασις

... Κατ' αρχάς εδυσκολεύθην ν' αγοράσω τηλεόρασιν, διότι τα παιδιά μου ήσαν εις σχολικήν ηλικίαν και διείδον ότι θα ήτο αύτη βλαπτική δια την μελέτη των και την εν γένει πρόοδο των. Όταν εξεσχόλισαν, είχαν σκοπό ν' αγοράσω. Αλλ' ήκουσα και edιάβασα τας επί του θέματος αντιλήψεις σας, και ανέκρουσα πρύμναν. Και έτσι εις το σπίτι μου δεν εισήλθεν η τηλεόρασις, καίτοι τα παιδιά μου θα την ήθελον. Ευτυχώς ούτε εις την ξένην τηλεόρασιν καταφεύγουν.

Κατασπάζομαι την δεξιάν σας

Αλέξανδρος Μωραΐτης

Κυψέλη – Αθηνών

Μεγάλη η βλάβη

Σεβασμιώτατε,

Είμαι φοιτητής και κατάγομαι από την μαρτυρική Κύπρο. Από τότε που βρίσκομαι στην Ελλάδα, με αξίωσε ο Θεός να γνωρίσω την αλήθεια της Χριστιανικής πίστεως. Όταν αξιώθηκα να σας ακούσω για πρώτη φορά, πιστεύσατε με, εδάκρυσα. Κάθε φορά που σας ακούω συγκινούμαι.

Είχα την τιμή να σας ακούσω για μια ακόμη φορά την Κυριακή 26 Μαρτίου. Το κήρυγμα σας με ήλεγξε πολύ. Φεύγοντας από την αίθουσα, πήρα την απόφασι να μην ξαναδώ τηλεόρασι. Πόσο με έβλαψε, δεν φαντάζεσθε. Σας πνευματικός ποιμένας προσφέρετε πολλά, ιδίως στην νεότητα. Σας παρακαλώ, ζητήσετε από τον Παντοδύναμο να φυλάη τους νέους όλους, και ιδιαιτέρως τους Κυπρίους. Δυστυχώς η Κύπρος ολοένα και βουλιάζει ηθικά.

Μετά βαθυτάτου σεβασμού
Βασίλειος Βασιλειάδης
Κυψέλη - Αθηνών

Όχι στα ψυχοφθόρα θεάματα

Σεβασμιώτατε,

Είμαστε από τις οικογένειες που με την προτροπή σας απεφάσισαν να κλείσουν την τηλεόρασι. Αντί των ψυχοφθόρων θεαμάτων, προτιμήσαμε την τηλεόρασι του Ουρανού, καθώς πολύ επιτυχώς ωνομάσατε σε μια ομιλία σας την Αγία Γραφή. Επίσης διαβάζουμε χριστιανικά βιβλία.

Λυκούδη Ασπασία
Αργυρούπολις – Αθηνών

Το θέλημα του Θεού

Σεβασμιώτατε,

Πριν λίγους μήνες η μητέρα μου και εγώ πήραμε την απόφασι να κλείσουμε την τηλεόρασι, προσπαθώντας ν' ανταποκριθούμε στην θερμή έκκλησι σας, και προ παντών στο θέλημα του Θεού. Επιθυμούμε δε να

γνωρίσουμε καλύτερα την ορθόδοξη λατρεία μας και να διδαχθούμε από τους βίους των Αγίων της Εκκλησίας μας.

Μούρτζου Ευμορφία, μαθήτρια Λυκείου
Λάρισα

Εχθρός της Οικογένειας, της Πατρίδος, της Θρησκείας

Σεβασμιώτατε,

Συμφωνώ απολύτως με τας σκέψεις σας να κλείσωμε τας τηλεοράσεις μας, διότι ακουσίως εισέρχονται εις τους οίκους μας κακοποιοί, ναρκομανείς, κλέπται, άθεοι, αντίχριστοι, δαίμονες. Έχω παιδιά και εγγόνια και απεχθάνομαι την τηλεόρασιν, την οποίαν θεωρώ ως υπ' αριθμ. 1 εχθρόν της Οικογενείας, της Πατρίδος και της Ορθοδόξου πίστεως.

Μετά βαθυτάτου σεβασμού
Στέφανος Κ. Πάνου – Λιππιώτης
Δημοσιογράφος – Αθήναι

Λαίλαπα η τηλεόρασις

... Είμαι 16 χρονών και είχε μέσα μου ριζώσει η μανία της τηλεοράσεως. Όταν όμως άκουσα τα λόγια σας, απεφάσισα να την κλείσω. Βέβαια δεν κατώρθωσα να την κλείσω τελείως, γιατί άλλοι στο σπίτι δεν θέλουν ν' ακούσουν για κλείσιμο της τηλεοράσεως. Έτσι απεφάσισα να μη βλέπω εγώ. Παρεκίνησα όμως και άλλους φίλους μου, που σταμάτησαν και αυτοί να βλέπουν τηλεόρασι.

Κατάντησε λαίλαπα η τηλεόρασις, που μαστίζει την ανθρωπότητα. Είναι λαίλαπα του Διαβόλου.

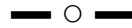
Στυλιανός Δρακουλέλης, μαθητής
Πετρούπολις – Αθηνών

Η ζωή άλλαξε στο σπίτι

Σεβαστέ πνευματικέ μας πατέρα, ευχαρίστως σας αναγγέλλουμε, ότι ύστερα από τη κήρυγμα της 26 Μαρτίου απεφασίσαμε να κλείσουμε το «*διαβολοκούτι*» οριστικώς. Προς δόξαν του Κυρίου μας, η ζωή μας άλλαξε μέσα στο σπίτι. Όλα τώρα ξαναβρήκαν το σωστό τους ρυθμό.

Με σεβασμό
Χρήστος Μαρτινέγκος
Περισσός – Αθηνών

Στην αποθήκη...

Σεβασμιώτατε,
Μας ενθουσίασε η πρότασις σας να κλείσουμε την τηλεόρασι.
Αποφασίσαμε λοιπόν και εμείς σαν χριστιανική οικογένεια να κλείσουμε δια παντός την μάστιγα αυτή του Διαβόλου. Βάλαμε την τηλεόρασι στην αποθήκη.

Οικογένεια Νικολάου Καραμήτρου
Γαλάτσι – Αθηνών

Δεν θα επισκευασθή!

Σεβασμιώτατε,
Μεγάλην έκπληξιν μας επροξένησεν τα γραφόμενα σας στο υπ' αριθμ. 393 της «*Σπίθας*». Πράγματι η τηλεόρασις είνε το κουτί του Διαβόλου. Είνε λίαν επιζήμιος θρησκευτικώς και ηθικώς. Στο σπίτι μας την έφερε ένα από τα παιδιά μας, που ταξιδεύει. Τελευταίως όμως χάλασε. Δεν βρίσκουμε ένα ανταλλακτικό. Ουδέποτε θα την επισκευάσω.

Παναγιώτης Μπεναρδής
Ζάκυνθος

«Θα κρατήσω το λόγο μου...»

... Είμαι μαθητής της ΣΤ' Δημοτικού. Κάθε Κυριακή πηγαίνω στην εκκλησία και βοηθώ στο ιερό. Μία γυναίκα μου έδωσε την «*Σπίθα*», που

γράφετε για την τηλεόρασι. Διαβάζοντας την κατάλαβα, πως δεν είναι καλό εμείς οι χριστιανοί να βλέπουμε τηλεόρασι. Από την στιγμή εκείνη αποφάσισα να μην ξαναδώ τηλεόρασι. Και πιστεύω πως με την βοήθεια του Θεού θα κρατήσω τον λόγο μου.

Σας φιλώ με σεβασμό το χέρι
Δημήτριος Κουδουμνάκης
Τερψιθέα – Γλυφάδας – Αθηνών

Σκληρός αγώνας

... Πηγαίνω στην Γ΄ Γυμνασίου. Πριν από δύο χρόνια ήμουν ένας μανιώδης θαυμαστής της τηλεοράσεως. Τόσο πολύ αγαπούσα την τηλεόρασι, ώστε πολλές φορές μάλωνα με τους γονείς μου, προκειμένου να δω ένα έργο. Καθόμουν ώρες ολόκληρες μπροστά στην οθόνη.

Τα πράγματα άλλαξαν, όταν έγινα μέλος χριστιανικής ομάδος. Άκουσα τις γνώμες καθηγητών μου, διάβασα και την «*Σπίθα*» και αποφάσισα να αγωνισθώ και να μην βλέπω τηλεόρασι. Ο αγώνας μου ήταν σκληρός, γιατί το κακό είχε ριζώσει μέσα μου. Αλλά με την πίστι και την δύναμι του Θεού κατώρθωσα να περιορίσω στο ελάχιστο το κακό. Ο αγώνας μου συνεχίζεται και προσπαθώ να μην βλέπω καθόλου τηλεόρασι.

Λιάγγος Γεώργιος
Αρναία – Χαλκιδικής

Στην τηλεόρασι της Αγίας Γραφής

Σεβασμιώτατε,

Ευχαριστώ τον Μεγαλοδύναμο Θεό, που μου έδωσε την ευκαιρία να σας γράψω αυτές τις γραμμές. Άκουσα την κασέττα με το κήρυγμα σας «*Κλειστε τις τηλεοράσεις*». Για μένα προσωπικά τηλεοράσις δεν υπάρχει. Αντί γι' αυτήν έχω την μελέτη της Αγίας Γραφής και των Πατερικών κειμένων. Λυπάμαι μόνο, που αυτό δεν το εφαρμόζουν και οι υπόλοιποι.

Αικατερίνη Μαγουλά
Αγία Παρασκευή – Αττικής

5. - ΑΝΤΙΛΟΓΙΑΙ

«Οἱ ὀφθαλμοί σου ὀρθὰ βλέπετῶσαν»
(Παροιμ. 4, 25)

«Οὐ με πείσεις, κἄν με πείσης»

Είχομεν, αγαπητοί μου αναγνώσται, είχομεν ρίψει το σύνθημα *«Κλείστε τὶς τηλεοράσεις»*. Δεν το είχομεν ρίψει απλῶς και ως έτυχεν, αξιούντες υπακοήν των ανθρώπων εις ένα σύνθημα, καθῶς πράττουν άλλοι εις την τεταραγμένην εποχήν μας. Κατά την εποχήν μας ποικίλα συνθήματα, πολιτικής ιδία φύσεως, διαυλακώνουν τους ουρανοὺς της δημοσιότητος και αξιώνουν την υπακοήν και πειθαρχίαν, και οι άνθρωποι, χωρὶς να ζητήσουν τους λόγους, χωρὶς να εμβαθύνουν εις τα ελατήρια και τους σκοπούς, εις τους οποίους αποβλέπουν τα συνθήματα, οι άνθρωποι του 20ου αἰῶνος, ως υπνωτισμένοι, πειθαρχοῦν και ακολουθοῦν πιστῶς τους ηγήτορας, ον τρόπον αγέλη ακολουθεῖ πιστῶς τον κριόν, και αν ο κριός από κακόν υπολογισμόν αποστάσεως ριφθῆ από βράχου εις το χάος, τυφλῶς ακολουθοῦν τα πρόβατα.

Αλλ' ενώ οι άνθρωποι τυφλῶς ακολουθοῦν τους πολιτικούς ηγήτορας, οι οποίοι ως άλλοι κριοί, κατά τον Όμηρον, οδηγοῦν τους λαούς ως επί το πλείστον εις καταστροφήν, όταν πρόκειται περί συνθημάτων όχι πολιτικής φύσεως, αλλά συνθημάτων που αποβλέπουν εις την ηθικήν και θρησκευτικήν τελειοποίησιν του ανθρώπου, ω, τότε προβάλλεται αντίστασις, ακούονται αντιλογίαι. Θέλουν, λέγουν, δια ν' ακολουθήσουν, όχι απλῶς συνθήματα, αλλά θέλουν ν' ακούσουν επιχειρήματα ισχυρά. Και, όταν κανείς την ηθικήν προτροπήν εμφανίση όχι γυμνήν, αλλά πάνοπλον και εξ επόψεως λογικῶν και επιστημονικῶν επιχειρημάτων, και πάλιν το *«ἐγὼ»* του ανθρώπου ανθίσταται, *«κλωτσαῖ»*, ὅπως ο πείσμων και σκληροτράχηλος ὄνος, ο οποίος, παρ' ὅλας τας προτροπὰς και τους νυγμούς, δεν εννοεῖ να κάνη οὔτε ένα βήμα. Περί αυτῶν των ανθρώπων δύναται τις να επαναλάβη το ρητόν *«Οὐ με πείσεις, κἄν με πείσης»*.

Τηλεομανία

Ναι, ὅσα και εἴπη κανείς εναντίον της επιβλαβούς επιδράσεως της τηλεοράσεως, οι άνθρωποι δεν πειθαρχοῦν. Να κλείσουν τας τηλεοράσεις; Τι λέγετε; Η συνήθεια να βλέπουν και ν' ακούουν, δια της καθημερινῆς χρήσεως και επαναλήψεως, έχει καταντήσει πάθος. Η τηλεόρασις με τα μαγικά της θέλγητρα, τα οποία προσφέρει εις μικροὺς και μεγάλους ως ἄλλη Κίρκη, έχει γίνη προσφιλεστάτη. Η τηλεόρασις εἶνε η μεγάλη ερωμένη της εποχῆς μας. Και

εάν είνε δύσκολο ν' αποσπασθή κανείς από τα θέλητρα αισχράς γυναικός, πολύ δυσκολώτερον είνε ν' αποσπασθή από την αγκάλην της αισχράς τηλεοράσεως, η οποία εξασκεί μαγειάν χειροτέραν πάσης μαγείας πόρνης γυναικός. Ω, πόσον δίκαιον είχεν ο απόστολος Πέτρος, όταν έλεγεν, ότι «*ὧ̃ τις ἦττηται, τούτω καὶ δεδούλωται*» (Β' Πέτρ. 2, 19). Νικάται τις από κάποιον πάθος; Υποδουλούται πλέον εις την κυριαρχίαν του πάθους και δεν δύναται να εξέλθη από την κυριαρχίαν του. Γίνεται πλέον υπηρέτης και δούλος του πάθους. Ημπορεί να ονομάζεται ελεύθερος άνθρωπος, ημπορεί να καυχάται δια τα φιλελεύθερα και δημοκρατικά φρονήματα του και να φωνασκή υπέρ της ελευθερίας· εν τούτοις, ως προς το πάθος, το οποίον κατέκτησε την καρδίαν του και υπέταξε τας δυνάμεις του και σύρει και άγει αυτόν ως ανδράποδον, δεν είνε πλέον κύριος αλλά δούλος, δούλος εν προκειμένω αφύχου αντικειμένου, δούλος μηχανής, την οποίαν εφεύρεν ο ανθρώπινος νους προς εξυπηρέτησιν του καλού, αλλ' αυτή απέβη ως επί το πλείστον προς εξυπηρέτησιν του κακού, της συμφοράς και της καταστροφής. Έτσι ο άνθρωπος κατήντησε δούλος της τηλεοράσεως.

Διάσημοι ψυχολόγοι και κοινωνιολόγοι διαπιστώνουν, ότι μία από τας μεγαλυτέρας μανίας, αι οποίαι κατέλαβον τον σύγχρονον κόσμον, είνε και η μανία της τηλεοράσεως. Τηλεομανία! Τηλεομανία, η οποία δια της βραδείας επιδράσεως εις όλα τα πνεύματα πρόκειται να δημιουργήση ή και δημιούργησε πλέον, νέον είδος ανθρώπου, τον τηλεάνθρωπον, άνθρωπον δηλαδή, ο οποίος, καθώς λέγει η Αποκάλυψις (17, 13-17), σκέπτεται, αισθάνεται και ενεργεί συμφώνως προς τον υποδειχθέντα τύπον, συμφώνως προς όσα λέγει και διατάσσει το μαγικόν κουτί. Όντως επί των ημερών μας εξεπληρώθη αρχαία τις προφητεία, η οποία έλεγεν, ότι εν τοις εσχάτοις χρόνοις θα εμφανισθή κάποιο κουτί, με το οποίον ο Σατανάς θα τρελλάνη την ανθρωπότητα.

1η αντιλογία: - Είμαι ελεύθερος!...

«*Κλειΐστε τις τηλεοράσεις*». Η προτροπή αυτή, εάν φθάση ποτέ εις την ακοήν των ανθρώπων, περί των οποίων ομιλούμεν, τους κάνει να εξοργίζωνται, να δαιμονίζωνται. Τι λέγουν; - Δεν πρόκειται, λέγουν, να σας ακούσωμεν, όσα και να πήτε. Δεν ζούμε στον Μεσαίωνα. Είμεθα ελεύθεροι άνθρωποι και ό,τι θέλομεν βλέπομεν και ό,τι θέλομεν ακούομεν. Κανείς δεν ημπορεί να βάλη φραγμόν στα μάτια και στα αυτιά μας...

Απαντώμεν συντόμως. Ότι, αγαπητοί μου, ο άνθρωπος επλάσθη ελεύθερος, είνε γεγονός. Τούτο αποτελεί έξοχον προνόμιον του ανθρώπου, ο οποίος δια το λογικόν, την συνείδησιν και την ελευθερίαν διακρίνεται της υλικής, της αφύχου και εμψύχου δημιουργίας. Αφαιρέσατε την ελευθερίαν, και ο άνθρωπος καταντά κτήνος. Αλλά ποιος αφαιρεί την ελευθερίαν; Ο Θεός; Άπαγε της φρικτής βλασφημίας! Ο Θεός έπλασε τον άνθρωπον ελεύθερον. Δεν

πιέζει, αλλ' – ας επιτραπή η έκφρασις – σέβεται ο Ύψιστος την ελευθερίαν του ανθρώπου. Ούτως εν μεν τη Παλαιά Διαθήκη λέγεται, ότι ο Θεός *«παρέθηκέ σοι πῦρ καὶ ὕδωρ· οὗ ἂν θέλῃς, ἔκτενεῖς τὴν χεῖρά σου»* (Σοφ. Σειρ. 15, 16). Δηλαδή Ἐμπρός σου, ἄνθρωπε, ἔβαλεν ο Θεός την φωτιά και το νερό. Ὅπου θέλεις, απλώνεις το χέρι σου. Εάν το απλώσης εις την φωτιά, θα καῖς, εάν το απλώσης εις το νερό, θα δροσισθῆς. Εἰς δε την Καινήν Διαθήκην αὐτός ο Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός απευθυνόμενος εις πάντα ἄνθρωπον, λέγει *«Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν...»* (Ματθ. 16, 24).

Ναι, ελεύθερος εἶσαι, ἄνθρωπε, και εν προκειμένω, εις την περίπτωσιν που εξετάζομεν, να ανοίξης ἢ να κλείσης την τηλεόρασιν. Αλλά πριν ανοίξης, πρέπει να σκεφθῆς, εάν αὐτά, τα οποία πρόκειται να ακούσης και να ἴδης, αποβλέπουν εις την ωφέλειαν σου ἢ εις την καταστροφὴν σου. Και όταν ἄνθρωποι επιστήμονες αλλά και αὐτά ἀκόμη τα θλιβερά γεγονότα που συμβαίνουν καθημερινῶς μαρτυροῦν, ὅτι η τηλεόρασις, ως αὕτη λειτουργεῖ σήμερον, εἶνε βλαβερά εις τον ψυχοσωματικὸν οργανισμόν, διατί τότε, ερωτῶ, εν γνώσει των θλιβερῶν συνεπειῶν συ τολμάς και ανοίγεις την τηλεόρασιν; Πυρ, ναι πυρ κολάσεως, ἐξέρχεται ἀπὸ τας τηλεοράσεις. Και συ ἀφ' εαυτοῦ εκλέγεις το πυρ τούτο! Και όταν ἡμεῖς διαμαρτυρῶμεθα δια την κακὴν αὐτὴν εκλογὴν, συ απαντᾷς *«Δὲν εἶμαι ἐλεύθερος;»*.

2α αντιλογία: - Εἶμαι δυνατός!...

«Κλείστε τὶς τηλεοράσεις». Αλλά συ εξακολουθεῖς τας αντιλογίας. Λέγεις τώρα - Αναγνωρίζω, ὅτι η ζημία που επιφέρει η λειτουργία της τηλεοράσεως εἶνε μεγαλυτέρα ἀπὸ το καλόν που προξενεῖ. Αλλ' ἐγὼ δεν εἶμαι ἓνας ἀδύνατος ἄνθρωπος. Δεν εἶμαι ἓνα μικρὸ παιδί, που μπορεί να το επηρεάσῃ μία αισχρὰ και γκαγκστερική προβολή. Εἶμαι ἄνδρας. Εἶμαι μορφωμένος και επιστήμων. Ἐχω ὅλην την δύναμιν να ἰδῶ και ν' ακούσω, χωρὶς να επηρεασθῶ. Ας μη βλέπουν και ας μη ακοῦουν οἱ ἀδύνατοι. Εγὼ θα βλέπω. Εἶμαι δυνατός...

Δυνατός; Αὐτός ο λόγος εἶνε λόγος υπερήφανος. Αὐτός που λέγει, ὅτι δύναται να ριφθῆ εις το πυρ και να νικήσῃ το πυρ, αγνοεῖ την ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν. Η ἀνθρώπινη φύσις, ἀγαπητοί μου, λόγω φοβεράς κληρονομικότητος εἶνε ἀσθενής ως προς το καλόν. Ρέπει ο ἄνθρωπος προς το πονηρόν εκ νεότητος αὐτοῦ. Και χρειάζεται προσοχή εις την ὄρασιν και εις την ἀκοήν. Διότι δια μέσου των δύο αὐτῶν σπουδαιοτέρων αισθήσεων εἰσέρχεται πλῆθος εικόνων εκ του ἐξωτερικοῦ κόσμου, αἱ ὁποῖαι ἀναλόγως της ποιότητος των, κατὰ τας παρατηρήσεις των ψυχολόγων, ἐξασκούν μεγάλην ἐπίδρασιν ἄγαθὴν μεν, εάν πρόκειται περὶ καλῶν εικόνων, κακὴν δε, εάν πρόκειται περὶ κακῶν. Τον κακόν δια της ὀράσεως ἰδίως, ως δια θυρίδων, εἰσορμά ως χεῖμαρρος εις την ψυχὴν και ο ἐσωτερικὸς κόσμος ταράσσεται εκ θεμελίων. Δια τούτο η Ἁγία Γραφή συμβουλεύει τον ἄνθρωπον *«Οἱ ὀφθαλμοὶ σου ὀρθὰ*

βλεπέωσαν» (Παροιμ. 4,25). Βλέπε, ω άνθρωπε, τα ορθά.

Δυνατός ; Αλλ' υπήρξαν, αγαπητέ μου, υπήρξαν πολύ δυνατώτεροι από σε, και επειδή δεν επρόσεξαν τι έβλεπον, έπεσαν εκ του ύψους εις το βάθος. Και έστω ως παράδειγμα ο Δαβίδ, ο προφήτης και βασιλεύς, η μεγάλη εκείνη φυσιогνωμία του αρχαίου Ισραήλ. Ένα και μόνον βλέμμα, το οποίον εις στιγμήν απροσεξίας έρριψεν εκ του υπερώου του εις γυμνήν γυναίκα που ελούετο, ήρκησε δια να πέση ο κολοσσός εκείνος εις δύο θανάσιμα αμαρτήματα, εις την μοιχείαν και εις τον φόνον, και δια την πτώσιν του αυτήν ν' αναστενάξη και να κλαίη εις όλην την ζωήν του ζητών το έλεος του Θεού (Ψαλμ. 50).

Δυνατός; Αλλ' εάν εξετάσης καλώς τον εαυτόν σου, θα ίδης, ότι δεν είσαι οποίος φαντάζεσαι. Είσαι ηθικώς αδύνατος, και πρέπει να προσέχης εις το τι βλέπεις και ακούεις. Ομοιάζεις, αγαπητέ μου, ως προς το εύφλεκτον της αμαρτίας, ναι ομοιάζεις με δοχείον βενζίνης, το οποίον πρέπει να κρατής μακράν της πυράς των σεξουαλικών προβολών της τηλεοράσεως. Δεν είνε ολίγοι εκείνοι οι άνδρες και γυναίκες, οι οποίοι ύστερον από την θέαν αισχρών προβολών εσκανδαλίσθησαν, ανεφλέγησαν κυριολεκτικώς και έσπευσαν να ικανοποιήσουν τας αμαρτωλάς των επιθυμίας και να κυλισθούν εις το βόρβορον των αισχίστων παθών.

Δυνατός; Πόσον διδακτικόν είνε το παράδειγμα του Μ. Αλεξάνδρου! Ούτος, μολονότι διεκρίνετο δια την ισχυράν του θέλησιν, εν τούτοις, όταν κατέβαλε τον Πέρσην βασιλέα και εκυρίευσε τον γυναικωνίτην του, δεν ηθέλησε καν να επισκεφθή και να ίδη τας ωραιάς εκείνας Περσίδας γυναίκας, και τούτο, ίνα μη μολυνθή και πέση εις την αμαρτίαν. Διότι, μαθητής αυτός του φιλοσόφου Αριστοτέλους, εγνώριζεν, ότι εκ του οράν γεννάται το εράν. Η μητέρα του Δαρείου έμεινε κατάπληκτος από την υπέροχον αυτήν συμπεριφοράν του Μ. Αλεξάνδρου. Εδάκρυσεν, εγονυπέτησε, προσηυχήθη και είπεν· *«Ω θεοί, εάν δέν είνε θέλημά σας να νικήση ο υίός μου, άς νικήση ένας τοιοϋτος εύγενής βασιλεύς»*. Ο Μ. Αλέξανδρος, αν και έζησε τρεις αιώνας προ Χριστού, εφήρμοσε την ευαγγελικήν εντολήν· *«Ηκούσατε ότι έρρέθη τοίς αρχαίοις, ού μοιχεύσεις. Έγώ δε λέγω ύμιν ότι πᾶς ο βλέπων γυναίκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτήν ἤδη έμοίχευσεν αὐτήν έν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ»* (Ματθ. 5, 27-28).

3η αντιλογία: - Γνωρίζω να προφυλάσσωμαι!...

«Κλειΐστε τίς τηλεοράσεις». Αλλ' εξακολουθής ν' αντιλέγης. Νέα αντιλογία· - Γνωρίζω, λέγεις, την διαφθοράν της συγχρόνου τηλεοράσεως, συναισθάνομαι την διαφθοράν της καρδιάς μας, το ευόλισθον και το ευσκανδάλιστον, και δι' αυτό προσέχω, και μόλις αρχίζει η προβολή αισχρών και ακατονομάστων πραγμάτων, κλείνω την τηλεόρασιν.

Αλλά σε ερωτώμεν· Είνε τούτο εύκολον και ασφαλές; Ας είπωμεν ένα

παράδειγμα. Ας υποθέσωμεν, ότι κάποιος έξοχος μάγειρος σου ετοιμάζεν ένα εκλεκτόν γεύμα, και συ πεινασμένος ως άλλος Ησαύ ώρμας προς την χύτραν. Εάν την στιγμήν εκείνην κάποιος σου έλεγεν, ότι εις την χύτραν κακοποιός τις έρριψε σταγονίδια δηλητηρίου, σε ερωτώ, παρ' όλους τους νυγμούς του αισθήματος της πείνης, θα ετόλμας όχι να φάγης, αλλά καν να δοκιμάσης την δηλητηριώδη τροφήν; Ασφαλώς όχι. Προτιμότερον πεινασμένος, παρά να διατρέχης τον κίνδυνον να δηλητηριασθής. Παραβολικώς ομιλώ. Χύτρα, εις την οποίαν ρίπτει με μαεστρίαν τας σταγόνας του δηλητηρίου του ο Σατανάς, είνε αι τηλεοπτικά εκπομπάι. Και αυτά ακόμη που φημίζονται δια το ηθικόν περιεχόμενον, έχουν σταγονίδια δηλητηρίου, ικανά να δηλητηριάσουν ψυχικώς. Ο κίνδυνος να δηλητηριασθής από την πνευματικήν τροφήν που σου προσφέρει η τηλεόρασις είνε προφανής.

Κλείσε λοιπόν την τηλεόρασιν, και παρακίνησε και άλλους να την κλείσουν, έως ότου η τηλεόρασις φύγη από την εξουσίαν του Σατανά και έλθη εις την εξουσίαν του Χριστού, και τότε από όργανον κακού γίνη όργανον καλού. Αλλ' η εποχή αύτη είνε μακράν, πολύ μακράν. Δυστυχώς, όσον περνούν αι ημέραι, τόσον η τηλεόρασις εις παγκόσμιον κλίμακα διαφθείρεται και καθίσταται ένα παγκόσμιον όργανον διαφθοράς και εκφυλισμού. Το κουτί τούτο ξετρελλαίνει την ανθρωπότητα. Ο τηλεάνθρωπος, ο πρόδρομος του Αντιχρίστου, εν όψει.

Καρποί της νέας εξορμήσεως

Αλλ' εάν οι πολλοί με διαφόρους προφάσεις και αντιλογίας δεν θέλουν να κλείσουν τας τηλεοράσεις, υπάρχουν όμως, δόξα τω Θεώ, και άνδρες και γυναίκες, νέοι και παιδιά ακόμη, που έχουν τον ηρωϊσμόν να κλείσουν τας τηλεοράσεις.

Με την πρώτην εξόρμησιν, που έγινε με την δημοσίευσιν εις την «*Σπίθαν*» του άρθρου «*Κλειΐστε τις τηλεοράσεις*», χίλιοι έπαυσαν να παρακολουθούν τηλεόρασιν. Με την δευτέραν δε εξόρμησιν, που ήρχισε με την δημοσίευσιν του άρθρου «*Και πάλιν: Κλειΐστε τις τηλεοράσεις*» και με σχετικήν ομιλίαν εις την επί της οδού Ζωοδ. Πηγής 44 αίθουσας των Αθηνών, άλλοι χίλιοι περίπου τηλεθεαταί έπαυσαν να παρακολουθούν τηλεόρασιν. Μικρός αριθμός, αλλ' αριθμός που δίδει παρηγορίαν και θάρρος και ελπίδα, ότι οι 2.000 θα γίνουν 4.000, οι 4.000 θα γίνουν 8.000... Υπάρχουν δε και πολλοί άλλοι, οι οποίοι διεξάγουν αγώνα εις τας οικογενείας δια το κλείσιμον των τηλεοράσεων.

Η ηχώ του συνθήματος «*Κλειΐστε τις τηλεοράσεις!*» έφθασεν εις το εξωτερικόν, ως αποδεικνύουν επιστολαί, που λαμβάνομεν εκείθεν. Ας έχη δόξαν ο Θεός, διότι υπάρχουν ακόμη ώτα που ακούουν το ριζοσπαστικόν κήρυγμα και δεν δέχονται συμβιβασμόν με το κακόν.

Προς ηθικήν ενθάρρυνσιν, εκ των πολλών επιστολών αι οποίαι

ελήφθησαν, δημοσιεύομεν μίαν ληφθείσαν εξ Αγγλίας. Εν μεταφράσει η επιστολή του αγνώστου μου Άγγλου επιστολογράφου έχει ως εξής.

Σεβασμιώτατε,

Μετά την ανάγνωσι των απόψεων σας στην εφημερίδα «*Ήλιος*», πρέπει να συμφωνήσω μ' αυτές. Το συζήτησα με την σύζυγο και τα παιδιά μου, και συμφώνησαν και εκείνοι. Ας πάρουμε επί παραδείγματι τα μίκυ - μάους, που δείχνει η οθόνη είνε και αυτά γεμάτα βίαιες σκηνές. Έτσι λοιπόν, αν και έχουμε μόνο μία μαυρόασπρη τηλεόρασι, αποφασίσαμε να την πουλήσουμε, και δεν σκεπτόμαστε να αγοράσουμε άλλη. Συνεχίσατε το καλό έργο σας, Σεβασμιώτατε.

Ειλικρινά δικός σας

J. V HENRIKSEN

Μείνατε σταθεροί

Ω εκλεκταί ψυχαί, όσαι εις τον αιώνα αυτόν της διαφθοράς και ακολασίας είχετε τον ηρωϊσμόν να κλείσετε τας τηλεοράσεις, είσθε άξιοι συγχαρητηρίων. Ενικήσατε μίαν ωραίαν νίκην. Παρακαλώ μείνατε σταθεροί και ακλόνητοι εις την απόφασιν σας.

Και αντί της επιγείου και φθοροποιού τηλεοράσεως, ανοίγετε, παρακαλώ, ανοίγετε την άλλην εκείνην τηλεόρασιν, την ουράνιον τηλεόρασιν, την Αγίαν δηλαδή Γραφήν, και εκεί, εις τας αθανάτους σελίδας της, θα βλέπετε και θ' ακούετε όλα εκείνα τα θαυμάσια θεάματα και ακούσματα, και τότε αι λαμπρότεροι εκπομποί των κοσμικών τηλεοράσεων θα σας φαίνονται ανούσιοι και αηδείς.

Τελευταίοντες ευχόμεθα, όπως το παράδειγμα των 2.000 τηλεθεατών που έκλεισαν τας τηλεοράσεις των μιμηθούν και άλλοι Έλληνες και Ελληνίδες. Ας διαβάσουν, παρακαλώ, όλοι την επιστολήν του Άγγλου, ο οποίος ιδών εις εφημερίδα του Λονδίνου μικράν περίληψιν του άρθρου μας, έκλεισε την τηλεόρασιν...

Δια του παρόντος κηρύσσομεν τρίτην εξόρμησιν με σύνθημα «*Έλληνες και Έλληνίδες, κλείστε τις τηλεοράσεις*». Όσοι και όσαι, μικροί και μεγάλοι, ακούσουν το σύνθημα και λάβουν την ηρωϊκήν απόφασιν να κλείσουν τας τηλεοράσεις των, ας μας γράψουν, παρακαλώ, εις την Φλώριναν, και ημείς από της ακριτικής Φλωρίνης θα στείλωμεν εις αυτούς ως ευλογίαν ένα μικρόν δώρον.

6. - ΤΙ ΒΛΕΠΕΤΕ;

*«Κύριε! Απόστρεψον τοὺς ὀφθαλμούς μου τοῦ
μὴ ἰδεῖν ματαιότητα, ἐν τῇ ὁδῷ σου ζῆσόν με»
(Ψαλμ. 118, 37)*

Η επιθυμία της γνώσεως και αι αισθήσεις

Ο άνθρωπος, αγαπητοί μου, ο άνθρωπος, το έξοχον τούτο δημιούργημα του Θεού, διαφέρει από τα ζώα. Διαφέρει π.χ. σωματικώς. Αλλ' εκεί όπου η διαφορά ανθρώπου και ζώων είνε τεραστία, και χάσμα μέγα και αγεφύρωτον χωρίζει άνθρωπον και ζώα, είνε ο ψυχικός κόσμος. Είνε αι καλαί σκέψεις, αι ευγενεῖς επιθυμίαι, οι πόθοι και αι νοσταλγίαι που κρύπτονται εις την καρδίαν παντός ανθρώπου. Μία δε εκ των ευγενών αυτών επιθυμιών είνε και η επιθυμία της γνώσεως. Ως παρατήρησεν αρχαίος φιλόσοφος, ο άνθρωπος *«φύσει ὀρέγεται τοῦ εἰδέναι»*.

Παρατηρήσατε τα ζώα. Αισθάνονται την ανάγκην της τροφῆς και της διαιωνίσεως του είδους των. Πέραν τούτου ουδέν. Πεινά ο κόραξ; Εκβάλλει κραυγὴν *«κρά»* και ἵπταται υπεράνω κοιλάδων και λόφων. Ευρίσκει τροφήν; Ευθύς αποσύρεται εις την φωλέαν του, τρώγει και ησυχάζει. Πεινά ο ὄνος; Εκβάλλει αποκρουστικὴν φωνήν, επείγουσαν ἐκκλησιν προς τον κύριον του, ἵνα τω δώση τροφήν. Τω προσεφέρθη πλούσιον γεύμα από σανόν; Ο ὄνος τρώγει και ησυχάζει. Γαυγίζει ο σκύλος; Εάν του ρίψης κόκκαλον, ἀπέρχεται ευχαριστημένος και τρώγει ηδονικῶς το κόκκαλον του. Ανησυχεί δε, εάν τις ἄλλος σκύλος θελήσῃ να του το αρπάξῃ. Μετά το γεύμα του δεν αισθάνεται την ανάγκην να ακούῃ... μουσικὴν!

Ενώ ο άνθρωπος και προ της ικανοποιήσεως ἀλλά και μετά την ικανοποίησιν των φυσικῶν του αναγκῶν αισθάνεται την ανάγκην κάτι να ἴδῃ, κάτι ν' ἀκούσῃ, να ἔλθῃ εις επαφήν με τον ἔξω κόσμον και ν' ἀσχοληθῇ με κάτι ἀνώτερον. Ἐμφυτος η επιθυμία αὐτῆς είνε αι αισθήσεις, δια των οποίων ως δια θυρίδων ἔρχεται ο νους του ἀνθρώπου εις ἐπικοινωνίαν με τον ἐξωτερικόν κόσμον. Φαντασθήτε ἕναν ἄνθρωπον, ο οποίος να ἔχῃ ἀπολέσει τας αισθήσεις. Θα νοή μὲν, ἀλλά δεν θα δύναται να ἐκφράσῃ τον ἐσωτερικόν του κόσμον και να ἔλθῃ εις ἐπικοινωνίαν με τον ἐξωτερικόν κόσμον. Ἄνευ των αισθήσεων ο ἄνθρωπος θα ἦτο ως ο καταδικασμένος εις βαθύ και σκοτεινόν κελλίον φυλακῆς.

Πολύτιμοι, λοιπόν, αι αισθήσεις. Αι σπουδαιότεραι δε των πέντε αισθήσεων είνε, ὁμολογουμένως, η ὄρασις και η ἀκοή. Το μέγιστον ποσοστὸν των γνώσεων, τας οποίας ἀρύεται ο ἄνθρωπος εκ του ἐξωτερικοῦ κόσμου, προέρχονται εκ των ὀφθαλμῶν και των ὠτων, σπουδαιοτάτων ὀργάνων, δια των οποίων ο νους του ἀνθρώπου πληροφορεῖται. Ο ἄνθρωπος θέλει να βλέπῃ και

να ακούη. Άπληστος επιθυμία γνώσεως. Ως λέγει χαρακτηριστικός η Αγία Γραφή, *«οὐ πλησθήσεται ὀφθαλμὸς τοῦ ὄραν, καὶ οὐ πληρωθήσεται οὐδὲ ἀπὸ ἀκροάσεως»* (Εκκλ. 1, 8). Δηλαδή: Δεν χορταίνει το μάτι να βλέπη και το αυτί να ακούη. Όπως η θάλασσα, η οποία δέχεται τους ποταμούς, δεν λέγει ποτέ *«ἀρκεῖ»*, ούτω και η επιθυμία του οράν και του ακούειν δεν λέγει ποτέ *«ἀρκεῖ»*.

Η αμαρτία διέστρεψε τας επιθυμίας

Να κακίσωμεν την επιθυμίαν αυτήν; Όχι. Διότι και η επιθυμία αυτή εἶνε θεόσδοτος, και θα ἦτο μόνον πηγή ευλογιών δια τον άνθρωπον, εἴαν η επιθυμία εκινεῖτο συμφώνως προς το θέλημα του Θεού δια την πρόοδον και ευτυχίαν του ανθρωπίνου γένους. Αλλά δυστυχῶς παρενεβλήθη η αμαρτία. Η αμαρτία των πρωτοπλάστων, η οποία ως έναυσμα εἶχε το ὅτι η Εὐα δεν ἔκανε καλήν χρῆσιν της οράσεως. Καθὼς λέγει η Αγία Γραφή, *«εἶδεν ἡ γυνή, ὅτι καλὸν τὸ ξύλον εἰς βρῶσιν καὶ ὅτι ἀρεστὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν καὶ ὠραῖόν ἐστι τοῦ κατανοῆσαι, καὶ λαβοῦσα ἀπὸ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ ἔφαγε»* (Γεν. 3, 6).

Η αμαρτία! Ω η αμαρτία των πρωτοπλάστων! Αυτή ἐμόλυνε τας καθαρὰς πηγὰς της νοήσεως και αισθήσεως και διέστρεψαν ὅλας τας ευγενεῖς επιθυμίας του ανθρώπου, αι οποίαι, ἀντὶ πλέον να ευρίσκουν την φυσικὴν των ικανοποιήσιν εν τη εκτελέσει του θείου θελήματος, ζητούν την εκπλήρωσιν των εν τῷ θελήματι του Σατανά. Ο Σατανάς ἐκτοτε ἐξωθεῖ τους ανθρώπους, τους απογόνους του Αδάμ και της Εὐας, να βλέπουν ὄχι ἐκεῖνα, που πρέπει να επιθυμούν και να βλέπουν, και τα οποία αποτελοῦν, ως θα ἴδωμεν εἰς την συνέχειαν, ωραῖον κόσμον, ἀνεξάντλητον, πηγὴν πνευματικῶν ηδονῶν, ἀλλὰ να επιθυμούν και να βλέπουν ἐκεῖνα που ρητῶς ἀπαγορεύει ο νόμος του Θεού.

Μετὰ την πτώσιν η διάνοια του ανθρώπου ρέπει πλέον προς το πονηρόν. Το γυμνόν, το κακόν, το αἰσχροῦν, το φαῦλον και ἀνήθικον, το ἐγκληματικόν και αποτρόπαιον, αὐτὰ ζητεῖ να ἴδῃ και να ἀπολαύσῃ ο διεφθαρμένος νους του ανθρώπου. Ουκ επιθυμήσεις το κακόν, λέγει η ἐντολή του Θεού. Αλλ' ἐκεῖνο το ἀρνητικόν *«οὐκ»* το σβῆνει ο Σατανάς και λέγει εἰς τους ανθρώπους *«Ἐπιθυμήσεις ὅσα σοῦ ἀπαγορεύει ὁ Θεός»!* Επιθυμήσεις την γυναῖκα του πλησίον σου, τον πλούτον και εἰ τι ἄλλο υλικόν αγαθόν και προσπάθει να τα ἀποκτήσῃς δια παντός τρόπου.

«Ἐκ τοῦ ὄραν τίκτεται τὸ ἐράν»

Επιθυμήσεις! Οὕτως εἰς την καρδίαν του ανθρώπου ἀνάπτει κάμινος ἀνόμων επιθυμιῶν. Η περιέργεια να ἴδῃ και ν' ἀπολαύσῃ το κακόν ως ἀκανθα κεντὰ τον άνθρωπον συνεχῶς. Ὅργανον δε, δια του οποίου το κακόν βλέπεται, εἶνε οἱ οφθαλμοί. Οὗτοι καλοῦνται ως υπηρέται να προσφέρουν εἰς τον κύριον, τον νουν, τας υπηρεσίας των. Δια της οράσεως η αμαρτία ευρίσκει εἰσοδον εἰς

την καρδιάν. Ως έλεγον και οι αρχαίοι, «*ἐκ τοῦ ὄρᾶν τίκτεται τὸ ἐρᾶν*».

Ο Δαβίδ, επί παραδείγματι, όταν εκ του υπερώου των ανακτόρων του είδε την Βηρσαβεέ γυμνήν λουομένην εις τον κήπον της, η επιθυμία της σαρκικής αμαρτίας εξεκαύθη και διέπραξε την φοβεράν αμαρτίαν της μοιχείας, ακολούθως δε και του φόνου (Ιδέ Β΄ Βασ. κεφ. 11). Ο Δαβίδ ηττήθη υπό της αισχράς επιθυμίας.

Αντιθέτως, ως αναφέρει η ελληνική ιστορία, ο Μέγας Αλέξανδρος δεν ηθέλησε καν να ίδη τας ωραίας γυναίκας του γναικωνίτου του ηττηθέντος βασιλέως των Περσών Δαρείου. Έδωκεν υπέροχον παράδειγμα εγκρατείας. Η συμπεριφορά δε αύτη του ενδόξου βασιλέως της Μακεδονίας τοιαύτην εντύπωσιν προϋξένησεν εις την μητέρα του Δαρείου, ώστε αύτη ηυχήθη και είπεν· «*ὦ θεοί, ἐὰν δὲν εἶνε θέλημά σας νὰ νικήσῃ ὁ υἱός μου, ἅς νικήσῃ ὁ Ἀλέξανδρος!...*».

Προσοχή εις τους οφθαλμούς!

Δια τούτο μεγάλην προσοχήν συνιστά η Αγία Γραφή να έχωμεν εις τους οφθαλμούς. Ο σοφός Σολομών, γνωρίζων εκ πείρας τους κινδύνους τους οποίους διατρέχει τις εκ της ασυδοσίας των βλεμμάτων, απευθύνεται προς ένα έκαστον άνθρωπον και λέγει· «*Υἱέ, οἱ ὀφθαλμοί σου ὀρθὰ βλέπέτωσαν*» (Παροιμ. 4, 25).

Διδάσκαλος δε της Εκκλησίας, ερμηνεύων αλληγορικῶς το γραφικόν «*Ἀνέβη θάνατος διὰ τῶν θυρίδων ὑμῶν*» (Ίερ. 9, 21), παρατηρεῖ, ότι ο θάνατος, ο πνευματικός θάνατος, εισέρχεται εις την ψυχὴν δια μέσου των θυρίδων, θυρίδες δε εἶνε αι πέντε αισθήσεις του ανθρώπου, κατ' εξοχὴν δε η ὄρασις. Ως ασφαλίζει τις τα παράθυρα της οικίας του ἵνα μη εισέλθουν εις αὐτήν κλέπται και λησταί, οὕτω και ο άνθρωπος πρέπει να ασφαλίζη, να προσέχη την ὄρασιν του, ἵνα μη δι' αὐτῆς εισέρχωνται αισχραὶ εἰκόνες, ικαναί λόγω της διαφθοράς της ανθρωπίνης φύσεως να ανάψουν επιθυμίας και να προκαλέσουν την διάπραξιν της αμαρτίας, η οποία συνεπάγεται τον πνευματικόν θάνατον.

Εσωστρέφεια

Ἄνθρωποι ευγενεῖς, ασκηταί, επρόσεχον πολὺ τας θυρίδας, περί των οποίων ομιλεῖ ο προφήτης Ιερεμίας. Ενώ η σωματική των ὄρασις περιωρίζετο να βλέπη ὅ,τι ἔπρεπε να βλέπη, η ψυχική των ὄρασις ἦτο λίαν ανεπτυγμένη και ἔβλεπε και εθεάτο τα πνευματικά μεγαλεῖα. Ἐκλειον τας αισθήσεις δια τον ουρανόν. Τούτο δε σημαίνει εις την βαθυτέραν της ἔννοιαν η λέξις μυστήριον, η οποία παράγεται εκ της ρίζης του ρήματος μύω. Μύω = κλείω του οφθαλμούς, αυτοσυγκεντρώνομαι και αισθάνομαι το μεγαλεῖον του Θεού. Οι ἄνθρωποι αυτοί, σπάνια φαινόμενα, ανήκουν εις την κατηγορίαν των

εσωστρεφών ανθρώπων, οι οποίοι σύνθημα είχαν το του αγίου Γρηγορίου του Ναζιανζηνού «*ἐαυτῶ καὶ Θεῷ συστρεφόμενος*».

Αλλ' εις την εποχήν μας οι άνθρωποι έπαυσαν να είνε εσωστρεφεῖς και έγιναν εξωστρεφεῖς. Έπαυσαν να θαυμάζουν τα μεγαλεία του Θεού και θαυμάζουν,,, μικρότητας, αθλιότητας και ελεεινότητας του κόσμου τούτου. Τα μάτια των είνε ανοικτά μόνον δια να δεχθούν πάσαν κοσμικήν εικόνα. Θέλετε παράδειγμα;

Είνε πρωί Κυριακής. Ευρισκόμεθα εις χωρίον. Οι καμπάνες κτυπούν και καλούν τους χριστιανούς εις την ιεράν σύναξιν, δια να ίδουν και ακούσουν τα θαυμάσια της Θείας Λειτουργίας. Θα έπρεπε να προσέλθουν όλοι και με ιεράν κατάνυξιν να παρακολουθήσουν την τέλεσιν της Θείας Λειτουργίας και οι πνευματικώς προετοιμασμένοι να κοινωνήσουν των αχράντων μυστηρίων. Προσέρχονται; Ελάχιστοι! Οι άλλοι; Οι άλλοι προφασίζονται προφάσεις εν αμαρτίαις! Αλλ' ενώ δεν προσέρχονται εις την Θείαν Λειτουργίαν, αίφνης όλοι, συν γυναίξι και τέκνοις, εξέρχονται εις τους δρόμους. Τι συμβαίνει; Ποιον μέγα γεγονός λαμβάνει χώραν, ώστε να εξέρχονται εις προϋπάντησιν; Απλούστατα. Ένας τσιγγάνος σύρει μίαν αρκούδα με κουδούνια. Κτυπά το «*ντέφι*» του, η αρκούδα χορεύει, και όλοι βλέπουν το μέγα θέαμα!

Οι άνθρωποι χάσκουν ως μικρά παιδιά.

Αισχρά θεάματα κατά την αρχαιότητα

Ο άνθρωπος ζητεί θεάματα. Ο αρχαίος κόσμος προς ικανοποίησιν της επιθυμίας αυτής διωργάνωνε πομπώδεις εορτάς και πανηγύρεις προς τιμήν των θεών. Αλλ' επειδή οι θεοί των αρχαίων κατά την πίστιν αυτών ήσαν θεοί πλήρεις αισχροτήτων και εγκλημάτων, προστάται πάσης κακοήθειας, δια τούτο κατά τας πομπώδεις αυτάς τελετάς ελάμβανον χώραν όργια, τα οποία ο ειδωλολατρικός λαός επεδοκίμαζε και χειροκρότει. Αι ειδωλολατρικάί πόλεις, ότε εωρτάζετο και επανηγυρίζετο ιδίως ο Βάκχος, ο θεός της μέθης και της ακολασίας, επαρουσίαζον θέαμα οικτρών. Άνδρες και γυναίκες εκράτουν αισχρά σύμβολα , ετραγουδούσαν αισχρά τραγούδια, εξεστόμιζον αισχροτήτας, διέπραττον δημοσίως ασχημοσύνας, και πάντα ταύτα εθεωρούντο ως εκδήλωσεις λατρείας προς τον αισχρόν θεόν των. Ήσαν τα περιβόητα «*Βάκχεια*». Και κατεβλήθη μεν προσπάθεια υπό υπερόχων ανδρών, εμπνευσμένων ποιητών, όπως είνε ο Αισχύλος, ο Ευριπίδης και ο Σοφοκλής, δια να εξυψωθή το πνευματικόν και ηθικόν επίπεδον του λαού με τα λαμπρά θεατρικά έργα των, αλλ' η επίδρασις των δεν υπήρξεν αποτελεσματική. Οι άνδρες ούτοι ως αστραπαί διηυλάκωσαν το βαθύ εκείνο σκότος της ειδωλολατρίας. Ο κόσμος εβυθίζετο διαρκώς εις το τέλμα της αισχράς φιληδονίας, η οποία ετροφοδοτείτο και εξήπτετο από τα ελεεινά θεάματα που επαρουσιάζοντο από σκηνης και δια των οποίων διεκωμωδείτο ό,τι ακόμη είχε

μείνει ηθικώς όρθιον εν τη κοινωνία εκείνη. Άνδρες διακεκριμένοι δια την σοφίαν και την αρετήν των, ως ο Σωκράτης, δεν διέφυγον και αυτοί την από σκηνης διακωμώδησιν.

Άλλ' η μανία υπό της οποίας είχαν καταληφθή οι αρχαίοι Έλληνες εν καιρώ της παρακμής, να βλέπουν θεάματα αισχρά και να τιμούν και βραβεύουν τους ηθοποιούς της εσχάτης διαφθοράς, δεν υπήρξε μόνον φαινόμενον χαρακτηριστικόν της ζωής της αρχαίας Ελλάδος. Παρατηρείτο και εις άλλας χώρας.

Λαοί, που εστερούντο ζωηρών ενδιαφερόντων δια μίαν ανωτέραν ζωήν και δράσιν, κατελαμβάνοντο από ανίαν και μελαγχολίαν, και προσεπάθουν να διασκεδάσουν τας δυσαρέστους συναισθηματικάς καταστάσεις με παντός είδους ψυχαγωγίαν, αδιαφορούντες δια την ηθικήν. Ν' ακούσουν τας μεγαλυτέρας βλακείας, τα αισχρότερα τραγούδια, να ιδούν τα πλέον παράξενα και απίθανα πράγματα, να γελάσουν και να καγχάσουν, ιδού τι επεδίωκον οι άνθρωποι του αρχαίου κόσμου.

Φρικτά θεάματα εις την αρχαίαν Ρώμην

Άλλ' η πόλις, όπου η μανία αυτή δι' αμαρτωλά θεάματα είχε λάβει τεραστίας διαστάσεις, ήτο η αρχαία Ρώμη. Οι κάτοικοι της εις τους χρόνους της παρακμής της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας δια κανένα άλλο πράγμα δεν εσκέπτοντο ειμή μόνον δια να γεμίζουν τας κοιλίας των και να διασκεδάζουν την πλήξιν των με θεάματα. Όταν δεν είχαν άρτον, αλλά προπαντός όταν δεν είχαν θεάματα, ήσαν έτοιμοι να επαναστατήσουν κατά του αυτοκράτορος. Σύνθημα των ήτο «*Άρτος και θεάματα*». Ποία δε τα θεάματα; Όχι τα ευγενή εκείνα θεάματα, που επαρουσίαζον από σκηνης οι υπέροχοι ποιηταί, των οποίων τα ονόματα εμνημονεύθησαν ανωτέρω, αλλά θεάματα προκαλούντα φρίκην και αποτροπιασμόν. Ταύτα δε ήσαν αι θηριομαχίαι.

Θηριομαχίαι ετελούντο εις το περίφημον αμφιθέατρον της Ρώμης, του οποίου ερείπια σώζονται μέχρι σήμερον. Εκεί συνέρρεον τα πλήθη. Εκεί πληβείοι και πατρίκιοι. Εκεί άρχοντες και στρατηγοί αυτός ο αυτοκράτωρ. Τι να ιδουν; Θηρία νηστικά, από ημέρας έγκλειστα εις κλωβούς, που αφήνοντο ελεύθερα, δια να επιτεθούν όχι μόνον εναντίον των θηριομάχων, αλλά και εναντίον δυστυχησμένων ανθρώπων, εναντίον δούλων και αιχμαλώτων, εναντίον τέλος χριστιανών, οι οποίοι επροτίμησαν να γίνουν βορά των θηρίων παρά να αρνηθούν την πίστιν των εις τον Χριστόν. Φοβερόν το θέαμα να βλέπη τις λέοντας και τίγρεις να κατασπαράσσουν ανθρώπους, να τσακίζουν τα κόκκαλα των και η άμμος του αμφιθέατρου να βάφεται με ανθρώπινον αίμα...

Φρίκη! Και εις τα θεωρεία εκάθηντο άνθρωποι. Άνθρωποι; Την μορφήν άνθρωποι, αλλ' ως προς τας ψυχικάς διαθέσεις αγριώτεροι θηρίων. Εις τας καρδιάς των το αίσθημα του οίκτου ήτο άγνωστον. Οι θεαταί εκείνοι

ησθάνοντο ηδονήν να βλέπουν αίματα. Και η ηδονή των ήτο τόσον μεγαλύτερα, όσον τραγικώτερα ήτο η πάλη ανθρώπων και θηρίων. Σαδισμός!

Ο κόσμος εκείνος είχεν εξαγριωθή. Εις αυτόν ήρμοζε το ψαλμικόν·
«Άνθρωπος έν τιμή ών ού συνήκε, παρασυνεβλήθη τοίς κτήνεσι τοίς άνοήτοις και ώμοιώθη αύτοίς» (Ψαλμ. 48, 13).

Η τελεία ηθική του Ευαγγελίου

Αλλά την ροπήν του αρχαίου κόσμου προς την θηριομαχίαν και τα αισχρά θεάματα ανέκοψεν ο Χριστιανισμός. Ο Χριστός edίδαξε νέαν ηθικήν, τελείαν ηθικήν, και, το κυριώτερον, με το θείον παράδειγμα του, παράδειγμα απαραμίλλου αγάπης και αυταπαρνήσεως, ανέσκαψε τα βάθη της ανθρωπίνης καρδιάς, ανεύρε τον θείον σπινθήρα του ελέους, και δια της θείας χάριτος του ήναψεν ο Θεάνθρωπος το άγιον πυρ της θεϊκής αγάπης. Αύτη κατέκαυσε τας ακάνθας και τα άγρια δάση των παθών. Κατηργήθη ο παλαιός άνθρωπος και edημιουργήθη ο νέος, ο εν Χριστώ άνθρωπος, η καινή κτίσις.

Το Ευαγγέλιον απαγορεύει όχι μόνον τας κακάς πράξεις, κλοπήν, πορνείαν, φόνον, αλλά και τας κακάς επιθυμίας, αι οποίαι ως ρίζαι υπάρχουν εις το βάθος της ανθρωπίνης καρδιάς και, μη υπαρχούσης αντιστάσεως, δύνανται να βλαστήσουν και να γίνουν τεράστια δένδρα κακίας και διαφθοράς με τους απαισίους καρπούς των. Ναι! Εκ της καρδιάς, έδρας των κακών επιθυμιών, προέρχονται *«διαλογισμοί πονηροί, φόνοι, μοιχεΐαι, πορνείαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαί, βλασφημίαι»* (Ματθ. 15, 19).

Ο Χριστός απαγορεύει όχι μόνον την πράξιν της μοιχείας, αλλά και την κακήν επιθυμίαν, το αισχρόν βλέμμα. Είπε, και οι λόγοι του είνε αιωνίου κύρους· *«Πᾶς ό βλέπων γυναΐκα προς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτήν ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτήν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ»* (Ματθ.5,28). Συνεπώς, ο χριστιανός, εάν θέλη όχι μόνον να λέγεται, αλλά και να είνε γνήσιος μαθητής και οπαδός του Εσταυρωμένου, οφείλει να προσέχη την όρασιν του και να μην ρίπτει βλέμματα αμαρτωλά εις γυναίκας. Πολύ δε περισσότερο να μη συχνάζη εις τόπους, όπου η γυναίκα προβάλλεται προκλητικώς με προφανή σκοπόν την διέγερσιν της αισχράς επιθυμίας. Και δεν υπάρχει αμφιβολία, ότι τοιούτος τόπος αισχράς εκμεταλλεύσεως της γυναικός ήσαν τα αρχαία θέατρα της ειδωλολατρικής εποχής. Δια τον λόγον τούτον από τας πρώτας ημέρας του Χριστιανισμού η Εκκλησία απηγόρευσε εις τους χριστιανούς να φοιτούν εις τα θέατρα, εις τα οποία *«ή ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς»* (Α Ιωαν. 2,16), η καίουσα φλοξ της σαρκός, εύρισκεν άφθονον υλικόν.

Η στάσις της Εκκλησίας

Η εποχή των χριστιανών της αποστολικής εποχής εκ των θεάτρων και των

θηριομαχιών ήτο καθολική. Ένα μάλιστα σημείον, από το οποίον οι ειδωλολάτραι αντελαμβάνοντο ότι κάποιος ήτο χριστιανός, ήτο ότι δεν τον έβλεπον ποτέ να παρακολουθή τοιαύτα θεάματα.

Αλλά και όταν η αυστηρότης των ηθών των χριστιανών ήρχισε να κλονίζεται, ιδίως από της εποχής του Μ. Κωνσταντίνου, ότε ο Χριστιανισμός εγένετο επίσημος θρησκεία του κράτους και πλήθη ειδωλολατρών εισώρμησαν εις την νέαν θρησκείαν, η Εκκλησία δεν υπεχώρησε προ της νέας καταστάσεως, αλλά σταθερά και ακλόνητος εις τας ευαγγελικάς θέσεις, βράχος αμετακίνητος εν μέσω της μαινομένης θαλάσσης, εξηκολούθησε να κυρύττη ό,τι παρέδωκεν ο Χριστός και εκήρυξαν οι απόστολοι. Η διδασκαλία επί του θέματος των αισχρών θεαμάτων υπήρξε συνεχής και αναλλοίωτος. Και απόδειξις είνε οι ιεροί Κανόνες Οικουμενικών και Τοπικών Συνόδων, δια των οποίων απηγορεύθη αυστηρώς εις τους χριστιανούς η παρακολούθησις αισχρών θεαμάτων. Εκ των Κανόνων παραθέτομεν το κείμενον του 51ου Κανόνος της ΣΤ΄ Οικουμενικής Συνόδου, ως και την ερμηνείαν του αγίου Νικοδήμου του Αγιορείτου.

«Καθόλου απαγορεύει ή αγία και οίкуμενική Σύνοδος τοὺς λεγομένους μίμους, και τὰ τούτων θέατρα, εἴτα γεμὴν και τὰ τῶν κυνηγίων θεωρία, και τὰς ἐπὶ σκηνῆς ὀρχήσεις ἐπιτελεῖσθαι. Εἰ δὲ τίς τοῦ παρόντος Κανόνος καταφρονήσῃ, και πρὸς τὶ ἑαυτὸν τῶν ἀπηγορευμένων τούτων ἐκδῶ, εἰ μὲν Κληρικὸς εἴη, καθαιρέσθω, εἰ δὲ λαϊκὸς ἀφοριζέσθω».

Ερμηνεία

«Μὲ ὄλην τὴν τελειότητα ἐμποδίζει ὁ παρὼν Κανὼν τὸ νὰ γίνωνται οἱ λεγόμενοι μῖμοι, οἵτινες ποτὲ μὲν τῶν Ἀράβων μιμούμενοι τὰ σχήματα, ποτὲ δὲ τῶν Ἀρμενίων, ἄλλο τε τῶν δούλων, μερικαῖς φοραῖς δὲ κτυπῶντες ραπίσματα εἰς τὰ πρόσωπα, παρακινουῦσι μὲ ὅλα ταῦτα τοὺς βλέποντας εἰς τὸ νὰ γελῶσιν ἀκράτητα. Θεωρία δὲ κυνηγίων εἶναι, ὅταν βλέπη τινὰς τὰ θηρία, λέοντας θετέον, ἢ ἀρκούδας, ἢ ἄλλα, νὰ μάχωνται, ἢ ἀναμεταξὺ των, ἢ μὲ ἀνθρώπους ὅπου εἶναι καταδικασμένοι εἰς θάνατον. Ἀσπλαγχνία γὰρ και ὠμότης μεγάλη εἶναι τὸ νὰ βλέπη τινὰς τῶν τοιούτων τὰ αἵματα εκχυνόμενα, και νὰ γελᾷ. Ἐμποδίζει δὲ πρὸς τούτοις και τοὺς χορούς, και ἄσεμνα λυγίσματα ὅπου κάμνουν, εἴτε ἄνδρες, εἴτε γυναῖκες εἰς τὰς σκηνὰς· σκηνὴ δὲ εἶναι ἢ τέντα, μέσα εἰς τὴν ὁποίαν ἔκαμναν κάθε ὑπόκρισιν και προσποίησιν ἢ ἔνθα τις ἴσταται σκηνικὴν ἐπιδεικνύμενος τέχνην, κατὰ τὸν 19' τίτλ. Φωτίου κεφ. κα', ὅθεν και σκηνικοὶ ὀνομάζονται αὐτοὶ ὁποῦ, ποτὲ μὲν ὑποκρίνονται πῶς εἶναι αὐθένται, ποτὲ δε, πῶς εἶναι δούλοι, και ἄλλο τε, πῶς εἶναι ἄλλοι. Ὅποιος δὲ καταφρονήσῃ τὸν παρόντα Κανόνα, και δώσῃ τὸν ἑαυτὸν του εἰς τὴν θεωρίαν τῶν τοιούτων, εἰ μὲν κληρικὸς εἶναι, ἅς καθαιρέται, εἰ δὲ λαϊκός, ἅς ἀφορίζεται».

Ομιλεῖ ο ἱερός Χρυσόστομος

Όλοι δε οι Πατέρες και Διδάσκαλοι της Ορθοδόξου Εκκλησία, οι οποίοι ασχολούνται με το θέμα των αισχρών θεαμάτων, απαγορεύουν την φοίτησιν των χριστιανών εις τα θέατρα. Αλλ' εκείνος εκ των Πατέρων, ο οποίος ζωηρώς περιέγραψε την πνευματικήν ζημίαν που προέρχεται εκ της θέας των αισχρών θεαμάτων και μετά δριμύτητος ήλεγξε τους μεταβαίνοντας εις τα θέατρα και ηπειλήσε να κλείση τας θύρας του Ναού εις τους τοιούτους, είνε ο ἱερός Χρυσόστομος. Εις πολλά σημεία των εμπνευσμένων λόγων του ακούομεν την

φωνήν του, η οποία ως κεραυνός πίπτει εις τας κεφαλάς των θεατροφίλων.
Ακούσωμεν τον ιερόν Πατέρα:

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

«Οὐ γὰρ οὕτω τὸ ἀμαρτάνειν ἐστὶ χαλεπὸν, ὡς ἡ μετὰ τὴν ἀμαρτίαν ἀναισχυντία καὶ τὸ μὴ πείθεσθαι τοῖς ἱερεῦσι τὰ τοιαῦτα κελεύουσι. Καὶ τί τοσοῦτον ἡμάρτηται τούτοις, ὥστε αὐτοὺς ἐκβαλεῖν τῶν ἱερῶν τούτων περιβόλων; Καὶ ποίαν ἑτέραν ταύτης ζητεῖς μείζονα ἀμαρτίαν, ὅταν μοιχοὺς ἑαυτοὺς ἀπηρτισμένους ποιήσαντες, ἀναιδῶς, καθάπερ κύνες λυττῶντες, ἐπιδηδῶσι τῇ ἱερᾷ ταύτῃ τραπέζῃ; Καὶ εἰ βούλει μαθεῖν καὶ τὸν τρόπον τῆς μοιχείας, οὐκ ἔμὸν ἔρῳ σοι λόγον, ἀλλ' αὐτοῦ τοῦ μέλλοντος ἡμῶν δικάζειν τὴν ζωὴν ἅπασαν. Ὁ γὰρ “ἐμβλέμψας, φησί, γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς, ἤδη ἐμοίχευσε αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ”. Εἰ δὲ ἡ ἀπὸ ταῦτομάτου κατὰ τὴν ἀγορὰν ἐντυχοῦσα γυνὴ καὶ ὡς ἔτυχεν ἐσταλμένη τὸν περιέργως ἰδόντα εἴλε πολλάκις τῇ τῆς ὄψεως θεωρία· οἱ μὴ ἀπλῶς μηδὲ ἀπὸ ταῦτομάτου, ἀλλ' ἀπὸ σπουδῆς τοσαύτης, ὡς καὶ τῆς Ἐκκλησίας ὑπεριδεῖν, καὶ διὰ τοῦτο ἀναβάντες ἐκεῖ, καὶ διημερεύσαντες, καὶ ταῖς ὄψεσι τῶν ἠτιμωμένων γυναικῶν ἐκείνων προσηλωμένοι, πῶς δυνήσονται λέγειν, ὅτι οὐ πρὸς ἐπιθυμίαν εἶδον; ὅπου καὶ ῥήματα διακεκλασμένα, καὶ ἄσματα πορνικά, καὶ φωνὴν πολλὴν ἡδονὴν ἔχουσα, καὶ ὀφθαλμῶν ὑπογραφαί, καὶ ἐπιτρίμματα παρειᾶς, καὶ στολὴ περιεργότερον συγκειμένη, καὶ σχῆμα γοητείας γέμον πολλῆς, καὶ ἕτεραι πολλαὶ μαγανεῖαι πρὸς ἀπάτην καὶ δέλεαρ τῶν ὀρόντων κατεσκευασμένοι, καὶ ραθυμία ψυχῆς τῶν θεωμένων, καὶ πολλὴ ἡ διάχυσις, καὶ ἡ παρὰ τοῦ τόπου πρὸς ἀσέλγειαν παράκλησις, καὶ ἡ τῶν φθασάντων, καὶ ἡ τῶν μετὰ ταῦτα ἀκουσμάτων· ἡ διὰ τῶν συρίγγων, ἡ διὰ τῶν αὐλῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων μελωδία καταγοητεύουσα, καὶ τὸ στερρὸν τῆς διανοίας καταμαλάπτουσα, καὶ ταῖς τῶν πορνῶν ἐπιβουλαῖς προετρεπίζουσα τὰς τῶν καθημένων ψυχάς, καὶ ἐυαλώτους ποιοῦσα. Εἰ γὰρ ἐνταῦθα, ὅπου ψαλμοὶ καὶ εὐχαί, καὶ θείων λογίων ἀκρόασις, καὶ φόβος Θεοῦ, καὶ εὐλάβεια πολλή, πολλάκις, ὥσπερ τις ληστής κακοῦργος, λαθοῦσα ἐπεισῆλθεν ἢ ἐπιθυμία· πῶς οἱ ἐν θεάτρῳ καθήμενοι, καὶ μηδὲν μῆτε ὀρῶντες, μῆτ' ἀκούοντες ὑγιές, ἀλλὰ πολλῆς γέμοντες αἰσχροτήτος, πολλῆς τῆς βλακειᾶς, καὶ διὰ παντὸς πολιορκούμενοι, καὶ δι' ὠτων, καὶ δι' ὀφθαλμῶν, δύναντ' ἂν λιγώτεροι γενέσθαι τῆς πονηρᾶς ἐκείνης ἐπιθυμίας; Μὴ δυνάμενοι δέ, πῶς δυνήσονται τῶν τῆς μοιχείας ἐγκλημάτων ἀπηλλάχθαι ποτέ; Οἱ δὲ τῶν τῆς μοιχείας ἐγκλημάτων οὐκ ἀπηλλαγμένοι, πῶς δυνήσονται χωρὶς μετανοίας τῶν ἁγίων τούτων ἐπιβῆναι προθύρων, καὶ τοῦ καλοῦ τούτου μετασχεῖν συλλόγου;

Διὸ δὴ παραινῶ καὶ δέομαι, πρότερον ἐξομολογήσει καὶ μετανοία καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἀποσμηξαμένους τὴ ἐκ τῆς θεωρίας ἀμαρτίαν, οὕτω τῶν θείων ἀκροᾶσθαι λογίων. Οὐ γὰρ τὸ τυχὸν ὑμῖν πεπλημμελήται. Καὶ τοῦτο καὶ ἐκ παραδειγμάτων ἴδοι τις ἂν σαφῶς. Εἰς γὰρ τῆς οἰκέτης εἰς κιβώτιον, ἔνθα τὰ δεσποτικὰ ἱμάτια ἐναπέκειτο πολυτελεῖ καὶ διάχρυσα, ἱμάτιον δουλικὸν ρύπου

γέμον και πολλῶν τῶν φθειρῶν ἐναπέθετο, ἄρα ἂν πράως ἤνεγκας τὴν ὕβριν, εἶπέ μοι; Τὶ δέ, εἴ τις εἰς ἀγγεῖον χρυσοῦν μυρα διηνεκῶς ἔχειν εἰώθος, κόπρον καὶ βόρβορον ἐνέχεεν, οὐκ ἂν καὶ πληγὰς ἐπέθηκας τῷ πλημμελήσαντι τούτο; Εἶτα κιβωτίων μὲν καὶ σκευῶν καὶ ἱματίων καὶ μύρων τοσαύτην ποιησόμεθα τὴν πρόνοιαν, τὴν δὲ ψυχὴν τὴν ἡμετέραν πάντων τούτων ευτελεστέραν εἶναι νομιούμεν; καὶ ἔνθα τὸ μύρον τὸ πνευματικὸν εἰσεχύθη, διαβολικὰς πομπὰς ἐπεμβαλοῦμεν, καὶ ἀκούσατα σατανικά, καὶ ἄσματα πορνείας γέμοντα;

Καὶ πῶς ταῦτα ὁ Θεὸς οἴσει, εἶπέ μοι; Καίτοι οὐ τοσοῦτον τὸ μέσον μύρου καὶ βορβόρου καὶ ἱματίων δεσποτικῶν καὶ δουλικῶν, ὅσον το μέσον τῆς πνευματικῆς χάριτος καὶ ταύτης τῆς πονηρᾶς ἐνεργείας. Οὐ δέδοικας, ἄνθρωπε, τοῖς αὐτοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τὴν κλίνην τὴν ἐπὶ τῆς ὀρχήστρας βλέπων, ἔνθα τὰ μυσερὰ τελεῖται τῆς μοιχείας δράματα, καὶ τὴν τράπεζαν ταύτην τὴν ἱεράν, ἔνθα τὰ φρικτὰ τελεῖται μυστήρια; Ταῖς αὐταῖς ἀκοαῖς πόρνης ἀκούων αἰσχρολογούσης, καὶ προφήτου καὶ ἀποστόλου σε μυσταγωγοῦντος; Τῇ αὐτῇ καρδίᾳ τὰ δηλητήρια δεχόμενος φάρμακα, καὶ τὴν θυσίαν τὴν φρικτὴν καὶ ἀγίαν;

Οὐκ ἐντεῦθεν ἀνατροπαὶ βίων, καὶ διαφθοραὶ γάμων, καὶ πόλεμοι καὶ μάχαι ἐν ταῖς οἰκίαις; Ὅταν γὰρ ὑπὸ τῆς ἐκεῖ θεωρίας διαχυθῆς, καὶ χαυνότερος γενόμενος καὶ ἀσελγέστερος καὶ σωφροσύνης ἀπάσης ἐχθρός, ἐπανελθὼν ἴδῃς τὴν γυναῖκα τὴν ἰδίαν, ἀηδέστερον ὄψει πάντως, οἷα ἂν ἦ. Ὑπὸ γὰρ τῆς ἐν τοῖς θεάτροις ἐμπρησθεῖς ἐπιθυμίας, καὶ ὑπὸ τῆς ξένης ἐκείνης θεωρίας ἀλοῦς τῆς γεγοητευμένης, τὴν σώφρονα καὶ κοσμίαν καὶ τοῦ βίου παντος κοινωνὸν ἀτιμάζεις, ὑβρίζεις, μυρίοις περιβάλλεις ὀνειδέσιν, οὐδὲν ἔχων ὅλως ἐγκαλέσαι, ἀλλ' αἰσχυρόμενος τὸ πάθος εἰπεῖν, καὶ τὸ τραῦμα δεῖξαι, ὅπερ ἐκεῖθεν λαβὼν ἐπανῆλθες, ἐτέρας πλέκεις προφάσεις, ἀφορμὰς ζητῶν ἀπεχθείας ἀλόγους, καὶ τῶν μὲν οἴκοι πάντων ὑπερορῶν, πρὸς δὲ τὴν μιανὴν καὶ ἀκάθαρτον κεχηνῶς ἐκείνην ἐπιθυμίαν, παρ' ἧς τὸ τραῦμα ἐδέξω καὶ τὴν ἡχὴν τῆς φωνῆς ἔχων ἐγκαθημένην τῇ ψυχῇ ἔναυλον, καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὸ βλέμμα καὶ τὰ κινήματα, καὶ πάντα τῆς πορνείας τὰ εἶδωλα, οὐδὲν μεθ' ἡδονῆς ὁρᾶς τῶν ἐπὶ τῆς οἰκίας.

Καὶ τί λέγω τὴν γυναῖκα καὶ τὴν οἰκίαν; Καὶ τὴν Ἐκκλησίαν γὰρ αὐτὴν ἀηδέστερον ὄψει, καὶ ρημάτων ἀπεχθῶς ἀκούση τῶν περὶ σωφροσύνης, τῶν περὶ σεμνότητος. Οὐκέτι γὰρ ἔσται σοι διδασκαλία, ἀλλὰ κατηγορία τὰ λεγόμενα, καὶ εἰς ἀπόγνωσιν κατὰ μικρὸν ὑποσυρεῖς, τέλειον ἑαυτὸν ἀπορρήξεις τῆς κοινωφελοῦς ταύτης διδασκαλίας.

Διὰ τοῦτο παρακαλῶ πάντα ὑμᾶς, αὐτοὺς τε φεύγειν τὰς πονηρὰς ἐν τοῖς θεάτροις διατριβάς, καὶ τοὺς ἐσχολακότας τούτοις ἐκεῖθεν ἀφέλκειν. Οὐ γὰρ ἔστι ψυχαγωγία, ἀλλ' ὄλεθρος καὶ τιμωρία καὶ κόλασις τὰ ἐκεῖ γινόμενα ἅπαντα. Τὶ γὰρ ὄφελος τῆς προσκαιροῦ ταύτης ἡδονῆς, ὅταν διηνεκῆς ἐντεῦθεν ἡ ὀδύνη τίκῃται, καὶ ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἐν νυκτὶ κεντούμενος ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας, πᾶσιν ἧς δυσχερῆς καὶ δυσάρεστος;» (Ἰδε Ε.Π. Migne 54, 695-607).

Εἰς ἄλλην δε ομιλίαν ἐν ἱερά ἀγανακτήσει ἀκούεται νὰ λέγη:

«Πότε οὖν ἀκοῦσαι δυνήσῃ Παύλου; πότε αἰσθησιν λαβεῖν τῶν

πεπλημμελημένων, μεθύων ἀεὶ καὶ διηνεκῶς ἀπὸ τῆς θεωρίας ἐκείνης; Ὅτι γὰρ παραγέγονας ἔνταῦθα, οὐ θαυμαστὸν καὶ μέγα· μᾶλλον δὲ θαυμαστὸν. Ἐνταῦθα μὲν γὰρ καὶ ἀπλῶς καὶ ἀφοσιούμενος παραγίνῃ· ἐκεῖ δέ, μετὰ σπουδῆς καὶ δρόμου καὶ πολλῆς τῆς προθυμίας. Καὶ δῆλον ἐξ ὧν οἴκαδε φέρεις, ἐκεῖθεν ἀναχωρῶν. Καὶ γὰρ τὸν βόρβορον ἅπαντα τὸν ἐκχυθέντα ὑμῖν ἐκεῖ διὰ τῶν ρημάτων, διὰ τῶν ὠδῶν, διὰ τοῦ γέλωτος, εἰς τὴν οἰκίαν ἕκαστος συνάγοντες φέρετε· μᾶλλον δὲ οὐκ εἰς τὴν οἰκίαν μόνον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν διάνοιαν ἕκαστος τῆς ἑαυτοῦ. Καὶ τὰ μὲν οὐκ ἄξια τοῦ βδελύτεσθαι ἀποστρέφη, τὰ δὲ βδελυκτὰ οὐ μισεῖς, ἀλλὰ καὶ ἀγαπᾷς. Πολλοὶ γοῦν ἀπὸ μὲν τάφων ἐπανελθόντες ἐλούσαντο· ἀπὸ δὲ θεάτρων ἀναχωροῦντες οὐκ ἐστέναζαν, οὐδὲ ἐζέχεαν δακρύων πηγᾶς· καίτοι γε ὁ μὲν νεκρὸς οὐκ ἀκάθαρτον· ἡ δὲ ἁμαρτία τοσαύτην ἐντιθήσι κηλῖδα, ὡς μηδὲ μυρίαὶς πηγαῖς ἐκκαθᾶραι, ταύτην δύνασθαι, ἀλλὰ μόνοις δακρύσι καὶ ἐξομολογήσεσιν. Ἄλλ' οὐδεὶς ὁ αἰσθανόμενος τῆς κηλίδος ταύτης. Ἐπειδὴ γὰρ ἄχρη οὐ φοβούμεθα, διὰ τοῦτο ἄ μὴ χρη δεδοίκαμεν.

Τίς δὲ καὶ ὁ πάταγος; τίς δὲ καὶ ὁ θόρυβος, καὶ αἱ σατανικαὶ κραυγαί, καὶ τὰ διαβολικὰ σχήματα; Ὁ μὲν γὰρ ὄπισθεν ἔχει κόμην νέος ὧν, καὶ τὴν φύσιν ἐκθηλύνων, καὶ τῷ βλέμματι καὶ τῷ σχήματι, καὶ τοῖς ἱματίοις, παρὶ πᾶσιν ἀπλῶς εἰς εἰκόνα κόρης ἀπαλῆς ἐκβῆναι φιλονικεῖ. Ἄλλος δὲ τίς γεγηρακῶς ὑπεναντίως τούτῳ τὰς τρίχας ξυρῶ περιελών, καὶ ἐζωσμένος τὰς πλευράς, πρὸ τῶν τριχῶν ἐκτέμνων τὴν αἰδῶ, πρὸς τὸ ραπίζεσθαι ἔτοιμος ἕστηκε, πάντα καὶ λέγειν καὶ ποιεῖν παρεσκευασμένος. Αἱ δὲ γυναῖκες γυμνῇ τῇ κεφαλῇ ἀπηρυθριασμέναι πρὸς δῆμον ἐστήκασιν διαλεγόμεναι, τοσαύτην μελέτην ἀναισχυντίας ποιοῦμεναι, καὶ πᾶσαν ἰταμότητα καὶ ἀσέλγειαν εἰς τὰς τῶν ἀκουόντων ἐκχέουσαι ψυχάς. Καὶ μία σπουδῆ, πᾶσαν ἐκ βάθρων ἀνασπάσαι τὴν σωφροσύνην, καταισχύναί τὴν φύσιν, ἐμπλῆσαι τοῦ πονηροῦ δαίμονος τὴν ἐπιθυμίαν. Καὶ γὰρ καὶ ῥήματα αἰσχροῦ αὐτόθι, καὶ σχήματα αἰσχροτέρα, καὶ κουρὰ τοιαύτη, καὶ βάδισις, καὶ στολή, καὶ φωνή, καὶ μελῶν διάκλασις, καὶ ὀφθαλμῶν ἐκτροφαί, καὶ σύριγγες, καὶ αὐλοί, καὶ δράματα, καὶ ὑποθέσεις, καὶ πάντα ἀπλῶς τῆς ἐσχάτης ἀσελγείας ἀνάμεστα.

Πότε οὖν ἀνανήψεις, εἶπέ μοι, τοσοῦτόν σοι πορνείας ἄκρατον ἐγχείοντος τοῦ διαβόλου, τοσαύτας ἀκολασίας κύλικας κεραυνύντος; Καὶ γὰρ καὶ μοιχεῖαι, καὶ γάμων ἐκεῖ κλοπαί, καὶ γυναῖκες ἐκεῖ πορνεύόμεναι, ἄνδρες ἡταιρηκότες, νέοι μαλακιζόμενοι, πάντα παρανομίας μεστά, πάντα τερατωδίας, πάντα αἰσχύνης. Οὐκ ἄρα γελᾶν ἐπὶ τούτοις τοὺς καθήμενους ἐχρῆν, ἀλλὰ δακρύειν καὶ στένειν πικρόν.

Τὶ οὖν; Ἀποκλείσωμεν τὴν ὀρχήστραν, φησί, καὶ τῷ λόγῳ τῷ σῶ τὰ πάντα ἀνατραπήσεται; Νῦν μὲν οὖν πάντα ἀνατέτραπται. Πόθεν γὰρ οἱ τοῖς γάμοις ἐπιβουλεύοντες; εἶπέ μοι· οὐκ ἀπὸ τῆς σκηνῆς ταύτης; Πόθεν οἱ τοὺς θαλάμους διορύττοντες; οὐκ ἀπὸ τῆς ὀρχήστρας ἐκείνης; οὐκ ἐντεῦθεν οἱ ἄνδρες ταῖς γυναῖξιν φορτικοί; οὐκ ἐντεῦθεν τοῖς ἀνδράσιν αἱ γυναῖκες εὐκαταφρόνητοι; οὐκ ἐντεῦθεν οἱ πλείους μοιχοί; Ὡστε ὁ τὰ πάντα ἀνατρέπων ὁ πρὸς τὸ θέατρον βαδίζων ἐστίν, ὁ τυραννίδα χαλεπὴν ἐπεισάγων. Οὐχί, φησίν, ἀλλὰ τῇ τῶν νόμων

εὐταξία τοῦτο δοκεῖ. Τὸ γὰρ γυναῖκας διασπᾶν, καὶ παῖδας ὑβρίζειν νέους, καὶ οἰκίας ἀνατρέπειν, τῶν τὰς ἀκροπόλεις κατειληφόντων ἐστὶ. Καὶ τὶς μοιχός, φησὶν, ἀπὸ τῶν θεαμάτων τούτων γέγονε; Τὶς γὰρ οὐ μοιχός; Καὶ εἶγε ἦν ὀνομαστὶ νῦν εἰπεῖν, ἔδειξα ἂν ὅσους ἄνδρας ἀπέσχισαν γυναικῶν, ὅσους ἔλαβον αἰχμαλώτους αἰ πόρνοι ἐκεῖνοι, τοὺς μὲν ἀπ' αὐτῆς ἀναστήσασαι τῆς εὐνῆς, τοὺς δὲ οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἀφεῖσαι ὀμιλῆσαι γάμω.

Τὶ οὖν; εἰπέ μοι τοὺς νόμους ἀνατρέψομεν ἅπαντας; Καὶ μὴν παρανομίαν ἔστιν ἀνατρέψαι, ταῦτα λύοντες τὰ θέατρα. Οἱ γὰρ ταῖς πόλεσι λυμαινόμενοι ἐκ τούτων εἰσὶν ἐντεῦθεν γοῦν στάσεις καὶ ταραχαί· οἱ γὰρ τῶν ὀρχουμένων τρεφόμενοι, καὶ γαστρὶ τὴν ἑαυτῶν πωλοῦντες φωνήν, οἷς ἔργον βοῆσαι καὶ πρᾶξαι πᾶν ἄτοπον, οὗτοι μάλιστα εἰσὶν οἱ τοὺς δήμους ἀναρριπίζοντες, οἱ τὰς ταραχὰς ἐμποιοῦντες ταῖς πόλεσι. Νεότης γὰς ἀργίας ἐπιλαμβόμενη, καὶ τοσοῦτοις ἐντρεφομένη κακοῖς, θηρίου παντὸς ἀγριωτέρα γίνεται» (Ἰδε Ε. Π. Migne 57, 426-427).

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

Διότι δεν εἶνε τόσο φοβερόν το να αμαρτάνη κανεῖς, ὅσον το να εἶνε αδιάντροπο μετά την αμαρτίαν και το να μη πειθαρχή εις τους ιερεῖς που δίνουν τας σχετικὰς εντολάς. - Και ποῖαν τόσον σοβαράν αμαρτίαν ἔχουν κάνει, θα εἶπη κάποιος, ὡστε να τους εκδιώκουν ἀπό τον ιερόν τούτον περίβολον (= τον ναόν) ; Και ποῖαν αμαρτίαν μεγαλυτέραν ἀπό αὐτήν ζητεῖς, ὅταν, ἐνώ ἔχουν διαπράξει ὠλοκληρωμένην μοιχείαν, ὀρμούν με ἀναίδειαν, ὡσάν λυσσασμένοι σκύλοι, ἐπάνω εις την ιεράν αὐτήν τράπεζαν; Και ἐάν θέλῃς να μάθῃς με ποῖον τρόπον διέπραξαν την μοιχείαν, δεν θα σου εἰπῶ ἰδικόν μου λόγον, ἀλλά του ἰδίου ἐκείνου που πρόκειται να δικάσῃ ὀλόκληρον την ζωήν μας. «*Αὐτὸς*», λέγει, «*ποὺ θὰ ρίψῃ εἰς μίαν γυναῖκα βλέμμα ποὺ θὰ τὸν κἀνῆ νὰ τὴν ἐπιθυμήσῃ, ἤδη εἰς τὴν καρδίαν του ἐμοίχευσε μαζί της*» (Ματθ. 5,28). Εἴαν δε ἐκεῖνη ἡ γυναῖκα, που κατὰ τύχην την συναντᾶ κανεῖς εις την αγοράν, χωρὶς να το ἐπιδιώξῃ, και που φορεῖ μίαν ἀπλήν ἐνδυμασίαν, πολλὰς φορὰς με την θεάν της μορφῆς αἰχμαλωτίζει αὐτόν που ἐκοίταξε με περιέργειαν, αὐτοὶ που, ὄχι με ἀπλότητα μήτε χωρὶς να το ἐπιδιώξουν, ἀλλά με τόσην σκοπιμότητα, ὡστε να περιφρονήσουν και την Εκκλήσιαν, και που δι' αὐτόν τον σκοπὸν ἀνέβηκαν ἐκεῖ, και ἐμειναν ὀλην την ἡμέραν και ἦσαν καρφωμένοι εις τα πρόσωπα των διεφθαρμένων ἐκείνων γυναικῶν, πὼς θα ἠμποροῦν να λέγουν, ὅτι εἶδαν χωρὶς να ἐπιθυμήσουν; Αφού ἐκεῖ τα λόγια θηλυπρεπή, και τραγοῦδια πορνικά, και φωνὴ πολὺ ἠδονικὴ και μάτια βαμμένα, και μάγουλα πουδραρισμένα, και ἐνδυμασία περισσότερον ἐξεζητημένη, και ἐκφρασις γεμάτη ἀπό πολλήν γοητείαν, και πολλὰ ἄλλα μάγια που γίνονται δια να ἀπατούν και να δελεάζουν τους θεατὰς, και ψυχικὴ ἀμέλεια των θεατῶν, και μεγάλος ὀ σκορπισμὸς του νου, και (ἀφού ἐκεῖ) ὀ τόπος προτρέπει προς ἀκολασίαν και με ὀσα ἀνεφέραμεν και με τα ἀκούσματα που ἀκολουθοῦν με

την μελωδία που βγάζουν αι σύριγγες (= πνευστά μουσικά όργανα εκείνης της εποχής), οι φλογέρες και τα άλλα όργανα, η οποία καταμαγεύει και χαλαρώνει την σταθερότητα του νου και προετοιμάζει δια τας ενέδρας των πορνών τας ψυχάς αυτών που είνε εις τα καθίσματα και τας κάνει να κυριεύονται ευκόλως. Διότι εάν εδώ, όπου υπάρχουν ψαλμοί και προσευχαί και ακρόασις θείων λόγων και φόβος Θεού και ευλάβεια πολλή, πολλές φορές η επιθυμία ωσάν κάποιος κακοποιός ληστής εισέρχεται χωρίς να γίνη αντιληπτή, πως αυτοί που κάθονται εις το θέατρον και που ούτε βλέπουν ούτε ακούουν τίποτε το υγιές, αλλά είνε γεμάτοι από πολλήν αισχροτία και πολλήν νωθρότητα και που ευρίσκονται υπό διαρκή πολιορκίαν, και από τα αυτιά και από τα μάτια, θα μπορούσαν να μη νικηθούν από την κακήν εκείνη επιθυμίαν; Και αφού δεν μπορούν, πως είνε ποτέ δυνατόν να είνε απηλλαγμένοι από την κατηγορίαν της μοιχείας; Εκείνοι δε που δεν είνε απηλλαγμένοι από την κατηγορίαν της μοιχείας, πως θα μπορέσουν χωρίς μετάνοιαν να διαβούν τας αγίας αυτάς θύρας και να συμμετάσχουν εις την ευλογημένην αυτήν συκέντρωσιν;

Δι' αυτό λοιπόν συμβουλεύω και ζητώ, αφού προηγουμένως με εξομολόγησιν και μετάνοιαν και όλα τα άλλα καθαρισθήτε από την αμαρτίαν που σας επροκάλεσε το θέαμα, έτσι να ακούετε τα θεία λόγια. Διότι δεν έχετε πέσει εις μικρόν αμάρτημα. Και τούτο θα μπορούσε να το ιδή κανείς καθαρά και με παραδείγματα. Εάν λόγου χάριν κάποιος υπηρέτης έθετεν ένα ένδυμα δούλου γεμάτο από ακαθαρσίαν και από πολλές ψείρας μέσα εις ένα σεντούκι, εις το οποίον ευρίσκοντο τα βαρύτιμα και χρυσούφαντα ενδύματα του κυρίου του, άραγε, πες μου, θα ανεχόσουν με πραότητα την αυθάδειαν του; Εάν δε κάποιος έχυνε κοπριάν και βρώμικην λάσπην μέσα εις ένα χρυσόν σκεύος που εχρησιμοποιείτο αποκλειστικώς ως μυροδοχείον, τι, δεν θα έδινες και ξύλο εις αυτόν που θα έκανε αυτό το παράπτωμα; Δια τα μεν σεντούκια λοιπόν και τα σκεύη και τα ενδύματα και τα μύρα θα φροντίσωμεν τόσον πολύ, την δε ψυχήν μας θα την θεωρήσωμεν μικροτέρας αξίας από όλα αυτά; και μέσα εκεί, όπου εχύθη το πνευματικόν μύρον, θα βάλωμεν διαβολικάς συνοδείας και σατανικά ακούσματα και τραγούδια γεμάτα πορνείαν;

Και πως ο Θεός, πες μου, θα τ' ανεχθή αυτά; Αν και η διαφορά μεταξύ ενδυμάτων κυρίου και ενδυμάτων δούλου δεν είνε τόσον μεγάλη, όση είνε η διαφορά μεταξύ της θείας χάριτος και της διαβολικής αυτής ενεργείας. Δεν φοβάσαι, άνθρωπε, να βλέπης με τα ίδια μάτια και το κρεββάτι που είνε επάνω εις την σκηνήν, εις το οποίον γίνονται αι σιχαμένοι πράξεις της μοιχείας, και την αγίαν αυτήν τράπεζαν, εις την οποίαν τελούνται τα φρικτά μυστήρια; ν' ακούς με τα ίδια αυτιά την πόρνην που αισχρολογεί και τον προφήτην και τον απόστολον που σου αποκαλύπτει μυστήρια; να δέχεσαι με την ιδίαν καρδίαν και τα φαρμακερά δηλητήρια και την φρικτήν και αγίαν θυσίαν;

Δια τούτο καταπίπτει η ζωή, και διαλύεται η οικογένεια, και υπάρχουν προστριβαί και διαμάχαι εις τα σπίτια. διότι βεβαίως, όταν από το θέαμα εκεί

ζαλισθής και, αφού γίνης χαλαρότερος και αισχρότερος και τελείως αντίθετος προς την αγνότητα, μετά την επιστροφήν σου ιδής την γυναίκα σου, οπωσδήποτε, όποια και αν είνε, θα την αντικρούσης με περισσοτέραν αηδίαν. Διότι πυρπολημένος από την επιθυμία που δημιουργείται εις το θέατρον και κυριευμένος από την όψιν της ξένης εκείνης γυναικός που σε έχει μαγεύσει, καταφρονείς, υβρίζεις, φορτώνεις με μυρίας κατηγορίας την αγνήν και ευπρεπή και συμμετόχον όλης της ζωής σου, χωρίς να έχης τίποτε απολύτως να την κατηγορήσης, αλλά, επειδή εντρέπεσαι να φανερώσεις το πάθημα και να δείξης το τραύμα που είχες δεχθεί όταν επέστρεψες από εκεί, επινοείς άλλας προφάσεις, ζητών παραλόγους αφορμάς να την εχθρεύεσαι, και ενώ αδιαφορείς δι' όλα τα του σπιτιού σου, χάσκεις εμπρός ειτον Παύλον; εκείνην την βδελυράν και ακάθαρτον επιθυμίαν, από την οσίαν εδέχθης το τραύμα και επειδή κυριαρχεί εις την ψυχήν σου και ηχεί ακόμη εις τα αυτιά σου ο ήχος της φωνής, και η έκφρασις και το βλέμμα και αι κινήσεις, και όλα τα είδωλα της πορνείας, τίποτε δεν σ' ευχαριστεί απ' όσα βλέπεις εις το σπίτι σου.

Και τι λέγω την γυναίκα και το σπίτι; Και αυτήν ακόμη την Εκκλησίαν θα την ιδής με περισσοτέραν αηδία και θ' ακούσης με δυσμένειαν τα λόγια περί αγνότητος και σεμνότητος. Διότι δια σε τα λεγόμενα δεν θα είνε πλέον διδασκαλία αλλά κατηγορία. Και αφού παρασυρθής σιγά-σιγά εις την απελπισίαν, θα αποκόψης τελείως τον εαυτόν σου από την διδασκαλίαν αυτήν που είνε ωφέλιμος δι' όλους.

Δι' αυτό σας προτρέπω όλους, και οι ίδιοι να αποφεύγετε τας κακάς διασκεδάσεις εις τα θέατρα, και εκείνους που συχνάζουν εις αυτά να τους αποσπάτε. Διότι δεν είνε ψυχαγωγία, αλλά θάνατος και τιμωρία και κόλασις όλα όσα γίνονται εκεί. Ποίον λοιπόν το όφελος από την πρόσκαιρον αυτήν ευχαρίστησιν, όταν απ' εκεί γεννάτι ακαταπαύστως η λύπη, και επειδή σε κεντά ημέραν και νύκτα η επιθυμία όλα σου φταίνει και σε δυσαρεστούν;

Πότε λοιπόν θα μπορέσης ν' ακούσης τον Παύλον; πότε να συναισθανθής τα αμαρτήματα που έχης κάνει, αφού πάντοτε και αδιακόπως είσαι μεθυσμένος από εκείνο το θέαμα; Το ότι ήλθες εδώ (= εις τον ναόν) δεν είνε σπουδαίον και θαυμαστόν ή μάλλον είνε θαυμαστόν. Διότι εδώ μεν έρχεσαι απλώς και τυπικώς, ενώ εκεί με βιασύνην και ταχύτητα και πολλήν προθυμίαν. Και (τούτο) φαίνεται απ' αυτά που φέρεις εις το σπίτι σου φεύγοντας απ' εκεί. Όλην, δηλαδή, την βρώμικην λάσπην που σας έχυσαν εκεί με τα λόγια, με τα τραγούδια, με τα γέλια, την συλλέγετε και την φέρετε ο καθένας εις το σπίτι του ή μάλλον όχι μόνον εις το σπίτι, αλλά και εις το νουν του ο καθένας. Και εκείνα μεν που δεν τους πρέπει να τα σιχαίνεσαι, τα αποστρέφεται, εκείνα δε που τους πρέπει να τα σιχαίνεσαι, δεν τα μισείς, αλλά και τα αγαπάς. Πράγματι πολλοί επιστρέφοντες μεν από το νεκροταφείον πλένοντι, φεύγοντες όμως από τα θέατρα δεν αναστενάζουν ούτε χύνουν άφθονα δάκρυα αν και βεβαίως ο μεν νεκρός δεν είνε κάτι ακάθαρτον, ενώ η αμαρτία αφήνει εις την ψυχήν τόσον

μεγάλην ακαθαρσίαν, ώστε να μη είνε δυνατόν να τα καθαρίση κανείς ούτε με μυρίας πηγάς, αλλά μόνον με δάκρυα και εξομολογήσεις. Κανείς όμως δεν αισθάνεται την ακαθαρσίαν αυτήν. Επειδή λοιπόν δεν φοβούμεθα αυτά που πρέπει, δι' αυτό τρέμομεν αυτά που δεν πρέπει.

Και διατί ο κρότος; Και διατί ο θόρυβος, και αι σατανικά κραυγαί, και αι διαβολικά χειρονομία; Διότι ο ένας μεν, ενώ είνε νεαρός, αφήνει πίσω μαλλιά και τείνει να φέρεται ωςάν γυναίκα, και με το βλέμμα και με την στάσιν και με την ενδυμασίαν και με όλα γενικώς προσπαθεί να δώση την εικόνα τρυφεράς κόρης. Ενώ κάποιος άλλος, ηλικιωμένος, που αντιθέτως προς τούτον αφήρεσε με ξυράφι τας τρίχας και είνε ζωσμένος εις τα πλευρά – και που πριν από τας τρίχας απέκοψε την εντροπήν – στέκει έτοιμος να δέχεται ραπίσματα, και είνε διατεθειμένος να λέγη και να κάνη τα πάντα. Αι δε γυναίκες με ακάλυπτον κεφάλι στέκουν χωρίς να κοκκινίζουν και ομιλούν προς το κοινόν, καταβάλλοντας τόσην φροντίδα να φανούν αδιάντροποι και χύνοντας εις τας ψυχάς των ακροατών κάθε αναισχυντίαν και αισχροτήτα. Και κοινή προσπάθεια είνε, να εκριζώσουν τελείως όλην τη αγνότητα, να ατιμάσουν το φύλον των, να γεμίσουν την επιθυμίαν με τον κακόν δαίμονα. Διότι εκεί και τα λόγια είνε αισχρά, και αι χειρονομία αισχρότεροι, και το κούρμα τέτοιο, και το βάδισμα, και η ενδυμασία, και η φωνή, και τα τσακίσματα των μελωδιών, και τα γυρίσματα των ματιών, και αι σύριγγες και οι φλογέρες, και αι πράξεις, και αι υποθέσεις, και όλα γενικώς είνε γεμάτα από την χειροτέραν αισχροτήτα.

Πότε λοιπόν θα ξεμεθύσης, πες μου, εφ' όσον ο διάβολος σου χύνει μέσα σου τόσο κρασί πορνείας, σε κερνά τόσα ποτήρια ακολασίας; Διότι και μοιχεία, και συζυγικά απάται εκεί, και γυναίκες εκεί πόρναι, άνδρες που πορνεύουν, νέοι θηλυπρεπείς, όλα γεμάτα από παρνομίαν, όλα από κατάστασιν παρά φύσιν, όλα από εντροπήν. Δεν έπρεπε λοιπόν να γελούν δι' αυτά αυτοί που ευρίσκονται εις τα καθίσματα, αλλά να δακρύζουν και να αναστενάζουν πικρά.

Λοιπόν τι; θα είπη κάποιος, να απορρίψωμεν το θέατρον, και επειδή το είπες συ θα καταστραφούν τα πάντα; Μα τώρα ακριβώς είνε που έχουν καταστραφή τα πάντα. Διότι από που προέρχονται αυτοί που απειλούν τας συζυγίας; πες μου` δεν προέρχονται από αυτήν την σκηνήν; Από που προέρχονται αυτοί που υποσκάπτουν τας οικίας; δεν προέρχονται από εκείνο το θέατρον; Εξ αυτού δεν γίνονται οι άνδρες χυδαίοι προς τας γυναίκας; Εξ αυτού δεν γίνονται αι γυναίκες ευκταφρόνηται εις τους άνδρας; Εξ αυτού δεν γίνονται μοιχοί οι περισσότεροι; Όστε αυτόςπου καταστρέφει τα πάντα είνε εκείνος που πηγαίνει ει το θέατρον, ο οποίος εισάγει φοβεράν τυραννίαν. Όχι, λέγει, αλλά αυτό είνε εγκεκριμένον από την εύνομον ταξιν. (Επιμένω ότι όποιος πηγαίνει εις το θέατρον ειάγει τυραννίαν), διότι το να χωρίζουν γυναίκας και να προσβάλλουν μικρά παιδιά και να καταστρέφουν σπίτια είνε γνώρισμα εκείνων που έχουν κυριεύσει τα κάστρα. Και ποιος, λέγει, έγινε μοιχός από τα θεάματα

αυτά; Και ποιος δεν έγινε; Και εάν βεβαίως ήτο δυνατόν να αναφέρω τώρα ονόματα, θα σας εδείκνυα πόσους άνδρας εχώρισαν από τας γυναίκας των, πόσους ηγμαλώτισαν εκείναι αι πόρνοι, άλλους μεν σηκώνοντας τους απ' αυτό το συζυγικό κρεβάτι, άλλους δε χωρίς ούτε καν να τους αφήσουν να έλθουν εις γάμον.

Λοιπόν πες μου, τι; θα καταστρέψωμεν όλην την εύνομον τάξιν; Αλλ' ακριβώς την παρανομίαν είνε δυνατόν να καταστρέψωμεν με την κατάργησιν αυτών των θεαμάτων. Διότι απ' αυτά γεννώνται αυτί που καταστρέφουν τας πόλεις· απ' εκεί πράγματι εκπήδούν επαναστάσεις και αναταραχαί· όσοι δηλαδή τρέφονται από το θέαμα των χορευτών και πωλούν την φωνήν των εις την κοιλίαν, που έργον των είνε να φωνάζουν και να πράξουν κάθε τι τερατώδες, αυτοί κυρίως είνε που εξάπτουν τα πλήθη, που δημιουργούν μέσα εις τας πόλεις αναταραχάς. Διότι όταν η νεότης πέση εις απραξίαν και ανατρέφεται με τόσα κακά, γίνεται αγριωτέρα από κάθε θηρίον.

Η κατάπτωσης του νεωτέρου θεάτρου

Και ταύτα μεν ο ιερός Χρυσόστομος εκήρυττεν από του άμβωνος ομιλών περί των αισχρών θεαμάτων και απειλών να επιβάλη αυστηράν εκκλησιαστικήν ποινήν εις τους συχνάζοντας εις τα τότε θέατρα χριστιανούς. Αλλά τι θα έλεγεν ο ιερός Πατήρ, εάν έζη σήμεραν και ελάμβανε γνώσιν των όσων λέγονται και πράττονται εις τα σύγχρονα θέατρα; Είνε δε τα σύγχρονα θέατρα απείρως χειρότερα από τα θέατρα της αρχαίας ειδωλολατρίας.

Ότε προπολεμικώς ο διαπρεπής κριτικός του θεάτρου Ν. Λιδωρίκης ωμίλησεν εις τον «*Παρνασσόν*» περί του θεάτρου και περιέγραψε με τα μελανώτερα χρώματα την κατάπτωσιν του συγχρόνου θεάτρου, εκλήθη υπό του Εισαγγελέως ίνα παράσχη διαφωτιστικάς πληροφορίας εις την δικαστικήν αρχήν. Εμφανισθείς ούτος ενώπιον του Εισαγγελέως, και πριν απαντήσει εις ερωτήματα αυτού, παρεκάλεσε να αντικατασταθή η νεαρά Γραμματεύς με άλλον συνάδελφον της. Και όταν ο Εισαγγελεύς ηρώτησε, διατί να αντικατασταθή, ο αείμνηστος εκείνος κριτικός του θεάτρου απήντησε· Διότι μόνον ανδρικά αυτιά ημπορούν ν' ακούσουν τον διάλογον των σημερινών θεατρικών έργων, περί των οποίων θα ομιλήσω (Ιδέ Σεραφείμ Παπακώστα, «*Μεταξύ δύο πολέμων*», Αθήναι 1945, σελ. 133).

Αλλ' η ηθική κατάπτωσης του θεάτρου, την οποίαν περιέγραψεν ο Λιδωρίκης, μετά τον δεύτερον παγκόσμιον πόλεμον χειροτέρευσεν ακόμη περισσότερον. Πλην ελαχίστων εξαιρέσεων, ως είνε η θεατρική παράστασις του συγκροτήματος Δ. Μυράτ «*Τò κράτος τοῦ Θεοῦ*» και εί τις άλλη, τα θεατρικά έργα, τα οποία έκτοτε επαρουσιάσθησαν και παρουσιάζονται, αναδίδουν οσμήν κόπρου Αυγείου, που θα έπρεπε να κάνη τους ανθρώπους να φεύγουν μακράν, ως φεύγουν από δυσσομίαν τυμπανιαίων σκύλων.

Θεατρόφιλοι κοπροφάγοι

Εν τούτοις συμβαίνει το αντίθετον. Όσον περισσότερο ελεεινόν και βορβορώδες είνε το θεατρικόν έργον, τόσον και οι θεατραί, άνδρες και γυναίκες, είνε περισσότεροι. Δίψα και πείνα βορβόρου! Εις τας ημέρας μας βλέπομεν να εκπληρώνεται εκείνο που γράφει ο προφήτης Ησαΐας. Κάποιος Ραψάκης ηπέιλησε τους Ιουδαίους, ότι, εάν δεν υποταχθούν εις τον βασιλέα των Ασσυρίων, θα υποχρεωθούν να φάγουν τα κόπρια των. «*Φάγεσθε τήν κόπρον ὑμῶν*» (Ησ. 36,12). Αηδής η εικόν; Αλλ' αηδέστερα είνε η εικόν, καθ' ην χιλιάδες άνθρωποι τρέχουν εις τα θέατρα, όπου καταβροχθίζουν την βρωμεράν πνευματικήν τροφήν. Οι τοιούτου είδους θεαταί δύνανται να ονομασθούν κοπροφάγοι. Η ιατρική επιστήμη λέγει, ότι υπάρχει ασθένεια τις, κατά την οποίαν ο άνθρωπος αηδιάζει και τα πλέον εκλεκτά φαγητά και ως εκλεκτά εδέσματα τρώγει τα... κόπρανα του και πίνει τα ούρα του! Αίσθημα αηδίας; Αλλά πολύ περισσότερον θα έπρεπε να προκαλή αισθήματα αηδίας το ότι εις τας ημέρας μας οι άνθρωποι εγκατέλειψαν τας εκλεκτάς τροφάς του πνεύματος και σπεύδουν να καταβροχθίσουν τα κόπρια της εκφύλου κοινωνίας. Θεατρόφιλοι κοπροφάγοι!

Βέβηλος συναγωνισμός

Το κακόν επί των ημερών μας αυξάνεται καταπληκτικώς και λαμβάνει μορφήν πλυμμυρίδος, που κατακλύζει ολόκληρον τον κόσμον, και τούτο εξ αφορμής της ανακαλύψεως κινηματογράφου και τηλεοράσεως. Διότι προ της ανακαλύψεως του κινηματογράφου θεατρικαί παραστάσεις ήσαν ολίγαι, εκτελούμεναι εις τα θέατρα ωρισμένων πόλεων. Αλλά μετά την ανακάλυψιν του κινηματογράφου θέατρον έγινε πάσα αίθουσα εφοδιαζομένη με μίαν οθόνην. Τι ευκολώτερον; Δια της οθόνης με ελκυστικά σχήματα και χρώματα παρουσιάζονται τα έργα. Ούτως εις πλήθος πόλεων και κωμοπόλεων ανηγέρθησαν κινηματογραφικαί αίθουσαι. Το θέατρον ως δυσκίνητον και εδρεύον εις μεγάλας πόλεις περιωρίσθη, διήλθε και διέρχεται κρίσιν.

Δια να νικήσουν δε τα θεατρικά συγκροτήματα την κρίσιν και να προσελκύσουν πελατείαν, αναβιβάζουν έργα ακόμη αισχρότερα, και έφθασαν εις τοιούτον σημείον διαφθοράς και καταπτώσεως, ώστε να διακωμωδούν κατά τον αισχρότερον τρόπον και ό,τι ιερόν και όσιον λατρεύει η ανθρωπότης. Υπάρχει ιερώτερον πρόσωπον από το πρόσωπον του Ιησού Χριστού; Και όμως και το πρόσωπον του Χριστού έγινεν αντικείμενον ύβρεως και χλεύης υπό των αισχρών ηθοποιών, νέων σταυρωτών του Θεανθρώπου. Οι δε «*χριστιανοί*» του αιώνος μας συρρέουν εις τα θέατρα ταύτα, χωρίς να επιβάλλεται ουδεμία

εκκλησιαστική κύρωση όχι μόνον εις τους θεατάς, ἀλλ' οὔτε και εις τους αισχροῦς ηθοποιούς. Πας τις δύναται εις την εποχήν μας να υβρίζει το ὄνομα, το υπέρ παν ὄνομα του Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἄθλιος νικητής η Τ.Υ.

Ἀλλά το κακόν προώδευσεν ἀκόμη. Ὁ κινηματογράφος ἐνίκησε το θέατρον. Ἀλλά και αὐτός ἐνικήθη ἀπό την τηλεόρασιν.

Ὁ ἄνθρωπος μετά την ανακάλυψιν της τηλεοράσεως, ἡ οποία εἰσαγαγέθη μικρά οθόνη, δέν εἶνε ἀνάγκη να μεταβῆ οὔτε εις θέατρον οὔτε εις κινηματογράφον. Κλείεται εις το δωμάτιον του, και ἰδοῦ το δωμάτιον του με την συσκευήν της τηλεοράσεως μεταβάλλεται εις κινηματογράφον και θέατρον. Και ὅταν ἀρχίσῃ ἡ ἐκπομπή, ὅλη ἡ οἰκογένεια συγκεντρώνεται εις το δωμάτιον και παρακολουθεῖ με ἄκραν σιωπήν το θέαμα. Ἐτσι κάθε σπίτι ἐγένε θέατρον και κινηματογράφος! Και οἱ θεαταί ἐπολλαπλασιάσθησαν ὡς ἡ ἄμμος της θαλάσσης. Ὅλοι και ὅλαι, πλην ἐξαιρέσεων, παρακολουθοῦν τας ἐκπομπάς.

Ποῖαι δέ αἱ ἐκπομπαί της τηλεοράσεως; Ἀς ἀφήσωμεν να ἀπαντήσῃ ἐπ' αὐτοῦ ὑπουργός της σημερινῆς κυβερνήσεως, ὁ ὁποῖος ἐρρηξε φωνήν διαμαρτυρίας (;) δια το κακόν, το ὁποῖον προέρχεται ἐκ της τηλεοράσεως εις βάρος ἰδία της παιδικῆς και νεανικῆς ηλικίας. Εἶπε:

«Κάθε μαθητής Δημοτικοῦ σχολείου βλέπει κάθε μέρα ἀπό τήν τηλεόρασι 11 ἐγκληματικῆς πράξεις. 4.000 περίπου πράξεις βίας τὸ χρόνο γιὰ κάθε ἑλληνόπουλο, μὲ αἵματοκυλίσματα, διαρρήξεις, δολοφονίες... Ἐνας μαθητής 17 χρονῶν ἔχει περάσει συνολικὰ μπροστὰ στή μικρὴ οθόνη 15.000 ὥρες, ἔχει ἐκτεθεῖ σὲ 350.000 διαφημιστικὰ μηνύματα και ἔχει μετάσχει παθητικὰ σὲ 18.000 φόνους» (Ἰδε και περιοδικόν «Ἐργατικὸ φῶς», φ. 142/1980).

Εἰς τα ὅπλα!

Ἀγαπητοί μου! Εὐρισκόμεθα ἐξ ἐπόψεως και μόνο θεαμάτων εις εποχήν δεινῆς παρακμῆς, εις εποχήν πνευματικῆς κοπροφαγίας. Ὁ Σατανάς θριαμβεῦει. Ποιεῖ σημεῖα και τέρατα εις τον αἰῶνα μας. Κεκελισμένων των θυρῶν κατορθώνει κάθε ἡμέραν να εἰσβάλλῃ εις ὅλα σχεδόν τα σπίτια δια της τηλεοράσεως και να κἀνῃ πλύσιν ἐγκεφάλου εις μικροῦς και μεγάλους. Δια κάποιον «*κουτὶ τοῦ διαβόλου*» ομιλεῖ παλαιά προφητεία, ἀποδιδόμενη εις τον ἅγιος Κοσμάν τον Αἰτωλόν, και το «*κουτὶ τοῦ διαβόλου*» εἶνει ἡ τηλεόρασις.

Και ἡ Ἐκκλησία, ἡ ἐπίσημος Ἐκκλησία της Ἑλλάδος, τι κάνει; Καυτηριάζει το κακόν; Ομιλεῖ με την γλώσσαν του Ἱεροῦ Χρυσοστόμου; Εφαρμόζει τους ἱερούς Κανόνας της Ἐκκλησίας κατὰ των «*χριστιανῶν*» ηθοποιῶν και των «*χριστιανῶν*» θεατῶν, οἱ ὁποῖοι ἀρέσκονται εις την κοπροφαγίαν; Ἡμεῖς φρονούμεν, ὅτι, ἐάν ἡ Ἐκκλησία εφαρμόσῃ τους ἱερούς Κανόνας κατὰ των

ηθοποιών που παρασκευάζουν και «*σερβίρουν*» κοπροφαγίας, δεν υπάρχει ανάγκη να προσφύγη εις κρατικά δικαστήρια. Έχει όπλον η Εκκλησία. Αλλά κινδυνεύει να σκουριάση!

Η «Χριστιανική Σπίθα», η μικρά αυτή εφημερίς, προ τεσσάρων ετών εκήρυξε σταυροφορίαν κατά της αισχράς και εγκληματικής τηλεοράσεως. Σύνθημα μας: «*ΚΛΕΙΣΤΕ ΤΙΣ ΤΗΛΕΟΡΑΣΕΙΣ*»! Κλείστε τις τηλεοράσεις μέχρι την ημέραν εκείνην, κατά την οποίαν το θέατρον, ο κινηματογράφος και η τηλεόρασις και όλα εν γένει τα μέσα μαζικής ενημερώσεως και διαφωτίσεως θ' αλλάξουν, και από όπλα του διαβόλου θα γίνουν όλα όπλα του Χριστού. Εις το σύνθημα τούτο άνω των 3.000 χριστιανοί, άνδρες και γυναίκες, ως μας εγνώρισαν δι' επιστολών, έκλεισαν τας τηλεοράσεις και ησθάνθησαν μεγάλην ψυχικήν ανακούφισιν. Ο Σατανάς εκτός της οικίας των.

7. - ΕΧΕΤΕ ΤΗΛΕΟΡΑΣΙΝ;

«*Ἴδού θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς ἀνεωγμένους*»
(Πράξ. 7, 56)

Νέον εἶδωλον

Μία αγαπητοί μου, εκ των μεγαλυτέρων εφευρέσεων του εικοστού αιώνας εἶνε η τηλεόρασις. Δι' αὐτῆς πρόσωπα ἢ πράγματα εἰς απόστασιν ἀπὸ του ενός μέχρι του ἄλλου ημισφαιρίου της Γης, ἢ και ἀπὸ της Γης μέχρι της Σελήνης και ἄλλων πλανητῶν, ἀθέατα πρότερον λόγω των τεραστίων αποστάσεων, γίνονται τώρα θεατά. Δια να ἴδης π.χ. Ἐνα διάσημον ομιλητὴν αγορεύοντα ενώπιον πολυπληθοῦς ακροατηρίου μεγαλουπόλεως της Αμερικῆς, ἄλλοτε ἔπρεπε να μεταβῆς εἰς την μεγαλούπολιν της Αμερικῆς και να καταλάβης θέσιν εἰς την αἴθουσαν της ομιλίας. Ενώ τώρα, χωρίς να μετακινηθῆς εκ της οικίας σου ουδέ βῆμα ποδός, ανοίγεις την συσκευὴν της τηλεοράσεως και βλέπεις και ακοῦεις τον εἰς το ἄλλο ημισφαίριον της Γης αγορεύοντα ομιλητὴν. Και ὅταν ο ἄνθρωπος κατῶρθωσε να φθάσῃ εἰς την Σελήνην και να περιπατήσῃ ἐπὶ του εδάφους της, ὅλη αὐτὴ η μεγαλειώδης περιπέτεια του ἀνθρώπου ἐγένετο θεατὴ ἀπὸ της γης εἰς ὅλας τας λεπτομέρειας της. Αἱ μυριάδες των ἀνθρώπων με συγκρατημένην την αναπνοήν και με καθηλωμένους εἰς τας συσκευὰς τηλεοράσεων τους οφθαλμούς παρηκολούθησαν και ἀπήλαυσαν τον ἐπιστημονικόν τούτον ἄθλον. Τα μακράν ἐγένοντο ἐγγύς.

Ο ἄνθρωπος, ο οποίος κατὰ τὴν Ἐκκλησιαστὴν δεν χορταίνει να βλέπῃ και ν' ακοῦῃ, εὔρε μέσον δια του οποίου εἰκόνες και ἤχοι του απομεμακρυσμένου κόσμου οἰονεῖ αιχμαλωτίζονται και μεταφέρονται εἰς την οικίαν του. Και ἐν τη ἐπιθυμίᾳ του να ἔρχεται εἰς καθημερινὴν ἐπικοινωνίαν με τον κόσμον και διαρκῶς να βλέπῃ και ν' ακοῦῃ νεώτερα και περιεργότερα, ο σύγχρονος ἄνθρωπος περιορίζει τας ἐξόδους και τους περιπάτους του, κλείεται εἰς την οικίαν του, διακόπτει συζητήσεις με προσφιλή πρόσωπα, ἐπιβάλλει σιωπὴν, και ὡς εἴαν ἐτελείτο θεία λειτουργία και μυσταγωγία, προσηλώνεται εἰς την τηλεόρασιν, πολλάκις οικογενειακῶς, και διέρχεται οὕτως ὥρας ολοκλήρους, φθάνων μέχρι του μεσονυκτίου και πέραν αὐτοῦ. Το ζῶηρόν ενδιαφέρον τινάσσει εκ των βλεφάρων τον ὕπνον!

Μανιώδεις οἱ τηλεθεαταί! Η τηλεόρασις, ὡς και ἄλλα τινὰ ἐπιτεύγματα της ἐπιστήμης, ἔχει γίνῃ εἶδωλον. Εἶνε το «*μαγικὸ κουτί*», τὸ οποίον «*ζετρελλαίνει*» τον κόσμον. Κάτι περὶ αὐτοῦ προεφήτευσεν ο ἅγιος Κοσμάς ο Αἰτωλός προ διακοσίων ἤδη ἐτῶν. Αἱ εκ της καταχρήσεως της τηλεοράσεως και ἰδίως αἱ εκ των αἰλίων ὡς ἐπὶ το πολύ προγραμμάτων συνέπειαι θα εἶνε θλιβερώταται δια την ἀνθρωπότητα. Ἦδη μεγάλοι ψυχολόγοι και παιδαγωγοί Ἐυρώπης και Αμερικῆς ἤρχισαν να ἐκφράζουν ζῶηράς ἀνησυχίας. Ἀλλ' ο κόσμος δεν ακοῦει

ψυχολόγους και παιδαγωγούς. Ακούει επιχειρηματίας και ηθοποιούς. Ο αριθμός των αγοραστών συσκευών τηλεόρασεως αυξάνει καταπληκτικώς. Προ ετών αθηναϊκή εφημερίς έγραψεν, ότι συντάκτης αυτής επεσκέφθη πτωχὴν συνοικίαν των Αθηνών και εύρεν οικογένειαν, η οποία συνωστίζετο εις ένα άθλιον δωμάτιον, εστερείτο πολλών στοιχειωδών πραγμάτων, και εν τούτοις είχε τηλεόρασιν.

Άρτος επιούσιος, και αναγακιότερος αυτού, έγινε δια τους πολλούς η τηλεόρασις.

Υπάρχουν δε διαφόρων κατασκευών τηλεοράσεις. Ολονέν και τελειότεραι συσκευαί εμφανίζονται εις την αγοράν και γίνονται περιζήτητοι. Αι εικόνες φαίνονται καθαρώτερον και οι ήχοι ακούονται ευκρινέστερον. Πανδαισία ακοής και οράσεως. Ο άνθρωπος καθηδύνεται εν τω βλέπειν και ακούειν νέα και περίεργα πράγματα, έτι δε και αισχρά και ακατονόμαστα.

Έχομεν τηλεόρασιν...

Ο γράφων τας γραμμάς ταύτας, βλέπων την κλίσιν και την μανίαν των πολλών δια την τηλεόρασιν, έρχεται να ομιλήση όχι κατά, αλλ' υπέρ της τηλεοράσεως! Πείεργον, θα είπουν οι γνωρίζοντες την αυστηρότητα της γλώσσης και γραφίδος μας! Υπέρ της τηλεοράσεως; Ναι, υπέρ της τηλεοράσεως!

Εάν έλεγον, αγαπητοί, ότι διαθέτω προς πώλησιν συσκευάς τηλεοράσεως αντί 700 δραχμών έκαστην, δύνασθε να φαντασθήτε τι θα συνέβαινε; Την μεγαλυτέραν αποθήκην του κόσμου εάν είχαν πλήρη τοιούτων συσκευών, εντός μιας ημέρας θα εξεκενώνετο. Όλοι θα έσπευδον ν' αγοράσουν εις τιμήν ευκαιρίας.

Αλλ' εγώ, αγαπητοί μου, έρχομαι πράγματι να σας συστήσω τηλεόρασιν εις τιμήν ευκαιρίας. Με 700 περίπου δραχμάς δύνασθε ν' αγοράσετε μίαν θαυμασίαν τηλεόρασιν. Και δι' αυτής θα βλέπετε τα ωραιότερα πρόσωπα και πράγματα, και θ' ακούετε τας πλέον ενδιαφερούσας ειδήσεις και την γλυκυτέραν μουσικήν.

Ποία η τηλεόρασις, την οποίαν συνιστώμεν; Δεν θα αναφέρω αμέσως περί ποίας ακριβώς τηλεοράσεως πρόκειται. Διότι οι περισσότεροι, εκ του πνεύματος του κόσμου επηρεασμένοι και προκατειλημμένοι, μόλις ακούσουν το όνομα της τηλεοράσεως, την οποίαν συνιστώμεν, θα χάσουν την περιέργειαν των και το ενδιαφέρον των θα καταπέση εις το μηδέν. Διότι ο κόσμος δεν αξιολογεί ορθώς πρόσωπα και πράγματα. Μικρά και ασήμαντα θεωρεί μέγιστα, παμμέγιστα, ενώ τα όντως μέγιστα και παμμέγιστα θεωρεί μικρά και ασήμαντα και ανάξια προσοχής. Τα χαλίκια ο κόσμος εκλαμβάνει ως αδάμαντας και τους αδάμαντας εκλαμβάνει ως χαλίκια. Οποία παραφροσύνη! Ο νους του ανθρώπου υπό την επίδρασιν ολεθρίων παθών, και μάλιστα του εγωισμού και της

οιήσεως, διεφθάρη και διεστράφη και είνε ανίκανος να διακρίνη ουσιώδες και επουσιώδες και να ιεραρχήση τας αξίας.

Ερώτημα πρώτον: Μένετε ευχαριστημένοι;

Δια τον λόγον τούτον ας αρχίσωμεν κάπως από μακράν. Ας απευθύνωμεν μίαν ερώτησιν προς τους χριστιανούς. Λέγω προς χριστιανούς και όχι προς ανθρώπους γενικώς, διότι το παρόν τεύχος προς χριστιανούς απευθύνεται, και η Ελλάς, εν τη οποία εκδίδεται και κυκλοφορεί, κατά 99% κατοικείται υπό χριστιανών εις το όνομα της Αγίας Τριάδος βεβαπτισμένων. Η ερώτησις είνε Ορθόδοξοι Έλληνες Χριστιανοί, μένετε ευχαριστημένοι εκ της θρησκευτικής και ηθικής καταστάσεως, την οποίαν παρουσιάζει η Χώρα μας; Δια να σας βοηθήσωμεν να δώσετε ορθήν απάντησιν, δεν πρέπει να σας ομιλήσωμεν γενικώς και αορίστως, αλλ' ειδικώς και συγκεκριμένως. Υπ' όψιν σας θα θέσωμεν ωρισμένα γεγονότα, τα οποία ευγλώττως εκφράζουν ωρισμένοι αριθμοί, δείκται της θρησκευτικής και ηθικής καταστάσεως μας.

Ο πρώτος αριθμός, ο πλέον τρομακτικός, αναφέρεται εις ένα τεράστιον έγκλημα, το οποίον διαπράττεται εν ψυχρώ και έπαυσε να προκαλή φρικίασιν. Είνε ο αριθμός 300.000. Τόσαι είνε αι εκτρώσεις αι οποίαι γίνονται κατ' έτος εις την Ελληνικήν Πατρίδα. Δεν το λέγομεν ημείς το βεβαιώνει αρμόδιος καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Το βεβαιώνει και πρόσφατος στατιστική του Κράτους. Εάν το έγκλημα της γενοκτονίας συνεχισθή η Ελλάς εντός ολίγου θα λάβη όψιν γηροκομείου.

Άλλος αριθμός, επίσης ανησυχητικός, είνε ο αριθμός των Ορθοδόξων Ελλήνων Χριστιανών, οι οποίοι δεν αισθάνονται την ψυχικήν ανάγκην να εκκλησιάζονται κατά Κυριακήν και να λατρεύουν τον Θεόν. Οι μη τακτικώς εκκλησιάζόμενοι είνε 95% περίπου. Επί 100 Ορθοδόξων Ελλήνων Χριστιανών, μόνον οι 5 εκκλησιάζονται τακτικώς. Και αυτοί, ως επί τον πλείστον, όχι εν πνεύματι και αληθεία.

Έτερος αριθμός - δείκτης είνε ο αναφερόμενος εις τα διαζύγια. Εις την Χώραν αυτήν, εις την οποίαν άλλοτε και η λέξις διαζύγιον προεκάλει αποτροπιασμόν, σήμερα τα διαζύγια διαρκώς αυξάνουν και ο αριθμός των πλησιάζει το 1/10ο του αριθμού των γάμων, εις τινας δε μεγαλουπόλεις και υπερβαίνουν το ποσοστόν τούτο. Οι δε παρανόμως συζώντες και ανερυθριάστως κινούμενοι εις όλα τα στρώματα της Ελληνικής κοινωνίας κατά παλαιότεραν τινά στατιστικήν υπερέβαινον τας 200.000. Αι δε εκ πορνείας ζώσαι γυναίκες έχουν αυξηθή σημαντικώς, πολλάι δ' εξ αυτών κινούνται ανεμποδίστως ως... καλλιτέχνιδες και μεταδίδουν παντού το μίασμα.

Ο αριθμός εξ άλλου εκείνων, οι οποίοι αποστατούν εκ της Ορθοδόξου Πίστεως και προσχωρούν εις τας τάξεις των Χιλιαστών ή Μαρτύρων του

Ιεχωβά, αυξάνει καταπληκτικώς. Υπάρχουν χωρία, ιδίως της Θεσσαλίας, εις τα οποία οι Ορθόδοξοι είνε ολιγώτεροι των Χιλιαστών. Και υπάρχουν πόλεις ή περιοχαί μεγαλουπόλεων, εις τας οποίας οι Χιλιασταί έχουν φθάσει εις χιλιάδας.

Τι θα μετρήση δε τον αριθμόν εκείνων, οι οποίοι μεταβαίνουν εις τα δικαστήρια και ψευδορκούν, ή εκείνων, οι οποίοι ανοίγουν τα στόματα των, πύλας του άδου, και εκσφενδονίζουν πυρ κολάσεως, φοβεράς και ακατανομάστους βλασφημίας;

Ας αναφέρωμεν τέλος και ένα αριθμόν, ο οποίος αποδεικνύει οποία είνε η θρησκευτική και ηθική κατάπτωσης μας. 1.000 και πλέον ήσαν επί έτη πολλά αι κεναί εφημεριακαί θέσεις εις την Χώραν μας. 300.000 και πλέον είνε οι έχοντες απολυτήριον Γυμνασίου ή και πτυχίον Ανωτάτης Σχολής. Πόσοι εξ αυτών προσήλθον να ιερωθούν και να εξυπηρετήσουν θρησκευτικώς τον λαόν; Προ ετών εις την Θεσσαλονίκην διενηργείτο διαγωνισμός δια την πρόσληψιν 7 υπαλλήλων εις τινα υπηρεσίαν και προσήλθον - πόσοι, παρακαλώ, υποψήφιοι; 500! Δια δε τας 1.000 θέσεις των ιερέων, οι οποίοι έχουν την υψηλοτέραν πάσης εν τω κόσμω αποστολής, ουδείς εκ των επιστημόνων προσέρχεται. Και αν τις προσέλθη, γίνεται αντικείμενον σφοδράς πολεμικής εκ μέρους συγγενών και φίλων. Αυτή η αποστροφή προς την ιερωσύνην είνε καθ' ημάς μία εκ των τρομερωτάτων αμαρτιών του Ελληνικού λαού, ενδεικτική της εκ ποικίλων αιτιών διαβρώσεως και καταπτώσεως, δος δ' ειπείν και ασεβείας, των σημερινών Ελλήνων.

Ερώτημα δεύτερον: Τις η βασική αιτία;

Και γεννάται τώρα το ερώτημα: Τις η βασική και κυριωτέρα αιτία της θλιβεράς καταστάσεως, ως αύτη αποδεικνύεται εκ των ανωτέρω αριθμών;

Βασικήν αιτίαν της θρησκευτικής και ηθικής εξαχρειώσεως του Ελληνικού λαού άλλοι άλλην θα θεωρήσουν. Διότι κρίνουν την κατ' όψιν κρίσιν και με κατά κόσμον κριτήρια. Η βασική όμως αιτία ευρίσκεται εκεί, όπου οι πολλοί δεν υποπτεύονται. Ευρίσκεται εις μίαν αμαρτίαν, η οποία είνε ριζική αμαρτία και ρίζα όλων των αμαρτιών. Εξ αυτής βλαστάνει και αναπτύσσεται και γιγαντούται το άχαρι δένδρον του κακού, του οποίου και η σκιά είνε θανατηφόρος.

Ποία η βασική αιτία του κακού; Δεν θα την είπωμεν ημείς. Θα αφήσωμεν να την αναφέρει ο βαθύτερος ψυχολόγος και ανατόμος της συγχρόνου αυτώ χριστιανικής κοινωνίας, της οποίας την διαφθοράν ήλεγξε και την διόρθωσιν επεδίωξε, δια μέτρων ριζοσπαστικών, όσον ουδείς άλλος. Είνε ο βασιλεύς των ιεροκηρύκων, είνε ο οικουμενικώτερος διδάσκαλος και πατήρ της Εκκλησίας, είνε ο αθάνατος Χρυσόστομος. Ομιλών επί της παραβολής του πλουσίου και

του Λαζάρου, ως αιτίαν της διαφθοράς της κοινωνίας, των αιρέσεων και της ανατροπής των πάντων ο μέγιστος ούτος πατήρ και διδάσκαλος της Εκκλησίας θεωρεί - ας μη ειρωνευθή κανείς - την άγνοια των Γραφών. Ιδού τι επί λέξει λέγει·

«Μεγάλη ασφάλεια πρὸς τὸ μὴ ἀμαρτάνειν τῶν Γραφῶν ἢ ἀνάγνωσις, μέγας κρημνὸς καὶ βάραθρον βαθὺ τῶν Γραφῶν ἢ ἄγνοια, μεγάλη προδοσία σωτηρίας τὸ μηδὲν ἀπὸ τῶν θείων εἰδέναι νόμων· τοῦτο καὶ αἵρέσεις ἔτεκε, τοῦτον καὶ βίον διεφθαρμένον εἰσήγαγε, τοῦτο τὰ ἄνω κάτω πεποίηκεν. Ἀμήχανον γάρ, ἀμήχανον ἄκαρπον ἀναχωρῆσαι τινα συνεχῶς ἀναγνώσεως ἀπολαύοντα μετὰ ἐπιστάσις».

Ερώτημα τρίτον: Διατί τόση αδιαφορία;

Ἄλλ' εἰάν ἡ ἀγνοια τῆς Ἁγίας Γραφῆς εἶνε ἡ θολερά πηγὴ, ἐκ τῆς ὁποίας ἐκπηγάζουν αἱ πλάναι καὶ αἱ κακίαι τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, τότε διατί οἱ χριστιανοὶ δὲν μελετοῦν τὴν Γραφήν; Εἰς τὰς προτροπὰς πρὸς μελέτην τῆς Ἁγίας Γραφῆς οἱ χριστιανοὶ, οἱ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατ' ὄνομα μόνον χριστιανοὶ, ἀπαντοῦν με τὰς ἐξῆς συνήθως προτάσεις.

1. Διατί να διαβάσωμεν τὴν Ἁγίαν Γραφήν; Ξέρουμε τι γράφει ἡ Ἁγία Γραφή...

Ἀλλὰ πόσον γνωρίζουν οἱ τα τοιαῦτα λέγοντες τὴν Γραφήν, ἀρκεῖ ἀμέσως να ἀποδειχθῇ εἰάν ἀπευθύνῃ τις εἰς αὐτοὺς ὄχι δύσκολα, ἀλλὰ μερικὰ στοιχειώδη ἐρωτήματα. Ἡρώτησα κάποτε ἓνα «ἔξυπνον» δικηγόρον· Πόσα εἶνε τὰ Εὐαγγέλια; Καὶ ἐκεῖνος ἀπήντησε· Δώδεκα! Τα ἀκούομεν τὴν Μεγάλῃν Πέμπτην... Ἡγνῶει ὁ ταλαίπωρος, ὅτι τὰ Εὐαγγέλια εἶνε τέσσερα, τὸ κατὰ Ματθαῖον, τὸ κατὰ Μάρκον, τὸ κατὰ Λουκάν, καὶ τὸ κατὰ Ἰωάννην, τὰ δε λεγόμενα δώδεκα Εὐαγγέλια τῆς Μεγάλῃς Πέμπτης εἶνε ἀπλῶς περικοπαὶ ἐκ τῶν τεσσάρων Εὐαγγελίων. Εἰάν δε πάλιν ἐρωτήσης, πόσα εἶνε αἱ Ἐπιστολαὶ τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ἢ ποῖον εἶνε τὸ πρῶτον καὶ ποῖον τὸ τελευταῖον βιβλίον τῆς Ἁγίας Γραφῆς, σπανίζει να εὔρης «μορφωμένον» καὶ «πολύξερρον», ὁ ὁποῖος να δώσῃ ἀπάντησιν ὀρθήν. Αὐτοὶ δε, οἱ ὁποῖοι εἰς τὰς ἰδιωτικὰς καὶ εἰς τὰς δημοσίας ἀκήμη ὁμιλίαις τῶν ἀναφέρουν, πρὸς ἐπίδειξιν γνώσεων, γνωμικὰ ἡμετέρων καὶ ξένων συγγραφέων, ἀμφιβόλου ἀξίας, δὲν γνωρίζουν οὔτε ἓνα ρητόν τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Καὶ αὐτοὶ, οἱ ὁποῖοι ἀπαγγέλουν ἢ τραγουδοῦν ποιήματα καὶ ἄσματα κοσμικὰ, δὲν γνωρίζουν οὔτε ἓνα Ψαλμόν! Οὔτε αὐτὸν τὸν Ν' (πεντηκοστόν) Ψαλμόν! Ἐχουν βαθέϊαν, παχυλὴν ἀγνοίαν τῆς Ἁγίας Γραφῆς, καὶ ἐν τούτοις ἰσχυρίζονται, ὅτι «τὰ ξέρουν ὅλα»!

2. Ἡ Ἁγία Γραφή εἶνε ἓνα ὠραῖον θρησκευτικόν βιβλίον, ἀλλ' εἶνε δια

τους παπάδες και τους καλογήρους. Αυτοί πρέπει να το διαβάζουν. Εγώ είμαι κοσμικός. Έχω γυναίκα και παιδιά...

Ο ιερός Χρυσόστομος απαντών εις τους προβάλλοντας την πρόφασιν αυτήν λέγει, ότι η Γραφή δεν εγράφη δι' ωρισμένην τάξιν ανθρώπων, αλλά δι' όλους ανεξαιρέτως τους ανθρώπους. Και ότι, εάν οι μοναχοί, οι τας κορυφάς των ορέων καταλαμβάνοντες και μακράν των πειρασμών του κόσμου ζώντες, εάν αυτοί έχουν ανάγκην να διαβάζουν την Γραφήν, πολύ περισσότερον έχουν ανάγκην οι εν τω κόσμω ζώντες και προς περισσοτέρας δυσκολίας και πειρασμούς παλαιόντες. Η Αγία Γραφή είνε όπως ο άρτος. Δεν απουσιάζει εκ της τραπέζης ουδενός. Και εις τας τραπέζας των βασιλέων και εις τας τραπέζας των πτωχών θα εύρης τον άρτον ως αναγκαίαν καθημερινήν τροφήν.

3. Τα ίδια και τα ίδια λέγει η Γραφή. Τα ακούομεν εις την εκκλησίαν...

Τι θα απαντήσωμεν εις τους κυρίους αυτούς, οι οποίοι φαίνονται κεκορεσμένοι εκ των θείων λόγων; Εάν ως λέγουν, ακούουν συνεχώς τα ίδια, έπρεπε, λόγω της συνεχούς επαναλήψεως, οι θείοι λόγοι να είχαν εντυπωθή εις την μνήμην των και να τους εγνώριζον από στήθους. Αλλ' αυτοί δεν είνε εις θέσιν ούτε μίαν περικοπήν, ούτε ένα ρητόν της Γραφής να αναφέρουν. Τι συμβαίνει; Ένα εκ των δύο· ή δεν εδιάβασαν την Αγίαν Γραφήν ποτέ, ή ήκουσαν μεν περικοπάς τινας της Αγίας Γραφής εις την εκκλησίαν, αλλ' ουδεμίαν έδωσαν προσοχήν εις τα ιερά αναγνώσματα. Και δι' αυτό, εξερχόμενοι της εκκλησίας και ερωτώμενοι, τι Ευαγγέλιον ή Απόστολος ανεγνώσθη εις αυτήν, δεν είνε εις θέσιν ν' απαντήσουν. Οι τοιούτοι είνε παρόντες εν τη εκκλησία κατά το σώμα, αλλ' είνε απόντες κατά το πνεύμα. Αλλά και εάν τα ίδια εκ των Γραφών ακούη τις ή αναγινώσκη, είνε τούτο λόγος δια να μη ακούη και να μη διαβάζη την Γραφήν; Ο ιερός Χρυσόστομος ερωτά· Εις τα θέατρα δεν ακούεις τα ίδια; Εις τας ιπποδρομίας (εις τα γήπεδα, θα έλεγον σήμερα) δεν βλέπεις τα ίδια; Τα δε πράγματα όλα δεν είνε τα ίδια; Ο ήλιος δεν ανατέλλει πάντοτε ο ίδιος; Τροφάς δεν μεταχειρίζεσαι τας ίδιαις;... Πόσον επιτυχής είνε η παρατήρησις του ιερού πατρός! Διότι εις αυτά τα πράγματα, τα οποία, άνθρωπε, συνεχώς ακούεις, βλέπεις και ο ίδιος επαναλαμβάνεις, τρώγων, πίνων και άλλα τινά πράττων, ποτέ δεν επέρχεται κόρος. Ποτέ δεν λέγεις· Έφαγον σήμερα, δεν θα φάγω αύριον. Έπιον σήμερα, δεν θα πιω αύριον. Αλλά προκειμένου περί της Γραφής, δια να δικαιολογήσης την αμέλειαν σου, λέγεις, ότι δεν έχεις διάθεσιν ν' ακούης τα ίδια και τα ίδια. Ταλαίπωρε! Πόσον μικράν αξίαν αποδίδεις εις την Γραφήν!

4. Δεν με ελκύει η Αγία Γραφή...

Αυτήν την πρόφασιν προβάλλουν μερικοί ματαιόδοξοι, οι οποίοι ζητούν εις τας Γραφάς λογοτεχνικά παίγνια, ως εκείνα των κοσμικών συγγραφέων, οι οποίοι προσπαθούν να εντυπωσιάσουν με την επιτήδευσιν του λόγου.

Αλλ' η Αγία Γραφή δεν εγράφη δια λογοτεχνικούς σκοπούς. Εγράφη δι' ύψιστον σκοπόν. Εγράφη δια την σωτηρίαν του ανθρώπου εκ της αμαρτίας, η οποία αποτελεί την φοβεράν νόσον της ανθρωπίνης ψυχής. Ως εκ τούτου προσφέρει αληθείας, αι οποίαι δια τους αμαρτωλούς είνε φάρμακα πικρά. Και όσοι δεν θέλουν να ιαθούν, φυσικόν είνε ν' αποφεύγουν την Γραφήν και να λέγουν, ότι δεν τους ελκύει αυτή. Αλλ' εάν την εμελέτων και συνεμορφούντο προς τας οδηγίας της, θα ανεκάλυπτον, ότι υπάρχουν εις αυτήν θέλγητρα ασυγκρίτως ανώτερα όλων των λογοτεχνικών θελγήτρων. Συμβαίνει εις αυτούς ό,τι συμβαίνει εις σωματικώς ασθενείς. Υπάρχει γλυκύτερον του μέλιτος; Και όμως εις τινας σωματικώς ασθενείς η γλυκυτάτη αύτη τροφή φαίνεται πικρά και οι ασθενείς ούτοι διατίθενται αηδώς προς αυτήν. Αλλά και από καθαρώς λογοτεχνικής απόψεως εάν κριθή η Αγία Γραφή, έχει ιδιαίτερον θέλγητρον. Έχει το θέλγητρον της απλότητος και λιτότητος του λόγου και της αυθορμήτου λογοτεχνίας της καρδιάς, της τελούσης μάλιστα υπό την μυστικήν επίδρασιν του Αγίου Πνεύματος.

5. Η Αγία Γραφή είνε δύσκολος. Δεν δύναμαι να την καταλάβω...

Εις αυτούς, οι οποίοι αποφεύγουν την ανάγνωσιν της Βίβλου με την πρόφασιν, ότι αύτη είνε δυσνόητος, έχομεν να απαντήσωμεν ό,τι απήντησεν ευφυής ιεροκήρυξ εις κάποιον, ο οποίος προέβαλλε την πρόφασιν αυτήν. - Συ, αγαπητέ μου, είπεν ο ιεροκήρυξ, όταν κάθεσαι εις την τράπεζαν και τρώγης ψάρι, δεν το τρώγης ολόκληρον, αλλ' αφήνεις τα κόκκαλα και τρώγης το υπόλοιπον. Αυτό κάνεις και όταν τρώγης κρέας. Αι λοιπόν, το αυτό να κάνης και με την Αγίαν Γραφήν. Εάν κατά την ανάγνωσίν της συναντήσης χωρία, τα οποία σου φαίνονται δύσκολα, άφησέ τα, και προχώρησε εις άλλα, τα οποία εννοείς. Εάν συνεχίσης την ανάγνωσιν της Βίβλου με προσοχήν και αγάπην, θα έλθη καιρός, κατά τον οποίον και πολλά δυσνόητα χωρία θα καταλάβης... Ταύτα απάντησεν ο ευφυής εκείνος ιεροκήρυξ. Αλλ' ημείς συμπληρώνοντες τον λόγον εκείνου λέγομεν εις τον Ορθόδοξον αναγνώστην της Βίβλου, όταν ευρίσκεται προ δυσκόλων χωρίων, να μη προσπαθή να τα ερμηνεύση μόνος του, αλλά να ζητή να μάθη πως τα ερμηνεύουν οι μεγάλοι πατέρες και διδάσκαλοι της Εκκλησίας. Οι πατέρες ήσαν σοφοί και αυθεντικοί ερμηνευταί της Βίβλου. Υπάρχουν δε, δόξα τω Θεώ, και σύντομοι ερμηνείαι της Αγίας Γραφής εις την σημερινήν γλώσσαν, όπως είνε του αιμνήστου σοφού καθηγητού της Ορθοδόξου Θεολογίας Παναγιώτου Τρεμπέλα, αι δε σύντομοι αυταί ερμηνείαι διευκολύνουν τον αναγνώστην εις την κατανόησιν και των δυσκόλων χωρίων της Αγίας Γραφής.

6. Άλλοτε edιάβαζαν την Αγίαν Γραφήν, διότι ο κόσμος ευρίσκετο ακόμη εις νηπιώδη πνευματικήν κατάστασιν. Τώρα η επιστήμη προώδευσε

και κατέρριψε την Αγίαν Γραφήν...

Εις τα αυθάδη πνεύματα, τα οποία θεωρούν απηρχαιωμένην την Γραφήν, απευθύνομεν το ερώτημα· Εις τι συγκεκριμένως κατέρριψεν η επιστήμη των Γραφήν; Εις το ερώτημα αυτό ουδεμίαν απάντησιν δύνανται να δώσουν, διότι απλούστατα ούτε την Γραφήν ούτε τα πορίσματα της αληθούς επιστήμης κατέχουν. Όταν η επιστήμη δεν πλανάται με αναποδείκτους θεωρίας κξαι δεν υπερβαίνει τα όρια της δι' εισδητηδήσεως εις την περιοχὴν του μεταφυσικού, η δε Γραφή ερμηνεύεται ορθῶς, τότε σύγκρουσις επιστήμης και Γραφῆς δεν υπάρχει. Η αξία του ονόματος της επιστήμης, υπό κορυφαίων πνευμάτων εκπροσωπούμενη, όχι μόνον δεν κατηγορεῖ την Βίβλον, αλλά και υποκλίνεται προ του μεγαλείου της. Ως εἶπεν ο Γκαίτε, ας προοδεύη ὅσον θέλει η ανθρωπίνη επιστήμη· το φεγγοβόλον ὕψος των λόγων του Ευαγγελίου ουδέποτε θα φθάση.

7. Δεν ἔχομεν καιρόν να μελετήσωμεν Γραφήν...

Τι να εἶπη τις πάλιν εις τους ανθρώπους τούτους, οι οποίοι ανερυθριάστως προφασίζονται, ὅτι δεν ἔχουν χρόνον δια να μελετήσουν το Βιβλίον του Θεού; Εάν παρακολουθήση τις το πρόγραμμα της καθημερινῆς των ζωῆς, θα ἴδῃ, ὅτι διαθέτουν ὥρας δια την περιποίησιν του σώματος, δια καλλωπισμόν, δια γέυματα, δια φλυάρους συζητήσεις, δια θέατρα και κινηματογράφους, δια πάρτυ και χορούς, δια ποδόσφαιρα, δι' εκδρομάς, δι' ακρόασις ραδιοφωνικῶν εκπομπῶν, δια παρακολούθησιν προγραμμάτων τηλεοράσεως, δι' ἀνάγνωσιν εφημερίδων, περιοδικῶν και βιβλίων ἀμφιβόλου αξίας και δια τόσα ἄλλα μικρά και ἀσήμαντα και περιττά και επιβλαβή πολλάκις πράγματα. Δι' ὅλα αὐτά χρόνος υπάρχει. Και μόνον δια την Γραφήν δεν υπάρχει! Οὔτε ἓνα πεντάλεπτον δι' αὐτήν!

Χρονογράφοι! Αξιοποιήσατε ἐπὶ τέλους ἓνα πεντάλεπτον της καθημερινῆς ζωῆς σας.

8. Προς τι να διαβάζω Ευαγγέλιον; Το Ευαγγέλιον εἶνε σήμερον ἀνεφάρμοστον...

Ανεφάρμοστον; Ἀλλ' ὅπως παρετήρησε φιλόσοφος των νεωτέρων χρόνων, εἴαν και ἓνας μεταξύ των δισεκατομμυρίων ἀνθρώπων εφήρμοζε το Ευαγγέλιον, θα ἦτο τούτο ἀρκετόν δια ν' ἀποδείξη, ὅτι το Ευαγγέλιον δεν εἶνε ἀνεφάρμοστον. Ὅ,τι θα ἐπραττεν ο ἓνας, θα ἠδύναντο, εἴαν ἠθέλον, να πράξουν οι πάντες. Διότι η ανθρωπίνη φύσις, παρ' ὅλας τας ἀτομικὰς διαφοράς, αι οποίαι δίδουν εις ἕκαστον ἀνθρωπον την ἰδιαιτέραν φυσιογνωμίαν αὐτοῦ, εἶνε κατὰ βάθος η αὐτή εις ὅλους τους ἀνθρώπους. Διο και ἀρχαῖος ἀπολογητής του Χριστιανισμοῦ ἔλεγεν, ὅτι η ανθρωπίνη ψυχὴ εἶνε φύσει χριστιανική. Τα σπέρματα της ἀρετῆς εἶνε καταβεβλημένα εις ἐκάστην ψυχὴν. Και ὅταν ο ἀνθρωπος θέλῃ, τα σπέρματα αὐτά υπό την ἐπίδρασιν του Αγίου Πνεύματος

αναπτύσσονται και καρποφορούν.

Καί ένας αν εφήρμοζε το Ευαγγέλιον, είπεν ο φιλόσοφος, θα απεδείκνυεν, ότι δεν είνε ουτοπία. Αλλ' ένας μόνον εφήρμοσε το Ευαγγέλιον; Ως μαρτυρεί η Ιστορία, μυριάδες άνθρωποι εφήρμοσαν το Ευαγγέλιον. Ο βίος αυτών υπήρξεν ένα εικονογραφημένον Ευαγγέλιον. Και σήμερον; Παρ' όλην την διαφθοράν, η οποία κατακλύζει την οικουμένην, υπάρχει και σήμερον το λείμμα, υπάρχει το μικρόν ποιμνιον, υπάρχουν άνδρες, γυναίκες, νέοι και νεάνιδες, δια τους οποίους το Ευαγγέλιον είνε εγκόλπιον, πολικός αστήρ και νόμος της ζωής των.

Ερώτημα τέταρτον: Πόθεν η κατά της Αγίας Γραφής πολεμική;

Αυταί είνε αι συνήθεις προφάσεις, τας οποίας οι άνθρωποι προβάλλουν δικαιολογούντες την εγκληματικήν αμέλειαν των δια την ανάγνωσιν της Γραφής. Είνε απορίας άξιον πως, ενώ η Γραφή κατά την ομολογίαν και των μεγάλων απίστων και αθέων είνε το σπουδαιότερον, το σοφώτερον, το αγιώτερον, το ωραιότερον, το ασύγκριτον βιβλίον, είνε, λέγομεν, απορίας άξιον, πως το βιβλίον τούτο δεν έχουν οι άνθρωποι όρεξιν να ανοίξουν και να μελετήσουν ούτε εκ περιεργείας. Δια κανέν δε άλλο βιβλίον δε διετυπώθησαν τόσαι και τόσον σφοδραί αντιρρήσεις, όσον δια το ομολογουμένως ασύγκριτον αυτό βιβλίον. Ποία είνε άραγε η βαθυτέρα αιτία της τοιαύτης στάσεως των ανθρώπων απέναντι της Αγίας Γραφής; Διατί η Αγία Γραφή αγνοείται, περιφρονείται, μυκτηρίζεται, καταπολεμείται;

Μία είνε καθ' ημάς η βαθυτέρα αιτία. Είνε ο κοσμοκράτωρ του αιώνος τούτου. Είνε ο Σατανάς. Είνε *«ό Θεός του αιώνος τούτου»*, ο οποίος *«έτύφλωσε τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων εἰς τὸ μὴ ἀγάσσει αὐτοῖς τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ»* (Β' Κορ. 4, 4). Αυτός, ο Διάβολος και Σατανάς, όσον ουδείς άλλος γνωρίζει την αξίαν και την δύναμιν της Αγίας Γραφής. Απόδειξις είνε και το γεγονός ότι, όταν εν τη ερήμω επεχείρησε να πολεμήση και να νικήση τον Χριστόν, ως όπλον εχρησιμοποίησε και την Αγίαν Γραφήν. Ενώ η Αγία Γραφή κατά του Διαβόλου, ο Σατανάς, χρησιμοποιών χωρία των οποίων διέστρεφε το αληθές νόημα, προέτρεπε τον Κύριον εις πράξεις αντιθέτους προς το θέλημα του Θεού. Αλλ' ο Κύριος δεν ήτο δυνατόν να πέση εις την σατανικήν παγίδα. Ο Κύριος, ο ποιητής του ωραίου φυσικού κόσμου, είνε και ο ποιητής του ωραιότερου πνευματικού κόσμου, της Αγίας Γραφής. Και υπέρ πάντα άνθρωπον και άγγελον εγνώριζε ποίον το αληθές νόημα των λόγων του, τους οποίους εχρησιμοποιεί ο Σατανάς, διο και κατεκεραύνωσε τον Σατανάν.

Γνωρίζει ο Σατανάς και εκ της πάλης αυτής μετά του Ιησού εν τη ερήμω, αλλά και εκ της πάλης προς μυριάδας αγίων, ότι η Αγία Γραφή ορθώς ερμηνευομένη και εφαρμοζομένη είνε δυναμίτις εις τα θεμέλια του σατανικού βασιλείου του. Όπου Ευαγγέλιον, λέγει ο Χρυσόστομος, εκεί Διάβολος δεν

δύναται να σταθή. Διο και καταπολεμεί το Ευαγγέλιον δι' όλων των οργάνων του και μέσων. Ο Διοκλητιανός π.χ., λυσσώδης διώκτης του χριστιανισμού, διέταξε να εξερευνηθούν όλαι αι οικίαι των χριστιανών, να περισυλλεγούν όλα τα αντίγραφα του Ευαγγελίου και να καούν δημοσία. Πας δε αρνούμενος να παραδώση τα ιερά γράμματα εις το πυρ εφονεύετο. Και τότε είδεν ο ήλιος το συγκινητικώτατον φαινόμενον, χριστιανοί να κρατούν εις το στήθος των το Ευαγγέλιον και να προτιμούν να καούν οι ίδιοι παρά να παραδώσουν εις την πυράν το Ευαγγέλιον. Υπήρξαν βεβαίως και οι δειλοί και ριψάσπιδες, οι οποίοι παρέδωκαν το Ευαγγέλιον εις το πυρ. Αλλ' η Εκκλησία εθεώρησεν αυτούς ως αρνητάς και τους υπέβαλεν εις αυστηρότατα επιτίμια. Εκ της καύσεως χιλιάδων αντιγράφων ο Διοκλητιανός ενόμισεν, ότι το Ευαγγέλιον πλέον εξηφανίσθη. Και εορτάζων την νίκην του ανήγειρε μνημείον με την επιγραφήν· «*Τὸ ὄνομα Χριστιανὸς ἐξηφανίσθη*». Αλλά δεν παρήλθον πολλά έτη και το μνημείον ανετράπη και το Ευαγγέλιον ενθρονίσθη εν θριάμβω εις μυριάδας ναούς, τους οποίους ανήγειρεν η ευσέβεια του Μεγάλου Κωνσταντίνου και λοιπών αυτοκρατόρων.

«*Εἰς τὸ πῶρ τὸ Εὐαγγέλιον!*», εφώναξεν ο Διάβολος δια στόματος του Διοκλητιανού.

«*Εἰς τὸ πῶρ τὸ Εὐαγγέλιον καὶ πᾶσα ἡ Γραφή!*», φωνάζει πάλι ο Διάβολος δια στομάτων ψευτοθεολόγων, σατανολόγων, οι οποίοι εδημιούργησαν την νεωτέραν ψευτοεπιστήμην, την λεγομένην αρνητικὴν κριτικὴν, με σκοπὸν να μη αφήσουν καμμίαν σελίδα της Βίβλου απρόσβλητον, αλλά τα πάντα να θέσουν υπό αμφιβολίαν και αμφισβήτησιν, με αποτέλεσμα τον κλονισμόν της πίστεως των αστηρίκτων ψυχών, την απιστίαν και την αθείαν.

Αλλ' η Αγία Γραφή δεν φοβείται την έρευναν και κριτικὴν. Ως παρετήρησε σπουδαίος ιστορικός και αρχαιολόγος των νεωτέρων χρόνων, «*τὸ Εὐαγγέλιον εἶνε βράχος ἐπὶ τοῦ ὁποίου θραύεται ἡ ἐπ' αὐτοῦ καταπίπτουσα σφῆρα τῆς κριτικῆς, χωρὶς νὰ ἀποσπάσῃ μικρὸν ἀπ' αὐτοῦ λίθον*». Ἡ, δια να χρησιμοποιήσωμεν έκφρασιν του ίδιου του Κυρίου, «*ἰῶτα ἔν ἡ μία κεραία*» δεν κατόρθωσεν η αρνητικὴ κριτικὴ να πέση εκ του νόμου. Εις εκ των πλέον περιβοήτων εχθρών της Γραφῆς, ο πατριάρχης της αποστασίας Βολταίρος, εκκαυχάτο και έλεγεν, ότι έπειτα από εκατόν έτη το Ευαγγέλιον δεν θα υπάρχη πλέον εις τον κόσμον. Αλλ' η προφητεία του διεψεύσθη παταγωδώς. Παρήλθον τα εκατόν έτη και το Ευαγγέλιον όχι μόνον δεν εξηφανίσθη, αλλά και προς τραγικὴν ειρωνείαν του απίστου η οικία αυτού έγινε βιβλιοπωλείον της Αγίας Γραφῆς!

«*Εἰς τὸ πῶρ τὸ Εὐαγγέλιον καὶ πᾶσα ἡ Γραφή!*», εξακολουθεῖ να φωνάζη ο Σατανάς δια των οργάνων του. Και εἶνε βέβαιον, ότι, αν ηκούετο απ' ευθείας εκ του στόματος του Διαβόλου η απαίσια αὐτὴ φωνή, ολίγοι θα ήσαν εκείνοι, οι οποίοι θα εξετέλουν την εντολήν του Διαβόλου. Οι άλλοι θα ησθάνοντο φρίκην επί τω ακούσματι της φωνῆς του Διαβόλου και θα έλεγον· Να υπακούσωμεν εις

τον Διάβολον; Να καύσωμεν την Γραφήν; Μη γένοιτο! Καίμοεν τα χέρια μας, αλλ' όχι το Ευαγγέλιον.

Και όμως, χριστιανοί μου, καίετε το Ευαγγέλιον. Καίετε, όχι ρίπτοντας αυτό εις την πυράν, όπως έπραττον οι αρνηταί κατά την εποχήν του Διοκλητιανού. Καίετε το Ευαγγέλιον κατά χειρότερον τρόπον. Διότι, σας ερωτώ· Ποίος ήτο η σκοπός, δια τον οποίον οι διώκται έκαιον το Ευαγγέλιον; Ήτο αυτός· Να μη ευρίσκεται Ευαγγέλιον προς ανάγνωσιν. Αλλ' όταν σεις έχετε το Ευαγγέλιον και δεν το ανοίγετε και δεν το διαβάζετε ποτε, αλλά το έχετε κάπου πεταμένον, σκονισμένον, θαμμένον, τι είνε τούτο; Δειν είνε ως να έχετε καύσει και εξαφανίσει το Ευαγγέλιον; Εάν έζη σήμερα ο Διοκλητιανός, ο λυσσώδης διώκτης του Χριστιανισμού, και πληροφοροείτο ότι οι χριστιανοί περιφρονούν και δεν διαβάζουν το Ευαγγέλιον, ασφαλώς δεν θα διέτασσε να καούν τα αντίτυπα του Ευαγγελίου. Διατί να υπεβάλλετο εις τον κόπον και την περιπέτειαν της καύσεως, εφ' όσον οι χριστιανοί δεν το διαβάζουν;

Έργον, λοιπόν, Διοκλητιανού πράττει πας χριστιανός, ο οποίος έχει το Ευαγγέλιον εις την διάθεσιν του και εν τούτοις δεν το διαβάζει. Ο Σατανάς κατώρθωσε να εμβάλη εις την καρδίαν του την ακηδίαν και την απροθυμίαν δια την ανάγνωσιν της Αγίας Γραφής. Ο Σατανάς εθριάμβευσεν εις τας καρδίας των αδιαφόρων και άνευ Διοκλητιανών.

Πόθος Αγίας Γραφής

Υπήρχεν εποχή, κατά την οποίαν, μη υπάρχούσης τυπογραφίας, η Αγία Γραφή ήτο δυσεύρετος και πανάκριβος. Διότι τότε αντεγράφετο δια χειρός επί κατειργασμένων δερμάτων. Ένα Ευαγγέλιον εστοίχιζε τότε μίαν περιουσίαν.

Μόνον ναοί και εύποροι οικογένειαι ηδύναντο να έχουν Ευαγγέλιον.

Αναγνώσατε, παρακαλώ, τον βίον του αγίου Ιωάννου του Καλυβίτου, δια να ίδητε ότι ο άγιος, όταν ήτο μικρός, ουδέν άλλο επόθει, ειμή να αποκτήση ένα Ευαγγέλιον. Και ο ευγενής πατήρ εξεπλήρωσε την επιθυμίαν του. Αντί μεγάλου τιμήματος ηγόρασε δια τον προσφιλή υιόν του ένα χρυσούν Ευαγγέλιον. Το δε Ευαγγέλιον τούτο έφερε πάντοτε ο άγιος μαζί του, και εξ αυτού ανεγνωρίσθη κατά τας τελευταίας ημέρας της ζωής του, όταν ως επαίτης επίστρεψε και ως άγνωστος κατεσκήνωσεν έξωθι της πατρικής οικίας.

Εν τη Αγγλία δε μέχρι σήμερα δεικνύεται αξιόλογον μνημείον, το οποίον υπενθυμίζει αείμνηστον πτωχήν κόρην του Αγγλικού λαού, την Μαρίαν Τζωνς, η οποία, φλεγομένη υπό του πόθου της Αγίας Γραφής και μη έχουσα αντίτυπον αυτής, εβάδιζεν εν καιρώ χειμώνος μακράν οδόν δια να μεταβαίνη εις φιλικήν οικίαν και να μελετά την Αγίαν Γραφήν. Η περιπέτεια της πτωχής αυτής κόρης δια την μελέτην της Αγίας Γραφής έγινεν αφορμή να ιδρυθή η παγκοσμίως σήμερα γνωστή Βιβλική Εταιρεία, η οποία ανιδιοτελώς διανέμει εκατομμύρια αντιτύπων της Βίβλου εις ολόκληρον τον κόσμον.

Εις άλλας χριστιανικάς χώρας, παρά την παρατηρουμένην εις αυτάς τρομεράν έκλυσιν ηθών, υπάρχει σημαντικόν ποσοστόν ανθρώπων, οι οποίοι μελετούν την Αγίαν Γραφήν. Και εις Αγγλίαν και εις Γερμανίαν και εις Ελβετίαν και εις Αμερικήν και εις άλλας χώρας υπάρχουν ερασταί της Βίβλου αρκετοί. Και εις αυτήν την υπό αθέων κυβερνωμένην Ρωσίαν εις την οποίαν η έκδοσις και η κυκλοφορία της Γραφής απαγορεύεται, ευσεβείς ρωσικάί οικογένειαι φυλάττουν ως ανεκτιμήτους θησαυρούς παλαιά εφθαρμένα αντίτυπα της Αγίας Γραφής, τα οποία και μελετούν ακορέστως, αηδιάζοντες την ατελεύτητον κομμουνιστικήν φλυαρίαν περί μη υπάρξεως Θεού.

Αξίζει ν' αναφέρωμεν εδώ και το εξής συγκινητικόν παράδειγμα. Προ ετών γνωστός μου φοιτητής του Πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης μετέσχε φοιτητικής εκδρομής εις Ευρώπην. Εν Ελβετία το λεοφωρείον ηναγκάσθη λόγω βλάβης να διανυκτερεύση εις χωρίον. Ο πρόεδρος της κοινότητος επέδειξε μεγάλο ενδιαφέρον δια τους εκδρομείς. Κατένειμεν αυτούς εις τας οικίας του χωρίου. Ο γνωστός μου φοιτητής ετακτοποιήθη εις τινα οικίαν οικογενειάρχου, ο οποίος συνετήρει αγελάδας. Η φιλοξενία αφάνταστος. Αλλ' εκείνο, το οποίον έκανεν ιδιαίτεραν εντύπωσιν εις τον φοιτητήν, ήτο το εξής. Το πρωί όλη η οικογένεια προ πάσης άλλης εργασίας συνεκεντρώθη εις ένα δωμάτιον, προσηυχήθη, και μετά το τέλος της κοινής προσευχής ο οικογενειάρχης ανέγνωσεν μίαν περικοπήν της Αγίας Γραφής και με απλά λόγια την ηρμήνευσεν. Ο φιλοξενούμενος Έλλην φοιτητής έμεινε κατάπληκτος προ της κοινής οικογενειακής προσευχής και της συμμελέτης της Γραφής και ελεεινολόγησεν εσωτερικώς τον εαυτόν του και τας ελληνικάς οικογενείας. Διότι ούτε εις την οικογένειαν του ούτε εις καμμίαν άλλην οικογένειαν του χωρίου του εγνώριζε να γίνεται οικογενειακή συμπροσευχή και συμμελέτη της Αγίας Γραφής.

Και ήδη στρεφόμενος προς υμάς, φίλοι αναγνώσται, επικαλούμαι την μαρτυρίαν σας. Γνωρίζετε εις το χωρίον ή εις την πόλιν σας οικογενείας, αι οποίαι να έχουν την ευλογημένην συνήθειαν της συμπροσευχής και της μελέτης της Αγίας Γραφής; Αμφιβάλλομεν εάν θα εύρετε τοιαύτας οικογενείας. Αι ελληνικάί οικογένειαι περί όλων των πραγμάτων ενδιαφέρονται, πλην μόνον της μελέτης της Αγίας Γραφής. Εντεύθεν η θρησκευτική και ηθική κατάπτωσις και η ανατροπή των πάντων. Αδύνατον, κηρύσσει ο ιερός Χρυσόστομος, αδύνατον σωθήναι άνευ της των θείων Γραφών αναγνώσεως. Ο δε ι. Αυγουστίνος περιγράφων το μεγαλείον του κράτους του Θεού ως θεμέλιον αυτού θεωρεί τον λόγον του Θεού ως ούτος περιέχεται εν τη Γραφή. *«Οί άνθρωποι»*, λέγει, *«θα ήσαν εύδαιμονέστατοι, εάν πάντες έζων κατά τὸ Εύαγγέλιον· ή γη θα έγινετο όμοία με τὸν ούρανόν»*. Ας αναφέρωμεν τέλος και την γνώμην ενός εξόχου ανδρός της νεωτέρας Ελλάδος, του Αδαμαντίου Κοραή· *«Μόνον τὸ Εύαγγέλιον δύναται νὰ σώση τὸ Γένος ήμῶν. Τὸ βιβλίον τοῦτο εἶνε ὁ Χάρτης καὶ τῆς ἐπιγείου καὶ τῆς ἐπουρανίου βασιλείας»*.

Υπέροχος τηλεόρασις η Αγία Γραφή

Αγαπητοί αναγνώσται! Εν αρχή του παρόντος άρθρου υπεσχέθημεν, ότι θα υποδείξωμεν προς αγοράν αντί ελαχίστου τιμήματος μίαν θαυμασίαν τηλεόρασιν, δια της οποίας θα βλέπετε τα ωραιότερα πρόσωπα και πράγματα και θα ακούετε τας πλέον ενδιαφερούσας ειδήσεις και την γλυκυτέραν μουσικήν. Δεν ελησμονήσαμεν την υπόσχεσίν μας. Όσα μέχρι τούδε είπομεν, υπήρξαν μία εισαγωγή και σύστασις της υπερόχου τηλεοράσεως. Φθάσαντες δε εις το τέλος απεριφράστως λέγομεν, ότι η υπέροχος αυτή τηλεόρασις, περί ης ο λόγος, είνε η Αγία Γραφή.

Δια της τηλεοράσεως, την οποίαν εφεύρεν η επιστήμη, βλέπετε ποδοσφαιριστάς, αθλητάς, ηθοποιούς, πολιτικούς και άλλα πρόσωπα, τα οποία φέρει εις το προσκήνιον η επικαιρότης. Και ακούετε διαφόρους ειδήσεις και σοβαράν ή έξαλλον μουσικήν. Μικρά η ωφέλεια, μεγίστη η βλάβη, εάν λάβωμεν υπ' όψιν το ως επί το πολύ άθλιον περιεχόμενον των προγραμμάτων τηλεοράσεως. Αλλ' εάν θέλετε, κλείσατε την κοσμικήν και επιβλαβή τηλεόρασιν και ανοίξατε την θείαν τηλεόρασιν, την Αγίαν Γραφήν. Δι' αυτής – ω, τι θέαμα, τι διδασκαλία, τι απόλαυσις! - θα βλέπετε τας εμψύχους εικόνας της κατά Θεόν πολιτείας, τους βίους δηλαδή των μακαρίων εκείνων ανδρών, ως λέγει ο Μέγας Βασίλειος γράφων προς τον φίλον του Γρηγόριον. Θέλετε εικόνα πίστεως; Ιδού ο Αβραάμ. Θέλετε εικόνα υπομονής εις τας θλίψεις; Ιδού ο Ιωβ. Θέλετε εικόνα ανδρείας; Ιδού οι τρεις παίδες. Θέλετε εικόνα μετανοίας; Ιδού ο Δαβίδ. Θέλετε εικόνα μετανοίας όχι ενός προσώπου, αλλά μιας ολοκλήρου πόλεως; Ιδού η Νινευή. Θέλετε ν' ακούσετε μελωδίας; Ιδού οι Ψαλμοί του Δαβίδ. Θέλετε ν' ακούσετε λόγους υπερόχους; Ιδού τα προφητικά κείμενα. Αλλά φωνή ακούεται! Προσοχή, προσοχή! Η τηλεόρασις ευρίσκεται εις το σημείον της προβολής του σπουδαιότερου γεγονότος. Αν δεν σας συγκινήση, ματαίως διήλθετε εκ της γης. Προσοχή, προσοχή!

Ω σεις, οι οποίοι με συγκρατημένην την αναπνοήν και με προσηλωμένους τους οφθαλμούς εις την ανθρωπίνην τηλεόρασιν επεριμάνατε να είδητε, πως ο αστροναύτης θα πατήση την Σελήνην! Έλθετε να ίδητε εις την θείαν τηλεόρασιν, πως ο ίδιος ο Δημιουργός της Σελήνης και του απεράντου Σύμπαντος, ο εκατοντάδας δισεκατομμύρια Γαλαξίας κυβερνών ύπερθεν υμών, έλθετε να ίδητε, πως ο ίδιος ο Θεός εν ανθρωπίνω σχήματι κατέρχεται εκ του Ουρανού των ουρανών και κάνει την εμφάνισιν του επί του πλανήτου μας. Η παναρμόνιος μουσική των ουρανίων στρατιών ακούεται· *«Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία»*. Η σπουδαιότερα είδησις μεταδίδεται· *«Ἰδοὺ ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὃς ἐστὶ Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει Δαβὶδ»*.

Πότε επί τέλους, αδελφοί μου, θα ελκύσουν την καρδίαν μας τα

μεγαλειώδη θεάματα και τα ακούσματα του υπερφυσικού κόσμου, εμπρός εις τον οποίον ο παρών κόσμος είνε μόνον σκιά και όνειρον απατηλόν;

Έλληνες και Ελληνίδες! Σας συνιστώμεν με όλην την θέρμην της ψυχής μας, ν' αγοράσετε και ν' ανοίγετε τακτικώς την τηλεόρασιν του Θεού, δια ν' απολαύσετε τα ωραιότερα δια σας προγράμματα, τα προγράμματα τα οποία κατήρτισεν ο ίδιος ο Θεός προς σωτηρίαν σας, και προς σωτηρίαν όλων των ανθρώπων.